

III

(Přípravné akty)

RADA

POSTOJ RADY V PRVNÍM ČTENÍ (EU) č. 20/2021

k přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, mění a zrušuje rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 466/2014/EU a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 a nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009

Přijatý Radou dne 26. května 2021

(Text s významem pro EHP)

(2021/C 225/01)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 209 a 212 a čl. 322 odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽²⁾,

s ohledem na stanovisko Účetního dvora ⁽³⁾,

v souladu s řádným legislativním postupem ⁽⁴⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Obecným cílem Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa (dále jen „nástroj“), který je pro účely víceletého finančního rámce programem, by mělo být prosazování a podpora hodnot, zásad a základních zájmů Unie na celém světě za účelem plnění cílů a zásad vnější činnosti Unie stanovených v čl. 3 odst. 5 a článkách 8 a 21 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“).
- (2) V souladu s článkem 21 Smlouvy o EU má Unie dbát na soudržnost mezi jednotlivými oblastmi své vnější činnosti a mezi těmito oblastmi a svými dalšími politikami a rovněž usilovat o dosažení vysokého stupně spolupráce ve všech oblastech mezinárodních vztahů. Široká škála akcí podporovaných podle nástroje by měla přispívat k plnění cílů stanovených v čl. 21 odst. 1 a 2 Smlouvy o EU.
- (3) Činnost Unie by měla být zakotvena v mezinárodním právu v oblasti lidských práv, včetně Všeobecné deklarace lidských práv, i v mezinárodním humanitárním právu, obě tato práva prosazovat a řídit se všeobecnou platností a nedělitelností lidských práv.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 110, 22.3.2019, s. 163.

⁽²⁾ Úř. věst. C 86, 7.3.2019, s. 295.

⁽³⁾ Úř. věst. C 45, 4.2.2019, s. 1.

⁽⁴⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 27. března 2019 (Úř. věst. C 108, 26.3.2021, s. 312) a postoj Rady v prvním čtení ze dne 26. května 2021. Postoj Evropského parlamentu ze dne ... (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku).

- (4) V souladu s čl. 8 odst. 1 Smlouvy o EU má Unie rozvíjet se zeměmi ve svém sousedství výsadní vztahy s cílem vytvořit prostor prosperity a dobrých sousedských vztahů, založený na hodnotách Unie a vyznačující se úzkými a mírovými vztahy spočívajícími na spolupráci. Nástroj by měl přispět k dosahování uvedeného cíle.
- (5) Primárním cílem politiky Unie v oblasti rozvojové spolupráce, jak je stanoveno v článku 208 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouvy o fungování EU“), je snížení a výhledově i vymýcení chudoby. Politika Unie v oblasti rozvojové spolupráce rovněž přispívá k cílům vnější činnosti Unie, zejména k cíli podporovat udržitelný rozvoj v hospodářské a sociální oblasti a v oblasti životního prostředí v rozvojových zemích s hlavním cílem vymýcení chudoby, jak stanoví čl. 21 odst. 2 písm. d) Smlouvy o EU.
- (6) Unie má zajistit soudržnost politik ve prospěch rozvojové spolupráce, jak vyžaduje článek 208 Smlouvy o fungování EU. Měla by zohledňovat cíle rozvojové spolupráce v politikách, které by mohly mít vliv na rozvojové země, což bude zásadním prvkem strategie pro dosažení cílů udržitelného rozvoje stanovených v Agendě pro udržitelný rozvoj 2030 (dále jen „Agenda 2030“), přijaté Organizací spojených národů (OSN) v září 2015. K zajištění soudržnosti politik ve prospěch udržitelného rozvoje, jak je zakotveno v Agendě 2030, je třeba zohlednit dopad všech politik v této oblasti na vnitrostátní úrovni, v Unii, v jiných zemích i na globální úrovni.
- (7) Nástroj by měl přispívat k zachování míru, předcházení konfliktům a posílení mezinárodní bezpečnosti, jak je stanoveno v čl. 21 odst. 2 písm. c) Smlouvy o EU.
- (8) Nástroj by měl být zřízen na období sedmi let s cílem sladit jeho trvání s dobou trvání víceletého finančního rámce na období 2021–2027, jak je stanoven v nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽⁵⁾.
- (9) Nástroj by měl stanovit akce na podporu uvedených cílů Unie a politik vnější činnosti Unie a vycházet z akcí, jež byly dříve podporovány podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 230/2014 ⁽⁶⁾, (EU) č. 232/2014 ⁽⁷⁾, (EU) č. 233/2014 ⁽⁸⁾, (EU) č. 234/2014 ⁽⁹⁾, (EU) č. 235/2014 ⁽¹⁰⁾, (EU) č. 236/2014 ⁽¹¹⁾ a (EU) 2017/1601 ⁽¹²⁾, rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 466/2014/EU ⁽¹³⁾,

nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 ⁽¹⁴⁾, (Euratom) č. 237/2014 ⁽¹⁵⁾ a (EU) 2015/322 ⁽¹⁶⁾ a vnitřní dohody o 11. Evropském rozvojovém fondu (ERF) ⁽¹⁷⁾.

⁽⁵⁾ Nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027 (Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 11).

⁽⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 230/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje nástroj přispívající ke stabilitě a míru (Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 1).

⁽⁷⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 232/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje evropský nástroj sousedství (Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 27).

⁽⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 233/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci na období 2014–2020 (Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 44).

⁽⁹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 234/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje nástroj partnerství pro spolupráci s třetími zeměmi (Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 77).

⁽¹⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 235/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje finanční nástroj pro demokracii a lidská práva ve světě (Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 85).

⁽¹¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 236/2014, kterým se stanoví společná pravidla a postupy pro provádění nástrojů Unie pro financování vnější činnosti (Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 95).

⁽¹²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 ze dne 26. září 2017 o zřízení Evropského fondu pro udržitelný rozvoj (EFSD), záruky EFSD a záručního fondu EFSD (Úř. věst. L 249, 27.9.2017, s. 1).

⁽¹³⁾ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 466/2014/EU ze dne 16. dubna 2014, kterým se poskytuje záruka EU za případné ztráty Evropské investiční banky z finančních operací na podporu investičních projektů mimo Unii (Úř. věst. L 135, 8.5.2014, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 ze dne 25. května 2009, kterým se zřizuje Záruční fond pro vnější vztahy (Úř. věst. L 145, 10.6.2009, s. 10).

⁽¹⁵⁾ Nařízení Rady (Euratom) č. 237/2014 ze dne 13. prosince 2013, kterým se zřizuje nástroj pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti (Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 109).

⁽¹⁶⁾ Nařízení Rady (EU) 2015/322 ze dne 2. března 2015 o provádění 11. Evropského rozvojového fondu (Úř. věst. L 58, 3.3.2015, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Vnitřní dohoda mezi zástupci vlád členských států Evropské unie zasedajícími v Radě o financování pomoci Evropské unie v rámci víceletého finančního rámce na období 2014–2020 podle dohody o partnerství AKT-EU a o přidělení finanční pomoci zámořským zemím a územím, na které se vztahuje čtvrtá část Smlouvy o fungování Evropské unie (Úř. věst. L 210, 6.8.2013, s. 1).

- (10) Globálním kontextem pro činnost je usilování o celosvětový pořádek založený na pravidlech a hodnotách, jehož klíčovou zásadou je mnohostrannost a ústředním aktérem OSN. Agenda 2030 spolu s Pařížskou dohodou přijatou v rámci Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu⁽¹⁸⁾ (dále jen „Pařížská dohoda“) a akčním programem z Addis Abeby pro třetí mezinárodní konferenci o financování rozvoje (dále jen „akční program z Addis Abeby“) jsou reakcí mezinárodního společenství na globální výzvy a trendy týkající se udržitelného rozvoje. Vzhledem k tomu, že základem Agendy 2030 jsou cíle udržitelného rozvoje, je tato agenda transformativním rámcem pro vymýcení chudoby a dosažení udržitelného rozvoje na celém světě. Má univerzální platnost a poskytuje komplexní společný rámec pro činnost vztahující se na Unii, její členské státy a její partnery. Agenda se vyváženě zaměřuje na hospodářský, sociální a environmentální rozměr udržitelného rozvoje a zohledňuje důležité vzájemné vazby mezi svými cíli a úkoly. Cílem Agendy 2030 je nikoho neopomíjet a těm nejpomíjenějším pomoci nejdříve. Provádění Agendy 2030 má být důkladně koordinováno s jinými relevantními mezinárodními závazky Unie. Akce podporované podle tohoto nástroje by se měly řídit zásadami a cíli stanovenými v Agendě 2030, Pařížské dohodě a akčním programem z Addis Abeby a měly by přispívat ke splnění cílů udržitelného rozvoje. Zvláštní pozornost by měla být věnována vzájemným vazbám mezi cíli udržitelného rozvoje a integrovanými akcemi, jež mohou vytvářet vedlejší přínosy a plnit četné cíle soudržným způsobem, aniž by se tak dělo na úkor jiných cílů.
- (11) Provádění tohoto nástroje by se mělo řídit pěti prioritami stanovenými v globální strategii zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie (červen 2016) (dále jen „globální strategie“), kterou Rada potvrdila ve svých závěrech ze dne 17. října 2016 a jež představuje vizi a rámec Unie pro jednotnou a odpovědnou vnější angažovanost ve spolupráci s dalšími partnery za účelem prosazování jejích hodnot a zájmů. Unie by měla posilovat partnerství a podporovat politický dialog a kolektivní reakci na výzvy globálního významu. Její činnost by měla ve všech aspektech podporovat základní zájmy, zásady a hodnoty Unie. Přitom by Unie měla uplatňovat integrovaný přístup a dodržovat a podporovat zásady dodržování přísných sociálních, pracovních a environmentálních norem, a to i s ohledem na změnu klimatu, a dodržování právního státu a mezinárodního práva, včetně humanitárního práva a mezinárodního práva v oblasti lidských práv.
- (12) Provádění tohoto nástroje by se rovněž mělo řídit Evropským konsensem o rozvoji ze dne 8. června 2017 (dále jen „konsensus“), který poskytuje rámec pro společný přístup Unie a jejích členských států k rozvojové spolupráci za účelem provádění Agendy 2030 a akčního programu z Addis Abeby. Ústředními prvky politiky v oblasti rozvojové spolupráce jsou vymýcení chudoby, řešení diskriminace a nerovností, cíl nikoho neopomíjet, ochrana životního prostředí, boj proti změně klimatu a posilování odolnosti, což by se mělo promítnout i do provádění tohoto nástroje.
- (13) Nástroj by měl zohlednit relevantní politické dokumenty, včetně jejich budoucích revizí, jako jsou: Úmluva OSN o postavení uprchlíků, Úmluva OSN o odstranění všech forem diskriminace žen, Úmluva OSN o právech dítěte, akční program Mezinárodní konference o populaci a rozvoji, Pekingská akční platforma, Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením, koncepce EU na podporu odzbrojení, demobilizace a opětovného začlenění, komplexní přístup k provádění rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1325 (2000) a č. 1820 (2009) o ženách, míru a bezpečnosti v EU, koncepce pro posílení schopností EU v oblasti mediace a dialogu, závěry Rady ze dne 20. června 2011 o předcházení konfliktům, strategický rámec EU pro lidská práva a demokracii a akční plány na něm založené, závěry Rady ze dne 14. listopadu 2016 o celounijním strategickém rámci na podporu reformy bezpečnostního sektoru potvrzující společné sdělení „Prvky pro celounijní strategický rámec na podporu reformy bezpečnostního sektoru“, strategie EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně, obecné zásady EU týkající se lidských práv, jiné relevantní úmluvy OSN a Úmluva o jaderné bezpečnosti Mezinárodní agentury pro atomovou energii.
- (14) Cílem nástroje by mělo být zvýšit soudržnost a zajistit účinnost vnější činnosti Unie, a zlepšit tak provádění různých politik v oblasti vnější činnosti.

⁽¹⁸⁾ Úř. věst. L 282, 19.10.2016, s. 4.

- (15) V souladu s globální strategií, konsensem a Sendajským rámcem pro snižování rizika katastrof 2015–2030, přijatým dne 18. března 2015, je třeba uznat nutnost přechodu od reakcí na krize a zamezení jejich šíření ke strukturálnějšímu, dlouhodobějšímu přístupu, který účinněji řeší nestabilní situace, přírodní a člověkem způsobené katastrofy a vleklé krize. Je zapotřebí klást větší důraz na snižování rizik, jejich předcházení a zmírňování a připravenost na ně a uplatňovat přitom kolektivní přístupy; další úsilí je třeba k posílení rychlé reakce a trvalé obnovy. Nástroj by proto měl přispět k posílení odolnosti a propojení humanitární pomoci a rozvojové činnosti, zejména prostřednictvím akcí rychlé reakce a příslušných zeměpisných a tematických programů a zároveň zajistit dodržování humanitárních zásad.
- (16) V souladu s mezinárodními závazky Unie v souvislosti s dohodou o Pusanském partnerství pro účinnou rozvojovou spolupráci, znovu potvrzenými na fóru na vysoké úrovni v Nairobi v roce 2016 a připomenutými v konsensu, by Unie měla v rámci své oficiální rozvojové pomoci a prostřednictvím všech jejích forem uplatňovat zásady účinnosti rozvoje, zejména odpovědnost rozvojových zemí za priority rozvoje, zaměření na výsledky, zásady transparentnosti a vzájemné odpovědnosti v rámci inkluzivních rozvojových partnerství, jakož i sladění a harmonizaci. V tomto ohledu je důležité, aby vnitrostátní rozvojové strategie zahrnovaly rozsáhlé konzultační postupy v souladu s Pařížskou deklarací o účinnosti pomoci, zejména pokud slouží jako východisko pro programování.
- (17) Podle cílů udržitelného rozvoje by nástroj měl přispět k intenzivnějšímu monitorování a podávání zpráv s důrazem na výsledky, včetně výstupů, výsledků a dopadů v partnerských zemích, které jsou příjemci vnější finanční pomoci Unie.
- (18) Komise by měla zajistit, aby byly zavedeny jasné mechanismy monitorování a hodnocení s cílem zajistit účinnou odpovědnost a transparentnost při plnění rozpočtu Unie a účinné posouzení pokroku při dosahování cílů nástroje. Bude-li to možné a vhodné, měly by být výsledky vnější činnosti Unie monitorovány a vyhodnocovány na základě předem definovaných, transparentních a měřitelných ukazatelů pro jednotlivé země, které jsou přizpůsobeny specifikům a cílům nástroje a které by se pokud možno měly zakládat na rámci partnerské země pro výsledky.
- (19) Komise by měla pravidelně monitorovat akce financované podle nástroje a posuzovat pokrok při dosahování očekávaných výsledků, včetně výstupů a výsledků. Je-li to možné, měly by být použity stávající rámce pro výsledky. Ukazatele používané k měření pokroku by měly být v souladu s cíli udržitelného rozvoje a měly by být jasné, relevantní a vycházet ze spolehlivé metodiky. Údaje pro ukazatele by měly být snadno dostupné a kvalitní. Hodnoty ukazatelů ke dni 1. ledna 2021 by měly být použity jako základ pro posouzení, v jaké míře bylo dosaženo cílů nástroje, a budou podkladem pro výroční zprávy, jakož i pro přezkum nástroje v polovině období a jeho závěrečná hodnocení. Komise by rovněž měla vhodným způsobem využívat nezávislá externí hodnocení. V tomto ohledu by Komise měla v relevantních případech zajistit vhodné zapojení Evropského parlamentu, Rady a dalších zainteresovaných stran, včetně organizací občanské společnosti.
- (20) Komise by měla zasílat své hodnotící zprávy Evropskému parlamentu, Radě a členským státům. Hodnocení mohou být projednána na žádost členských států podle tohoto nařízení.
- (21) Nástroj by měl přispět ke společnému cíli Unie, jímž je v časovém rámci Agendy 2030 poskytnout 0,7 % hrubého národního důchodu (HND) na oficiální rozvojovou pomoc, přičemž se ke splnění tohoto závazku podpoří realistické a ověřitelné akce, jejichž pokrok by měl být nepřetržitě monitorován a vykazován. V tomto ohledu by nejméně 93 % finančních prostředků v rámci nástroje mělo přispět k akcím navrženým tak, aby splňovaly kritéria oficiální rozvojové pomoci stanovená Výborem pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).
- (22) S cílem zajistit, aby zdroje směřovaly tam, kde je jich nejvíce zapotřebí, zejména do nejméně rozvinutých zemí, nestabilních zemí a zemí zasažených konfliktem, by měl nástroj přispívat ke kolektivnímu cíli Unie, kterým je dosažení í mezi 0,15 a 0,20 % HND Unie na oficiální rozvojovou pomoc nejméně rozvinutým zemím v krátkodobém horizontu a dosáhnout 0,20 % HND na oficiální rozvojovou pomoc v časovém rámci Agendy 2030, a to podporou realistických a ověřitelných akcí, jejichž pokrok by měl být nepřetržitě monitorován a vykazován. Jak bylo dohodnuto v konsensu, očekává se, že akce v rámci nástroje přispějí nejméně 20 % oficiální rozvojové pomoci financované podle tohoto nařízení na sociální začleňování a lidský rozvoj, včetně základních sociálních služeb, jako jsou zdravotnictví, vzdělávání, výživa, voda, sanitární a hygienická zařízení a sociální ochrana, zejména pro nejvíce marginalizované osoby.

- (23) Nástroj by měl podporovat děti a mládež jako klíčové hybatele změny a subjekty přispívající k realizaci Agendy 2030, přičemž zvláštní pozornost by měla být věnována jejich potřebám a posílení jejich postavení.
- (24) Nástroj by měl odrážet potřebu zaměřit se na strategické priority jak z hlediska zeměpisného – evropské sousedství a Afrika, jakož i země, které jsou nestabilní a pomoc nejvíce potřebují, tak z hlediska tematického – bezpečnost, migrace, změna klimatu a životní prostředí, lidská práva a demokracie.
- (25) Nástroj by měl přispět k vytvoření odolnosti států a společností v oblasti globálního veřejného zdraví prostřednictvím řešení globálních hrozeb pro veřejné zdraví, posílení systémů zdravotní péče, zajištění všeobecné zdravotní péče, předcházení vzniku přenosných nemocí a boje proti nim a pomoci při zajišťování dostupných léčivých přípravků a očkovacích látek pro všechny.
- (26) Vzhledem ke zvláštní prioritě, kterou Unie přikládá sousedství a subsaharské Africe, by mělo být plánované finanční krytí vyčleněné na zeměpisné programy těchto regionů pouze zvyšováno.
- (27) Toto nařízení by mělo podporovat provádění evropské politiky sousedství, jak byla přezkoumána v roce 2015 a potvrzena Radou v jejích závěrech ze dne 14. prosince 2015, při zachování náležité zeměpisné vyváženosti, a provádění rámců regionální spolupráce, jako je přeshraniční spolupráce, nadnárodní a námořní spolupráce, jakož i vnějších aspektů relevantních strategií a politik pro makroregiony a přímořské oblasti ve východním a jižním sousedství, včetně Severní dimenze a regionální spolupráce v oblasti Černého moře, a integrované politiky Unie pro Arktidu. Tyto iniciativy představují doplňkové politické rámce pro prohlubování vztahů s partnerskými zeměmi i vztahů mezi nimi na základě zásady vzájemné odpovědnosti, sdílené odpovědnosti a dodržování závazků.
- (28) Cílem evropské politiky sousedství je prohlubování demokracie, prosazování lidských práv a dodržování zásad právního státu, stabilizace sousedních zemí a zvýšení jejich odolnosti, zejména posílením politických, hospodářských a sociálních reforem, jako hlavních politických priorit Unie. Evropská politika sousedství, která byla přezkoumána v roce 2015, se za účelem dosažení svých cílů soustředí na tyto prioritní oblasti: řádná správa věcí veřejných, demokracie, právní stát a lidská práva, se zvláštním zaměřením na další zapojení občanské společnosti; socioekonomický rozvoj, včetně boje proti nezaměstnanosti mladých lidí, jakož i vzdělávání a udržitelnost životního prostředí a zvýšená propojenost; bezpečnost; a migrace a mobilita, včetně řešení základních příčin nelegální migrace a nuceného vysídlení. Diferenciace a větší vzájemná odpovědnost, a to i uplatňováním přístupu založeného na pobídkách a reagující na výkonnost v klíčových oblastech, jsou základními znaky evropské politiky sousedství, která uznává různé úrovně angažovanosti a odráží zájmy každé země týkající se povahy a zaměření jejího partnerství s Uníí. Nástroj by měl podporovat provádění dohod o přidružení, partnerství a spolupráci, společně dohodnutých programů přidružení a priorit partnerství a jiných relevantních, stávajících a budoucích dokumentů společně dohodnutých se zeměmi v oblasti sousedství. Měla by se zlepšit viditelnost pomoci Unie v oblasti politiky sousedství.
- (29) Nástroj by měl podporovat provádění Dohody o partnerství mezi africkými, karibskými a tichomořskými státy na straně jedné a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé⁽¹⁹⁾ (dále jen „dohoda o partnerství AKT-EU“), podepsané v Cotonou dne 23. června 2000, která vstoupila v platnost dne 1. dubna 2003, a následných dohod se zeměmi skupiny afrických, karibských a tichomořských států (AKT) a umožnit Unii a jejím partnerům ze zemí AKT, aby vytvořily další pevná spojení pro klíčové globální výzvy. Nástroj by měl zejména podpořit pokračování zavedené spolupráce mezi Uníí a Africkou uníí v souladu se společnou strategií EU–Afrika a vycházet z budoucí dohody o partnerství AKT-EU, mimo jiné uplatňováním kontinentálního přístupu k Africe a vzájemně prospěšného rovnocenného partnerství mezi Uníí a Afrikou.
- (30) Unie by rovněž měla usilovat o další rozvoj vztahů a budování partnerství se třetími zeměmi v Asii a Americe. Zeměpisné programy by měly podporovat Tichomoří a Karibik orientační částkou nejméně 500 000 000 EUR a nejméně 800 000 000 EUR.
- (31) Nástroj by rovněž měl přispět k obchodním aspektům vnějších vztahů Unie, včetně náležité péče v rámci dodavatelských řetězců, s cílem zajistit soudržnost a vzájemnou podporu mezi obchodní politikou Unie a rozvojovými cíli a akcemi.

⁽¹⁹⁾ Úř. věst. L 317, 15.12.2000, s. 3. Dohoda o partnerství AKT–EU byla pozměněna dohodou podepsanou v Lucemburku dne 25. června 2005 (Úř. věst. L 209, 11.8.2005, s. 27) a dohodou podepsanou v Ouagadougou dne 22. června 2010 (Úř. věst. L 287, 4.11.2010, s. 3).

- (32) Unie by měla usilovat o co nejúčinnější využití dostupných zdrojů za účelem optimalizace dopadu své vnější činnosti. Tohoto cíle by mělo být dosaženo zajištěním soudržnosti, vzájemného souladu a doplňkovosti mezi nástroji financování vnější činnosti Unie, zejména Nástroje předvstupní pomoci III, zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje nástroj předvstupní pomoci (NPP III) (dále jen „nařízení o NPP III“), Nástroje humanitární pomoci, zřízeného nařízením Rady (ES) č. 1257/96 ⁽²⁰⁾, přidružení zámořských zemí a území k Unii, založeného rozhodnutím Rady o přidružení zámořských zemí a území k Evropské unii včetně vztahů mezi Evropskou unií na jedné straně a Grónskem a Dánským královstvím na straně druhé (dále jen „rozhodnutí o přidružení zámoří včetně Grónska“) Evropského nástroje pro mezinárodní spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti, zřízeného nařízením Rady (Euratom) .../... ⁽²¹⁾ (*), společné zahraniční a bezpečnostní politiky, v relevantních případech včetně společné bezpečnostní a obranné politiky, a Evropského mírového nástroje, zřízeného rozhodnutím Rady (SZBP) 2021/509 ⁽²²⁾, který je financován mimo rozpočet Unie, jakož i vytvořením synergií s dalšími politikami a programy Unie.

To v relevantních případech zahrnuje soudržnost a doplňkovost s makrofinanční pomocí. S cílem maximalizovat dopad kombinovaných intervencí za účelem dosažení společného cíle by nástroj měl umožnit kombinovat financování s jinými programy Unie, pokud tyto příspěvky nebudou pokrývat stejné náklady.

- (33) Vzhledem k úspěchu programu Erasmus+ by nástroj měl Unii umožnit dále posílit jeho vnější rozměr. Orientační částka 1 800 000 000 EUR ze zeměpisných programů podle nástroje by měla být použita k financování činností v rámci mezinárodního rozměru programu Erasmus+, prováděných v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) .../... ⁽²³⁾ (**), a s programovým dokumentem přijatým podle nástroje. Programování podle nástroje by mělo plně posílit potenciál programu Erasmus+.
- (34) Finanční prostředky Unie z nástroje by měly být použity k financování akcí v rámci mezinárodního rozměru programu Kreativní Evropa, zavedeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/... ⁽²⁴⁾ (***), s cílem přispět k posílení mezinárodních kulturních vztahů a uznat úlohu kultury při prosazování evropských hodnot.
- (35) Hlavní přístup k akcím financovaným v rámci nástroje by se měl zakládat na zeměpisných programech s cílem maximalizovat dopad pomoci Unie a přiblížit činnost Unie partnerským zemím a jejich obyvatelům. Tento hlavní přístup by měl být v relevantních případech doplněn o tematické programy a akce rychlé reakce, přičemž by se měl zajistit soulad a soudržnost všech programů a akcí.
- (36) Místní orgány zahrnují širokou škálu subjektů na nižší než celostátní úrovni a na různých úrovních vlády, včetně obcí, společenství, okresů, krajů, provincií, regionů a jejich sdružení. V souladu s konsensem by Unie měla podporovat úzké konzultace a sdružení místních orgánů, jakož i jejich účast na přispívání k udržitelnému rozvoji a provádění cílů udržitelného rozvoje na místní úrovni, zejména pokud jde o demokracii, právní stát, lidská práva a základní svobody, sociální spravedlnost a poskytovatele základních sociálních služeb. Unie by měla ocenit množství úloh, které plní místní orgány jakožto ti, kdo prosazují územní přístup v rámci místního rozvoje, včetně postupů decentralizace, účasti a odpovědnosti. Unie by měla dále posílit svou podporu budování kapacit místních orgánů s cílem posílit jejich hlas v procesu udržitelného rozvoje a pokročit v politickém, sociálním a hospodářském dialogu, jakož i podporovat decentralizovanou spolupráci. Podpora místním orgánům v rámci zeměpisných programů by měla činit přibližně alespoň 500 000 000 EUR.

⁽²⁰⁾ Nařízení Rady (ES) č. 1257/96 ze dne 20. června 1996 o humanitární pomoci (Úř. věst. L 163, 2.7.1996, s. 1).

⁽²¹⁾ Nařízení Rady (Euratom) .../... ze dne ..., kterým se zřizuje Evropský nástroj pro mezinárodní spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti doplňující Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa na základě Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii a zrušuje nařízení (Euratom) č. 237/2014 (Úř. věst. L ..., ..., s. ...).

(*) Nařízení obsažené v dokumentu ST 12568/20 [2018/0245 (NLE)].

⁽²²⁾ Rozhodnutí Rady (SZBP) 2021/509 ze dne 22. března 2021, kterým se zřizuje Evropský mírový nástroj a zrušuje rozhodnutí (SZBP) 2015/528 (Úř. věst. L 102, 24.3.2021, s. 14).

⁽²³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) .../... ze dne ..., kterým se zavádí program Erasmus+: program Unie pro vzdělávání a odbornou přípravu, pro mládež a pro sport a zrušuje nařízení (EU) č. 1288/2013 (Úř. věst. ...).

(**) Nařízení obsažené v dokumentu PE-CONS 32/21 [2018/0191 (COD)].

⁽²⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) .../... ze dne ..., kterým se zavádí program Kreativní Evropa (2021–2027) a zrušuje nařízení (EU) č. 1295/2013 (Úř. věst. ...).

(***) Nařízení obsažené v dokumentu PE-CONS 31/21 [2018/0190 (COD)].

- (37) Politiky Unie a členských států v oblasti rozvojové spolupráce by se měly navzájem doplňovat a posilovat. Unie a její členské státy by měly být jednotné v rozmanitosti, lépe spolupracovat a využívat nejrůznějších zkušeností a přístupů, vědomy si svých komparativních výhod. Unie by proto měla podporovat inkluzivnost a spolupráci s členskými státy s cílem maximalizovat přidanou hodnotu a zohlednit zkušenosti a kapacity, čímž se posílí sdílené zájmy, hodnoty a společné cíle. V tomto ohledu by Unie a její členské státy měly rovněž usilovat o prosazování vzájemného sdílení osvědčených postupů, znalostí a budování kapacit. V případech forem financování z prostředků Unie, do nichž jsou zapojeny orgány veřejné správy členských států, jako jsou partnerství, by s členskými státy měla být projednána zjednodušená prováděcí a smluvní ustanovení a tato ustanovení by měla být uplatňována v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ⁽²⁵⁾ (dále jen „finanční nařízení“).
- (38) V souladu s konsensem by Unie a její členské státy měly zintenzivnit společné programování s cílem zvýšit kolektivní dopad tím, že spojí své zdroje a kapacity. Společné programování je třeba podporovat a posilovat, současně však musí zůstat dobrovolné, flexibilní, inkluzivní a uzpůsobené podmínkám dané země a mělo by umožňovat nahrazení programových dokumentů Unie a členských států společnými programovými dokumenty Unie. Společné programování by se mělo zakládat na angažovanosti, zapojení a odpovědnosti partnerských zemí. Ve všech vhodných případech by se Unie a její členské státy měly snažit podporovat partnerské země prostřednictvím společného provádění. Společné provádění by mělo být inkluzivní a otevřené všem partnerům Unie, kteří souhlasí se společnou vizí a mohou k ní přispět, včetně agentur členských států a jejich institucí pro financování rozvoje, místních orgánů, soukromého sektoru, občanské společnosti a akademické obce.
- (39) Kritéria používaná k určování potřeb partnerů při plánování by měla být v souladu se zásadami transparentnosti stanovenými v tomto nařízení.
- (40) Vzhledem k tomu, že dodržování demokratických zásad, lidských práv a právního státu má zásadní význam pro řádné finanční řízení a účinné financování z prostředků Unie, jak je uvedeno ve finančním nařízení, mohla by být pomoc v případě zhoršení stavu demokracie, lidských práv nebo právního státu ve třetích zemích pozastavena.
- (41) Unie je odhodlána usnadňovat cíle spolupráce v oblasti jaderné bezpečnosti uvedené v nařízení (Euratom) .../... (*). Proto by měly být zohledněny výsledky partnerských zemí, pokud jde o plnění povinností a závazků týkajících se jaderné bezpečnosti, a je třeba se jimi zabývat při pravidelném politickém dialogu s těmito zeměmi. Pokud některá partnerská země trvale nedodržuje základní normy v oblasti jaderné bezpečnosti a ustanovení příslušných mezinárodních úmluv, měla by Unie přijmout vhodná opatření.
- (42) Podle nástroje by se Unie měla zabývat otázkami lidských práv a demokratizace na všech úrovních. Zatímco demokracie a lidská práva včetně genderové rovnosti a posilování postavení žen by měly být zohledňovány a začleňovány po celou dobu provádění nástroje, pomoc Unie v rámci tematického programu pro lidská práva a demokracii a tematického programu pro organizace občanské společnosti by měla mít specifickou doplňující a dodatečnou úlohu, která vyplývá z její globální povahy a z nezávislosti akcí na souhlasu vlád a orgánů veřejné moci dotčených třetích zemí. Tato úloha by měla umožnit spolupráci a partnerství s občanskou společností, zejména v oblasti citlivých otázek lidských práv a demokracie. Unie by měla flexibilně věnovat zvláštní pozornost zemím a naléhavým situacím, ve kterých jsou lidská práva a základní svobody nejvíce ohroženy a jejichž nedodržování je obzvláště výrazné a systematické.
- (43) Volební pozorovatelské mise EU by měly přispívat ke zvýšení transparentnosti a důvěry ve volební procesy a přinášet informovaná hodnocení voleb a doporučení pro další zlepšení, a to v souvislosti se spoluprací a politickým dialogem Unie s partnerskými zeměmi. Na financování volebních pozorovatelských misí EU by měla být věnována orientační částka nepřesahující 25 % prostředků původně přidělených na tematický program pro lidská práva a demokracii.

⁽²⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 (Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1).

(*) Nařízení obsažené v dokumentu ST 12568/20 [2018/0245 (NLE)].

- (44) Provádění nástroje by se mělo řídit zásadami genderové rovnosti, posilování postavení žen a dívek a předcházení násilí páchaného na ženách a domácímu násilí a boje proti němu a mělo by usilovat o ochranu a prosazování práv žen v souladu s akčními plány EU pro genderovou rovnost a s příslušnými závěry Rady a mezinárodními úmluvami, včetně závěrů Rady o míru a bezpečnosti žen ze dne 10. prosince 2018. Posílení genderové rovnosti a posílení postavení žen v rámci vnější činnosti Unie a zvýšení úsilí o dosažení minimálních výkonnostních standardů stanovených v akčních plánech Unie pro genderovou rovnost mělo vést k přístupu zohledňujícímu genderovou rovnost a k transformačnímu přístupu v rámci veškeré vnější činnosti Unie a mezinárodní spolupráce. Alespoň 85 % nových akcí prováděných podle tohoto nástroje by mělo mít jako hlavní nebo významný cíl genderovou rovnost, jak je vymezeno ukazatelem genderové rovnosti Výboru pro rozvojovou pomoc OECD. Alespoň 5 % těchto akcí by mělo mít jako jeden z hlavních cílů genderovou rovnost a práva žen a dívek a upevnování jejich postavení.
- (45) Nástroj uznává, že demografický růst a demografické změny mohou mít významný dopad na přínosy rozvoje a hospodářský pokrok. S cílem zajistit, aby byly současné a budoucí generace schopny dosáhnout svého plného potenciálu udržitelným způsobem, by měl nástroj podpořit úsilí partnerů o integrovaný přístup, který minimalizuje problémy související s růstem počtu obyvatel a maximalizuje přínosy demografické dividendy při respektování práva každé země rozhodovat o své demografické politice a při dodržování, ochraně a naplňování lidských práv, jakož i genderové rovnosti.
- (46) Organizace občanské společnosti zahrnují celou řadu aktérů s množstvím úloh a mandátů, mezi něž patří všechny nestátní, neziskové nezávislé a nenásilné struktury, jejichž prostřednictvím se lidé organizují, aby naplňovali společné cíle a ideály, ať již politické, kulturní, náboženské, environmentální, sociální nebo hospodářské. Působí na místní, celostátní, regionální a mezinárodní úrovni a zahrnují formální a neformální organizace ve městech i na venkově. Unie oceňuje rozmanitost a specifika organizací občanské společnosti a spolupracuje s odpovědnými a transparentními organizacemi občanské společnosti, které sdílejí svůj závazek k udržitelnému rozvoji a základním hodnotám míru, svobody, rovných práv a lidské důstojnosti.
- Nástroj by měl poskytovat unijní podporu organizacím občanské společnosti za účelem prosazování hodnot, zájmů a cílů Unie. Organizace občanské společnosti by měly být řádně konzultovány a měly by mít včasný přístup k relevantním informacím, které jim umožní odpovídajícím způsobem se zapojit a hrát smysluplnou úlohu při přípravě, provádění a souvisejícím monitorování programů. Podle nástroje by měla být podporována úloha organizací podporujících demokracii, svobodné volby, občanskou společnost, lidská práva a právní stát na celém světě, jako je Evropská nadace pro demokracii, jakož i občanské volební pozorovatelské organizace a jejich evropské i jiné regionální a globální platformy.
- (47) Nástroj by měl podporovat účast organizací občanské společnosti na udržitelném rozvoji a provádění cílů Organizace spojených národů pro udržitelný rozvoj, mimo jiné v oblasti demokracie, právního státu, lidských práv a základních svobod, sociální spravedlnosti a základních sociálních služeb.
- (48) Toto nařízení stanoví pro nástroj finanční krytí, které má v ročním rozpočtovém procesu pro Evropský parlament a Radu představovat hlavní referenční částku ve smyslu bodu 18 interinstitucionální dohody ze dne 16. prosince 2020 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o rozpočtové kázní, spolupráci v rozpočtových záležitostech a řádném finančním řízení, jakož i o nových vlastních zdrojích, včetně plánu zavádění nových vlastních zdrojů ⁽²⁶⁾.
- (49) S ohledem na význam boje proti změně klimatu v souladu se závazkem Unie provádět Pařížskou dohodu a dosáhnout cílů OSN pro udržitelný rozvoj, by měl nástroj přispět k zohledňování oblasti klimatu v politikách Unie a k dosahování obecného cíle, kterým je vynakládat 30 % výdajů z rozpočtu Unie na podporu cílů v oblasti klimatu. Očekává se, že 30 % celkového finančního krytí bude vynaloženo na akce podle nástroje, které přispějí k dosažení cílů v oblasti klimatu. Příslušné akce budou identifikovány během provádění nástroje a celkový

⁽²⁶⁾ Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 28.

příspěvek na základě nástroje by měl být součástí příslušných monitorování, hodnocení a přezkumů. S cílem přispět k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti by nástroj měl přispívat k dosažení celkové ambice, aby na cíle v oblasti biologické rozmanitosti bylo v roce 2024 poskytováno 7,5 % a v roce 2026 a v roce 2027 10 % ročních výdajů v rámci víceletého finančního rámce, přičemž se zohlední, kde se cíle v oblasti klimatu a cíle v oblasti biologické rozmanitosti překrývají. Akce Unie v této oblasti by měly podporovat dodržování Pařížské dohody, Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti, Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci a neměly by přispívat ke zhoršování stavu životního prostředí ani by neměly životní prostředí či klima poškozovat. Finanční prostředky přidělené v rámci nástroje by měly být zejména soudržné s dlouhodobým teplotním cílem udržet nárůst průměrné globální teploty výrazně pod úrovní 2 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí a nadále usilovat o to, aby tento nárůst nepřesáhl 1,5 °C. Měly by být rovněž v souladu s cílem zvýšit schopnost přizpůsobit se nepříznivým dopadům změny klimatu a podporovat odolnost vůči změně klimatu. Zvláštní pozornost by měla být věnována akcím, které vytvářejí vedlejší přínosy a plní více cílů, včetně cílů v oblasti klimatu, biologické rozmanitosti a životního prostředí.

- (50) Unie by měla podporovat konstruktivní zapojení do mobility a všech aspektů migrace s cílem zajistit, aby migrace probíhala bezpečným a dobře regulovaným způsobem. Je nezbytné dále posílit spolupráci v oblasti migrace s partnerskými zeměmi, současně respektovat pravomoci členských států a využít výhod řízené, bezpečné, legální a zodpovědné migrace a řádně a účinně řešit nelegální migraci a nucené vysídlování. Taková spolupráce by měla přispět k zajištění přístupu k mezinárodní ochraně, řešení základních příčin nelegální migrace a nuceného vysídlování, posílení správy hranic a k úsilí v předcházení nelegální migraci a nucenému vysídlování, boji proti obchodování s lidmi a převaděčství migrantů a případně k činnostem v oblasti důstojného a udržitelného navracení, zpětného přebírání a opětovného začlenění, a to na základě vzájemné odpovědnosti a plného dodržování humanitárních závazků a závazků v oblasti lidských práv podle mezinárodního i unijního práva, zapojením diaspor a podporou legálních cest pro migraci. Účinná spolupráce třetích zemí s Unii v této oblasti by tedy měla být nedílnou součástí nástroje. Zvýšení soudržnosti mezi migrační politikou, politikami rozvojové spolupráce a dalšími vnějšími politikami je důležité k zajištění toho, aby vnější pomoc Unie pomáhala partnerským zemím řídit migraci efektivněji s cílem dosáhnout udržitelného rozvoje. Nástroj by měl přispívat ke koordinovanému, komplexnímu a strukturovanému přístupu k migraci, maximalizovat synergie a uplatňovat potřebné aktivační prvky.
- (51) Nástroj by měl Unii umožnit ve spolupráci s členskými státy reagovat komplexně na výzvy, potřeby a příležitosti týkající se migrace a nuceného vysídlování v souladu s migrační politikou Unie a doplňovat ji. S cílem přispět k tomuto cíli, a aniž jsou dotčeny nepředvídané okolnosti, by mělo být v rámci cílů nástroje vyčleněno přibližně 10 % jeho finančního krytí zvláště na akce podporující správu a řízení migrace a nuceného vysídlování. Kromě toho by tento cíl měl rovněž zahrnovat akce k řešení základních příčin nelegální migrace a nuceného vysídlování, pokud se přímo zaměřují na specifické výzvy související s migrací a nuceným vysídlováním. Akce související s migrací podle nástroje, podle potřeby zahrnuté do zeměpisných a tematických programů a akcí rychlé reakce, by měly vycházet ze zkušeností získaných při provádění Evropského programu pro migraci a víceletého finančního rámce na období 2014–2020, s cílem budovat komplexní partnerství. Podpora Unie by měla zohlednit přínosy z hlediska rozvoje legální migrace. Akce související s migrací podle nástroje by měly přispět k účinnému provádění dohod Unie a k dialogům o migraci se třetími zeměmi tím, že podpoří spolupráci založenou na flexibilním a iniciativním přístupu a podpořenou koordinačním mechanismem podle nástroje. Tento koordinační mechanismus by měl umožnit řešit stávající a nově se objevující výzvy v oblasti migrace v rámci nástroje za použití všech vhodných složek prostřednictvím flexibilního financování, přičemž by měl respektovat finanční krytí a spoléhat se na flexibilní provádění. Tyto akce by měly být prováděny při plném dodržování mezinárodního práva, včetně mezinárodního práva v oblasti lidských práv a uprchlického práva, a pravomocí Unie a jednotlivých států. Komise by měla vypracovat a používat spolehlivý a transparentní systém sledování těchto výdajů a podávání zpráv o nich.
- (52) Nástroj by měl zohledňovat digitální řešení a informační a komunikační technologie jako významné faktory umožňující udržitelný rozvoj a inkluzivní růst a mělo by přispět k další podpoře digitalizace.

- (53) Akce přijaté podle nástroje ve vztahu k boji proti terorismu a organizované trestné činnosti, kybernetické bezpečnosti a boji proti kyberkriminalitě a budování kapacit vojenských aktérů na podporu rozvoje a bezpečnosti v zájmu rozvoje by měly usilovat o zajištění přímých přínosů pro obyvatelstvo v oblasti lidské bezpečnosti, obsahovat relevantní osvědčené postupy pro zajištění udržitelnosti a odpovědnosti ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, včetně účinného demokratického dohledu, a měly by prosazovat právní stát, transparentnost a zavedené zásady mezinárodního práva.
- (54) V Agendě 2030 je vyzdvížen význam prosazování mírumilovných a inkluzivních společností jako cíl udržitelného rozvoje č. 16 i jako prostředek k dosažení jiných výsledků rozvojové politiky. Cíl udržitelného rozvoje č. 16.a výslovně požaduje, aby byly posíleny relevantní vnitrostátní instituce, mimo jiné prostřednictvím mezinárodní spolupráce, pro budování kapacit na všech úrovních, zejména v rozvojových zemích, s cílem předcházet násilí a bojovat proti terorismu a trestné činnosti.
- (55) Na zasedání na vysoké úrovni dne 19. února 2016 Výbor pro rozvojovou pomoc OECD v komuniké aktualizoval směrnice pro podávání zpráv o oficiální rozvojové pomoci v oblasti míru a bezpečnosti. Financování akcí prováděných podle nástroje se považuje za oficiální rozvojovou pomoc, pokud splňuje kritéria stanovená v uvedených směrnících pro podávání zpráv či v jakýchkoli následných směrnících pro podávání zpráv, na kterých se Výbor pro rozvojovou pomoc může dohodnout.
- (56) Budování kapacit na podporu rozvoje a bezpečnosti v zájmu rozvoje by mělo být využíváno pouze ve výjimečných případech, kdy cíle nástroje není možné splnit využitím nevojenských aktérů.
- (57) Nástroj by měl vycházet ze zkušeností a ponaučení získaných z akcí zaměřených na budování kapacit pro rozvoj a bezpečnost v zájmu rozvoje, zejména z příslušných konzultací a hodnocení provedených v rámci nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2306⁽²⁷⁾. V této souvislosti by Komise měla rovněž zohlednit případná společná hodnocení s členskými státy.
- (58) Unie by měla při všech akcích a programech podle nástroje rovněž prosazovat přístup citlivý genderově i z hlediska konfliktů.
- (59) Na toto nařízení se použijí horizontální finanční pravidla přijatá Evropským parlamentem a Radou na základě článku 322 Smlouvy o fungování EU. Tato pravidla jsou stanovena ve finančním nařízení a upravují zejména postup týkající se sestavování a plnění rozpočtu prostřednictvím grantů, cen, zadávání veřejných zakázek, nepřímého plnění, nepřímého řízení, finančních nástrojů, rozpočtových záruk, finanční pomoci a náhrad vyplácených externím odborníkům, jakož i kontroly odpovědnosti účastníků finančních operací. Pravidla přijatá na základě článku 322 Smlouvy u fungování EU rovněž zahrnují obecný režim podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie.
- (60) Druhy financování a způsoby provádění podle tohoto nařízení by měly být voleny na základě toho, jak jsou schopny dosáhnout specifických cílů akcí a přinést výsledky, přičemž se přihlíží zejména k nákladům na kontroly, administrativní zátěži a očekávanému riziku nesouladu. Při této volbě by mělo být zvaženo použití jednorázových částek, jednotkových nákladů a paušálních sazeb, jakož i financování, které není spojeno s náklady na příslušnou operaci, jak je uvedeno v čl. 125 odst. 1 písm. a) finančního nařízení.
- (61) V souladu s čl. 193 odst. 2 finančního nařízení lze grant udělit na již zahájenou akci v případě, že žadatel může prokázat, že akce musela být zahájena ještě před podpisem grantové dohody. Náklady vzniklé před podáním žádosti o grant jsou však způsobilé pouze v řádně odůvodněných mimořádných případech. S cílem zabránit jakémukoli přerušení podpory Unie, které by mohlo poškodit zájmy Unie, by mělo být možné v rozhodnutí o financování stanovit, po omezenou dobu na začátku víceletého finančního rámce na období 2021–2027 a pouze v řádně odůvodněných případech, že způsobilé jsou i činnosti uskutečněné a náklady vzniklé od 1. ledna 2021, avšak před podáním žádosti o grant.

⁽²⁷⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/2306 ze dne 12. prosince 2017, kterým se mění nařízení (EU) č. 230/2014, kterým se zřizuje nástroj přispívající ke stabilitě a míru (Úř. věst. L 335, 15.12.2017, s. 6).

- (62) Nový Evropský fond pro udržitelný rozvoj plus (dále jen „EFSD+“) vycházející z Evropského fondu pro udržitelný rozvoj (EFSD), zřízeného nařízením (EU) 2017/1601, by měl tvořit integrovaný finanční balíček, který poskytuje finanční kapacitu ve formě grantů, technické pomoci, finančních nástrojů, rozpočtových záruk a operací kombinování zdrojů po celém světě. EFSD+, doplněný o úsilí o zlepšení investičního klimatu partnerů, by se měl stát součástí plánu vnějších investic a spojovat operace kombinování zdrojů a rozpočtových záruk kryté zárukou pro vnější činnost, včetně těch, které kryjí rizika vlády spojená s úvěrovými operacemi dříve prováděnými podle vnějšího úvěrového mandátu Evropské investiční banky (EIB). Přidělování finančních prostředků, které mají být použity na operace EFSD+, by mělo vycházet z příslušných programových dokumentů, zejména z priorit v nich stanovených, a mělo by zohledňovat mimo jiné konkrétní situaci a potřeby každé partnerské země nebo regionu a relativní váhu přidělování finančních prostředků podle zeměpisné oblasti stanovenou v tomto nařízení. Programování by mělo vést ke vhodné rovnováze mezi operacemi kombinování zdrojů a operacemi rozpočtových záruk v rámci EFSD+, jakož i jiné formy financování z prostředků Unie stanovené v tomto nařízení. EFSD+ by měl být využíván prostřednictvím otevřené struktury pro investice založené na spolupráci, aby se zajistilo optimální využití odvětvových a zeměpisných odborných znalostí způsobilých protistran a maximalizoval se jeho dopad na rozvoj. EFSD+ by měl sestávat z regionálních investičních platforem v regionálních oblastech, na něž se vztahuje toto nařízení, a tam, kde je to vhodné, i nařízení o NPP III.

S cílem zajistit, aby řízení rizik EFSD+ bylo nezávislé, nestranné, inkluzivní a transparentní, by měla být zřízena technická skupina pro posuzování rizik, otevřená odborníkům z EIB, dalších způsobilých protistran a zainteresovaných členských států, organizovaná a vedená Komisí. Komise by měla zajistit včasné, transparentní a inkluzivní sdílení informací a analýz se všemi členskými státy náležitě zohledňující otázky důvěrnosti. Komise by měla po konzultaci se skupinou pro posuzování technických rizik a s přihlédnutím k jejímu poradenství uzavřít dohody o záruce pro vnější činnost se všemi vybranými způsobilými protistranami, včetně EIB, a měla by dotčeným strategickým radám předložit klíčové prvky těchto dohod.

- (63) Evropská investiční banka by s ohledem na svou úlohu vyplývající ze smluv a na své zkušenosti během posledních desetiletí při podpoře politik Unie měla zůstat přirozeným partnerem Komise pro provádění operací v rámci záruky pro vnější činnost. EIB a Komise by měly posílit svou spolupráci a koordinaci po celou dobu poskytování záruky pro vnější činnost v rámci EFSD+, a to i během programování a v terénu. EIB by měla být pověřena prováděním specializovaného investičního okna zahrnujícího komplexní krytí rizik pro operace se státními a nekomerčními protistranami na nižší než státní úrovni, které by mělo být výlučné, s výjimkou operací, u nichž se EIB rozhodne je neuskutečnit nebo je uskutečnit nemůže. Podle potřeby by měla být zavedena další, nevýlučná specializovaná investiční okna, aby EIB mohla poskytovat komplexní krytí rizik pro operace s komerčními protistranami na nižší než státní úrovni, a operace na podporu přímých zahraničních investic, obchodu a internacionalizace ekonomik partnerských zemí, mimo jiné prostřednictvím příchozích přímých zahraničních investic, jakož i dalších tematických priorit Unie na podporu cílů nástroje a v souladu s cíli pro udržitelný rozvoj, mimo jiné včetně evropských rozvojových finančních institucí a subjektů soukromého sektoru Unie. Záruka EU by měla poskytovat pouze krytí politických rizik pro operace soukromého sektoru, což by mělo být v souladu s operacemi vývozních úvěrových agentur členských států.

Tato investiční okna, která by měla představovat specializované mandáty požadované EIB k působení mimo Unii, by měla uplatňovat stejná pravidla a podmínky jako kterákoli jiná investiční okna v rámci EFSD+, včetně pravidel správy a řízení, a s výjimkou výlučného investičního okna by měla být stanovena v souladu s postupem pro způsobilost a výběr operací a protistran pro záruku pro vnější činnost v rámci EFSD+ stanovenou tímto nařízením. Celková orientační částka pro tato tři investiční okna vyhrazená EIB by měla činit 26 725 000 000 EUR. Částky pro každé investiční okno by měly být zdůvodněny a potvrzeny jakožto výsledek programování na začátku víceletého finančního rámce a během přezkumů programování. Cíle, priority a částky pro každé investiční okno a jejich provádění by měly zajistit plný politický soulad s prioritami Unie a být v souladu s tímto nařízením a příslušnými víceletými orientačními programy, včetně jeho zeměpisných a tematických priorit. Metodika posuzování rizik a odměňování v rámci EFSD+ by se měla důsledně uplatňovat na všechna investiční okna, včetně těch, která jsou vyhrazena EIB, s cílem zajistit rovné podmínky. Investiční okna prováděná EIB by měla být schopna pokrýt kteroukoli ze zemí způsobilých pro záruku pro vnější činnost, zejména tam, kde je to nejvíce zapotřebí, a v souladu se zeměpisnými prioritami nástroje a případně nařízení o NPP III. Záruky EFSD+ pro operace EIB s komerčními protistranami na nižší než státní úrovni a operace soukromého sektoru by měly být poskytovány za podobných podmínek jako záruky poskytnuté jiným způsobilým protistranám.

Mělo by být možné, aby záruky EFSD+ na operace se státními protistranami a s nekomerčními protistranami na nižší než státní úrovni, jakož i pro operace s protistranami komerčních operací na nižší než státní úrovni, které nevytvářejí podstatné příjmy, poskytované EIB nebo jinými způsobilými protistranami, byly nevydělečné, aby pomohly snížit náklady na financování investic veřejného sektoru uskutečňovaných partnerskými zeměmi. V souladu s cíli a obecnými zásadami nástroje, příslušnými orientačními programovými dokumenty a tam, kde je to relevantní, s nařízením o NPP III by Komise a EIB měly uzavřít specializované dohody o záruce pro vnější činnost pro investiční okna vyhrazená EIB.

- (64) Cílem EFSD+ by měla být podpora investic jako prostředku, který přispěje k dosažení cílů pro udržitelný rozvoj prostřednictvím podpory udržitelného a inkluzivního hospodářského, environmentálního a sociálního rozvoje, přechodu k udržitelné ekonomice s přidanou hodnotou a stabilnímu investičnímu prostředí, podpory socioekonomické a environmentální odolnosti v partnerských zemích se zvláštním zaměřením na vymýcení chudoby, a přispění ke snížení socioekonomických nerovností, udržitelnému a inkluzivnímu růstu, boji proti změně klimatu v souladu s Pařížskou dohodou, přizpůsobování se změně klimatu a jejímu zmírňování, environmentální ochraně a řízení, vytváření důstojných pracovních míst vycházejících ze základních pracovních norem Mezinárodní organizace práce, ekonomickým příležitostem, dovednostem a podnikání, socioekonomickým odvětvím, včetně sociálních podniků a družstev, mikropodniků, malých a středních podniků, udržitelné propojenosti, podpoře zranitelných skupin, respektování lidských práv, genderové rovnosti a posílení postavení žen a mladých lidí a řešení specifických socioekonomických základních příčin nelegální migrace a nuceného vysídlování obyvatelstva, v souladu s příslušnými orientačními programovými dokumenty.

Čerpání EFSD+ by mělo být v souladu s cíli, obecnými zásadami a politickým rámcem nástroje a tam, kde je to relevantní, nařízením o NPP III, zejména s příslušnými mezinárodně dohodnutými pokyny, zásadami a úmluvami týkajícími se investic, včetně zásad OSN pro odpovědné investování, obecných zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv, pokynů OECD pro nadnárodní společnosti, zásad Organizace OSN pro výživu a zemědělství týkajících se odpovědného investování do zemědělských a potravinových systémů, úmluv Mezinárodní organizace práce, mezinárodního práva v oblasti lidských práv a zásadami účinnosti rozvoje, jak byly stanoveny v Pusanském partnerství pro účinnou rozvojovou spolupráci a opětovně potvrzeny na fóru na vysoké úrovni v Nairobi v roce 2016, a to včetně vlastní odpovědnosti, sladění, důrazu na výsledky, transparentnosti a vzájemné odpovědnosti, jakož i s cílem uvolňování podmínek poskytování pomoci. Zvláštní pozornost by měla být věnována zemím, které byly označeny jako nestabilní země nebo země zasažené konfliktem, nejméně rozvinuté země, malé ostrovní rozvojové státy, vnitrozemské rozvojové země a silně zadlužené chudé země.

- (65) EFSD+ by měl maximalizovat adicionalitu financování, řešit selhání trhu a nepříznivé investiční situace, podporovat místní veřejné subjekty v jejich rozvoji a autonomním financování jejich investic, zajišťovat inovativní produkty a umožnit příliv finančních prostředků ze soukromého sektoru. Adicionalita by měla být uplatňována v souladu s cíli a zásadami nástroje a s dalšími relevantními politikami Unie. Zapojení soukromého sektoru, včetně mikropodniků a malých a středních podniků, do spolupráce Unie s partnerskými zeměmi prostřednictvím EFSD+ by mělo mít měřitelný a dodatečný dopad na rozvoj, aniž by došlo k narušení místního trhu a nekalé soutěži s místními hospodářskými subjekty. Mělo by být nákladově efektivní, transparentní a založené na vzájemné odpovědnosti a na sdílení rizik a nákladů. EFSD+ by měl fungovat jako jednotné kontaktní místo pro přijímání návrhů na financování od finančních institucí a veřejných nebo soukromých investorů a poskytování širokého spektra finanční podpory pro způsobilé investice. Pákový efekt EFSD+ by měl být hodnocen měřením mobilizace dodatečných finančních prostředků pro udržitelný rozvoj využitím finanční podpory EFSD+. Pákový efekt by se měl měřit v souladu s definicí stanovenou v čl. 2 bodě 38 finančního nařízení a mezinárodními pravidly a postupy pro měření objemu prostředků ze soukromého sektoru mobilizovaných oficiálními intervencemi za účelem financování rozvoje, jako jsou metodiky Výboru pro rozvojovou pomoc OECD. Evropský parlament nebo Rada by měly být schopny vyzvat způsobilé protistrany a občanskou společnost k tomu, aby si vyměňovaly názory na finanční a investiční operace podle tohoto nařízení.
- (66) Záruka pro vnější činnost by měla být zřízena na základě stávající záruky EFSD zřízené nařízením (EU) 2017/1601 a záruk podporovaných Záručním fondem pro vnější vztahy zřízeným nařízením (ES, Euratom) č. 480/2009. Záruka pro vnější činnost by měla podporovat operace EFSD+ kryté rozpočtovými zárukami, makrofinanční pomoc a úvěry poskytované třetím zemím na základě rozhodnutí Rady 77/270/Euratom⁽²⁸⁾. Tyto operace by měly být podporovány z prostředků podle nástroje, jakož i z prostředků podle nařízení o NPP III a nařízení

⁽²⁸⁾ Rozhodnutí Rady 77/270/Euratom ze dne 29. března 1977, kterým se Komise zmocňuje k tomu, aby za Euratom sjednávala půjčky za účelem přispění na financování jaderných elektráren (Úř. věst. L 88, 6.4.1977, s. 9).

(Euratom) 2021/... (*), jež by se měly vztahovat rovněž na tvorbu rezerv a závazky vyplývající z úvěrů v rámci makrofinanční pomoci a úvěrů třetím zemím uvedených v čl. 10 odst. 2 nařízení (Euratom) 2021/... (*). Při financování operací EFSD+ by měly být upřednostněny operace, které maximalizují adicionalitu a dopad na rozvoj, včetně těch, které mají velký dopad na vytváření důstojných pracovních míst, jejichž poměr nákladů a přínosů zvyšuje udržitelnost investic a které zajišťují udržitelnost a dlouhodobý dopad na rozvoj. Operace podporované zárukou pro vnější činnost by měly být případně doprovázeny důkladným předběžným hodnocením environmentálních, finančních a sociálních aspektů v souladu s požadavky na zlepšování právní úpravy.

Rozpočtové záruky a finanční nástroje by měly být v souladu s politikou Unie týkající se jurisdikcí nespolupracujících v daňové oblasti a její aktualizací, jak je stanoveno v příslušných právních aktech Unie a v závěrech Rady, zejména v závěrech Rady ze dne 8. listopadu 2016 a v jejich příloze, jakož i se zásadami stanovenými ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849⁽²⁹⁾. Použijí se všechna relevantní ustanovení finančního nařízení, zejména ustanovení o nepřímém řízení obsažená v hlavě VI finančního nařízení. Poskytování základních veřejných služeb by mělo zůstat odpovědností vlády.

- (67) S cílem umožnit flexibilitu, zvýšit přitažlivost pro soukromý sektor a maximalizovat dopad investic by se měla s ohledem na způsobilé protistrany stanovit odchylka od pravidel pro způsoby plnění rozpočtu Unie stanovených ve finančním nařízení. Těmito způsobilými protistranami by rovněž mohly být subjekty, které nejsou pověřeny uskutečňováním partnerství veřejného a soukromého sektoru, nebo soukromoprávní subjekty v partnerské zemi.
- (68) S cílem zvýšit dopad záruky pro vnější činnost by členské státy a smluvní strany Dohody o Evropském hospodářském prostoru⁽³⁰⁾ měly mít možnost poskytovat příspěvky v hotovosti nebo ve formě záruky. Příspěvky ve formě záruky by neměly překročit 50 % částky operací zaručených Uní. Neměla by se vytvářet rezerva na finanční závazky vyplývající z této záruky a likviditní polštář by měl být zajišťován společným rezervním fondem zřízeným článkem 212 finančního nařízení.
- (69) Vnější činnosti jsou často prováděny ve vysoce nestálém prostředí, což vyžaduje průběžné a rychlé přizpůsobení měnícím se potřebám partnerů Unie a globálním výzvám v oblasti lidských práv, demokracie a řádné správy věcí veřejných, bezpečnosti a stability, změny klimatu a životního prostředí a oceánů a výzvám souvisejícím s migrací, nuceným vysídlením a s jejich základními příčinami. Sladění zásady předvídatelnosti s nutností rychle reagovat na nové potřeby ve svém důsledku znamená přizpůsobení finančního provádění programů. Aby se zvýšila schopnost Unie reagovat na nepředvídané potřeby, a na základě úspěšných zkušeností Evropského rozvojového fondu, měla by určitá částka zůstat nepřidělena jako rezerva pro nově se objevující výzvy a priority. Ta by měla být uvolněna v souladu s postupy stanovenými v tomto nařízení.
- (70) Rezerva pro nově se objevující výzvy a priority by měla zaručit tyto dodatečné zdroje: 200 000 000 EUR na tematický program pro lidská práva a demokracii, 200 000 000 EUR na tematický program pro organizace občanské společnosti a 600 000 000 EUR na tematický program pro globální výzvy.
- (71) Komise by měla podrobně informovat Evropský parlament a měla by plně zohlednit jeho připomínky k povaze, cílům a plánovaným finančním částkám, než mobilizuje prostředky z rezervy pro nově se objevující výzvy a priority.
- (72) Při dodržení zásady, že rozpočet Unie se sestavuje ročně, by mělo toto nařízení zachovat možnost uplatňování flexibility, kterou již umožňuje finanční nařízení u jiných politik, totiž přenosy a opětovné přidělení finančních prostředků, aby se zajistilo účinné využití prostředků Unie jak pro občany EU, tak pro partnerské země, a maximalizovaly se tak prostředky Unie dostupné pro intervence Unie v oblasti vnější činnosti.

(*) Nařízení obsažené v dokumentu ST 12568/20 [2018/0245(NLE)].

(29) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (Úř. věst. L 141, 5.6.2015, s. 73).

(30) Úř. věst. L 1, 3.1.1994, s. 3.

- (73) K budování kapacit vojenských subjektů v třetích zemích by se mělo přistupovat v rámci politiky Unie v oblasti rozvojové spolupráce, pokud sleduje v první řadě cíle v oblasti rozvoje, a v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky, pokud sleduje v první řadě cíle v oblasti míru a bezpečnosti v souladu s článkem 40 Smlouvy o EU. Toto nařízení respektuje uplatňování postupů a rozsah pravomocí orgánů v rámci politiky Unie v oblasti rozvojové spolupráce a společné zahraniční a bezpečnostní politiky Unie.
- (74) Akce podle nástroje, které zahrnují poskytování nebo financování zařízení, služeb nebo technologií by měly být v souladu s příslušnými unijními, vnitrostátními a mezinárodními ustanoveními, zejména s pravidly stanovenými ve společném postoji Rady 2008/944/SZBP⁽³¹⁾, s omezujícími opatřeními Unie, jakož i s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/...⁽³²⁾ (*). Posouzení rizik provedenými Komisí podle nástroje není dotčeno posuzování žádostí o vývozní licence členskými státy. Každý členský stát by měl posoudit jemu podané žádosti o vývozní licence, včetně žádostí o převody mezi vládami týkající se zboží uvedeného na Společném vojenském seznamu EU, a to případ od případu na základě kritérií stanovených ve společném postoji 944/2008/SZBP. V souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/125⁽³³⁾ by tyto akce neměly financovat poskytování jakéhokoli typu vybavení, které může být použito k mučení nebo jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.
- (75) Rozhodnutí o přidružení zámoří včetně Grónska stanoví finanční krytí pro přidružení zámořských zemí a území k Unii. Toto finanční krytí je hlavním zdrojem financování pro zámořské země a území. Podle rozhodnutí o přidružení zámoří včetně Grónska by osoby a subjekty usazené v zámořských zemích a územích měly být způsobilé pro financování podle uvedeného rozhodnutí s výhradou pravidel a cílů a případných ujednání použitelných na členský stát, s nímž jsou daná zámořská země nebo území spojena. Kromě toho by měla být podporována spolupráce v oblastech společného zájmu mezi partnerskými zeměmi a zámořskými zeměmi a územími, jakož i nejbližšími regiony Unie podle článku 349 Smlouvy o fungování EU.
- (76) S cílem posílit odpovědnost partnerských zemí za jejich rozvojové procesy a udržitelnost vnější pomoci by měla Unie v relevantních případech upřednostňovat využívání institucí, kapacit a odborných poznatků, systémů a postupů partnerských zemí u všech aspektů projektového cyklu spolupráce a současně zajistit plné zapojení místních orgánů veřejné správy a občanské společnosti. Unie by potenciálním příjemcům finančních prostředků Unie měla zpřístupnit informace a školení ve věci podávání žádostí o financování z prostředků Unie.
- (77) Komunikace podporuje demokratickou diskusi, posiluje institucionální kontrolu a dohled nad financováním z prostředků Unie a přispívá k posílení důvěryhodnosti Unie. Unie a příjemci finančních prostředků Unie by měli zvýšit viditelnost činnosti Unie a odpovídajícím způsobem informovat o přidané hodnotě podpory Unie. V tomto ohledu by v souladu s finančním nařízením měly dohody uzavřené s příjemci finančních prostředků Unie obsahovat povinnosti zajišťující náležitou viditelnost a Komise by měla odpovídajícím způsobem a včas jednat, pokud tyto povinnosti nejsou splněny.
- (78) Roční nebo víceleté akční plány a opatření uvedené v tomto nařízení by měly představovat pracovní programy podle finančního nařízení. Roční nebo víceleté akční plány by měly sestávat ze souboru opatření seskupených do jednoho dokumentu.

⁽³¹⁾ Společný postoj Rady 2008/944/SZBP ze dne 8. prosince 2008, kterým se stanoví společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu (Úř. věst. L 335, 13.12.2008, s. 99).

⁽³²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/... ze dne ..., kterým se zavádí režim Unie pro kontrolu vývozu, zprostředkování, technické pomoci, tranzitu a přepravy zboží dvojího užití (Úř. věst. L ...).

(*) Nařízení obsažené v dokumentu PE-CONS 54/20 (2016/0295 (COD)).

⁽³³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/125 ze dne 16. ledna 2019 o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání (Úř. věst. L 30, 31.1.2019, s. 1).

- (79) V souladu s finančním nařízením, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013⁽³⁴⁾ a nařízením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95⁽³⁵⁾, (Euratom, ES) č. 2185/96⁽³⁶⁾ a (EU) 2017/1939⁽³⁷⁾ mají být finanční zájmy Unie chráněny prostřednictvím přiměřených opatření, včetně opatření týkajících se prevence, odhalování, nápravy a vyšetřování nesrovnalostí včetně podvodů, zpětného získávání ztracených, neoprávněně vyplacených či nesprávně použitých finančních prostředků a případného ukládání správních sankcí. Zejména má Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) v souladu s nařízením (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EU, Euratom) č. 883/2013 pravomoc provádět správní vyšetřování, včetně kontrol a inspekcí na místě, s cílem zjistit, zda nedošlo k podvodu, korupci nebo jinému protiprávnímu jednání poškozujícímu nebo ohrožujícímu finanční zájmy Unie. V souladu s nařízením (EU) 2017/1939 má Úřad evropského veřejného žalobce pravomoc vyšetřovat a stíhat trestné činy poškozující nebo ohrožující finanční zájmy Unie, jak je stanoveno ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371⁽³⁸⁾.

V souladu s finančním nařízením mají všechny osoby nebo subjekty, kterým jsou poskytovány finanční prostředky Unie, plně spolupracovat na ochraně finančních zájmů Unie, udělit Komisi, OLAFu, Účetnímu dvoru a v případě členských států účastnících se posílené spolupráce podle nařízení (EU) 2017/1939 Úřadu evropského veřejného žalobce nezbytná práva a potřebný přístup a zajistit, aby rovnocenná práva udělily i třetí osoby podílející se na vynakládání finančních prostředků Unie. Z tohoto důvodu by dohody se třetími zeměmi a územími i mezinárodními organizacemi a jakékoli smlouvy nebo dohody vyplývající z provádění nástroje měly obsahovat ustanovení, která výslovně zmocňují Komisi, Účetní dvůr a OLAF k provádění těchto auditů, kontrol a inspekcí na místě v souladu s jejich pravomocemi a zajišťují, aby třetí osoby podílející se na vynakládání finančních prostředků Unie udělily rovnocenná práva.

- (80) Nástroj by měl přispívat k mezinárodnímu boji proti daňovým podvodům, daňovým únikům, podvodům, korupci a praní peněz.
- (81) Za účelem doplnění nebo změny jiných než podstatných prvků tohoto nařízení by měla být na Komisi přenesena pravomoc přijímat akty v souladu s článkem 290 Smlouvy o fungování EU, pokud jde o změnu částky pro opatření na budování kapacit vojenských aktérů na podporu rozvoje a bezpečnosti v zájmu rozvoje, maximální částky pro záruku pro vnější činnost, míry tvorby rezerv a maximální poskytnuté částky pro záruku pro vnější činnost, oblastí spolupráce a intervence uvedených v přílohách II, III a IV, prioritních oblastí operací EFSD+ uvedených v příloze V, ukazatelů uvedených v příloze VI, jakož i ohledně doplnění tohoto nařízení o specifické cíle a prioritní oblasti spolupráce odvozené z oblastí spolupráce pro geografické programy podle přílohy II, včetně stanovení priorit podle podregionů, tematické cíle a orientační finanční přiděly pro vybrané podregiony, a doplnění tohoto nařízení o ustanovení týkající se zavedení rámce pro monitorování a hodnocení. Je obzvláště důležité, aby Komise v rámci přípravné činnosti vedla odpovídající konzultace, a to i s příslušnými zúčastněnými stranami, například s občanskou společností a odborníky, a aby tyto konzultace probíhaly v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů⁽³⁹⁾. Pro zajištění rovné účasti na vypracovávání aktů v přenesené pravomoci obdrží Evropský parlament a Rada veškeré dokumenty současně s odborníky z členských států a jejich odborníci mají automaticky přístup na zasedání skupin odborníků Komise, jež se věnují přípravě aktů v přenesené pravomoci.
- (82) Za účelem zajištění jednotných podmínek k provedení příslušných ustanovení tohoto nařízení by měly být Komisi svěřeny prováděcí pravomoci. Tyto pravomoci by měly být vykonávány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011⁽⁴⁰⁾.

⁽³⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Úř. věst. L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽³⁵⁾ Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (Úř. věst. L 312, 23.12.1995, s. 1).

⁽³⁶⁾ Nařízení Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 ze dne 11. listopadu 1996 o kontrolách a inspekcích na místě prováděných Komisí za účelem ochrany finančních zájmů Evropských společenství proti podvodům a jiným nesrovnalostem (Úř. věst. L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁽³⁷⁾ Úř. věst. L 283, 31.10.2017, s. 1.

⁽³⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie (Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 29).

⁽³⁹⁾ Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽⁴⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (83) Podle bodů 22 a 23 interinstitucionální dohody ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů by měl být nástroj hodnocen na základě informací shromážděných v souladu se zvláštními požadavky na monitorování a zároveň by měl zamezit nadměrné regulaci a administrativní zátěži, zejména pro členské státy. Tyto požadavky by měly zahrnovat měřitelné ukazatele jakožto základ pro hodnocení toho, jaké má nástroj účinky v praxi.
- (84) Odkazy na nástroje pro vnější pomoc Unie v článku 9 rozhodnutí Rady 2010/427/EU ⁽⁴¹⁾, které jsou tímto nařízením nahrazeny, by se měly považovat za odkazy na toto nařízení. Komise by měla zajistit, aby bylo toto nařízení prováděno v souladu s úlohou Evropské služby pro vnější činnost, jak je stanovena v uvedeném rozhodnutí.
- (85) Akce a opatření stanovené v tomto nařízení by v relevantních případech měly doplňovat opatření přijatá Uníí při plnění cílů společné zahraniční a bezpečnostní politiky v rámci hlavy V kapitoly 2 Smlouvy o EU a opatření přijatá v rámci uvedeném v páté části hlavě IV Smlouvy o fungování EU, být s nimi v souladu a respektovat je.
- (86) Jelikož cílů tohoto nařízení nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale lze jich lépe dosáhnout na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o EU. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.
- (87) Rozhodnutí č. 466/2014/EU by mělo být změněno a zrušeno a nařízení (EU) 2017/1601 a (ES, Euratom) č. 480/2009 by měla být zrušena.
- (88) Za účelem zajištění nepřetržitého poskytování podpory v relevantní oblasti politiky a umožnění provádění od začátku víceletého finančního rámce na období 2021–2027 by mělo toto nařízení vstoupit v platnost co nejdříve a mělo by se použít se zpětnou působností od 1. ledna 2021,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

HLAVA I

OBECNÁ USTANOVENÍ

Článek 1

Předmět

Tímto nařízením se zavádí Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa (dále jen „nástroj“), včetně Evropského fondu pro udržitelný rozvoj plus (dále jen „EFSD+“) a záruky pro vnější činnost, na dobu víceletého finančního rámce na období 2021–2027.

Stanoví se jím cíle nástroje, rozpočet na období od 2021 do 2027, formy financování z prostředků Unie a pravidla pro poskytování tohoto financování.

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

- 1) „orientačním programem pro zemi“ orientační program vztahující se na jednu zemi;
- 2) „orientačním programem pro více zemí“ orientační program vztahující se na více než jednu zemi;
- 3) „regionálním orientačním programem“ orientační program pro více zemí, který se vztahuje na více než jednu třetí zemi ze stejné zeměpisné oblasti uvedené v čl. 4 odst. 2;
- 4) „nadregionálním orientačním programem“ orientační program pro více zemí, který se vztahuje na více než jednu třetí zemi z různých zeměpisných oblastí uvedených v čl. 4 odst. 2;
- 5) „přeshraniční spoluprací“ spolupráce mezi jedním nebo více členskými státy a jednou třetí zemí či více třetími zeměmi a územími podél vnějších pozemních a námořních hranic Unie a zahrnuje rovněž nadnárodní spolupráci na větších nadnárodních územích nebo v oblastech přiléhajících k témuž moři, jakož i meziregionální spolupráci, jak je stanoveno v nařízení Evropského parlamentu a Rady o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Evropská územní spolupráce (Interreg) podporovaného z Evropského fondu pro regionální rozvoj a nástrojů financování vnější činnosti (dále jen „nařízení o Interregu“);

⁽⁴¹⁾ Rozhodnutí Rady 2010/427/EU ze dne 26. července 2010 o organizaci a fungování Evropské služby pro vnější činnost (Úř. věst. L 201, 3.8.2010, s. 30).

- 6) „právním subjektem“ fyzická osoba nebo právnická osoba založená a uznaná jako taková podle unijního, vnitrostátního nebo mezinárodního práva, která má právní subjektivitu a způsobilost jednat vlastním jménem, vykonávat práva a mít povinnosti, nebo subjekt bez právní subjektivity, jak je uvedeno v čl. 197 odst. 2 písm. c) finančního nařízení;
- 7) „organizacemi občanské společnosti“ celá řada aktérů s množstvím úloh a mandátů, které se mohou v průběhu času a v různých institucích a zemích lišit, což zahrnuje všechny nestátní, neziskové nezávislé a nenásilné subjekty, jejichž prostřednictvím se občané organizují, aby naplňovali společné cíle a ideály, včetně politických, kulturních, náboženských, environmentálních, sociálních nebo hospodářských, jež působí na místní, celostátní, regionální nebo mezinárodní úrovni a jež zahrnují formální a neformální organizace ve městech i na venkově;
- 8) „místním orgánem“ veřejnoprávní instituce s právní subjektivitou, která je součástí složky státní struktury, pod úrovní ústřední vlády, jako jsou vesnice, obce, okresy, provincie, kraje či regiony, a která je odpovědná občanům a obvykle složená z orgánu projednávajícího a rozhodujícího politické otázky, jako je rada nebo shromáždění, a výkonného orgánu, jako je starosta nebo jiný výkonný úředník, přímo či nepřímo volených nebo vybraných na místní úrovni;
- 9) „investičním oknem“ cílová oblast pro podporu prostřednictvím záruky pro vnější činnost v rámci EFSD+ investičním portfoliím v konkrétních regionech, zemích nebo odvětvích;
- 10) „adicionality“ zásada založená na čl. 209 odst. 2 finančního nařízení, podle níž v souvislosti s tímto nařízením a nařízením o NPP III přispívá podpora prostřednictvím záruky pro vnější činnost v rámci EFSD+ k udržitelnému rozvoji prostřednictvím operací, které by bez této záruky nemohly být provedeny nebo které dosahují pozitivních výsledků nad rámec toho, čeho by mohlo být dosaženo bez této záruky. Zásadou adicionality se rovněž rozumí, že operace podporované prostřednictvím záruky pro vnější činnost přilákají financování ze soukromého sektoru a řeší selhání trhu nebo nepříznivé investiční situace, jakož i zlepšování kvality, udržitelnosti, dopadu nebo rozsahu investic. Tato zásada rovněž zajišťuje, že operace v rámci záruky pro vnější činnost nenahrazují podporu členského státu, soukromé financování či jiné unijní či mezinárodní finanční intervence a nevedou k vytlačení jiných veřejných či soukromých investic, ledaže by to bylo náležitě odůvodněno v souladu s cíli a zásadami nástroje. Projekty podporované prostřednictvím záruky pro vnější činnost mají zpravidla vyšší rizikový profil ve srovnání s portfoliím investic, které mají podporu způsobilých partnerských stran v rámci jejich běžné investiční politiky bez zapojení záruky pro vnější činnost;
- 11) „operacemi se státními protistranami a nekomerčními protistranami na nižší než státní úrovni“ operace, kdy je protistranou buď přímo stát, anebo veřejnoprávní subjekt plně krytý výslovnou zárukou státu, protože nemá právní způsobilost nebo finanční autonomii či možnost využívat nezbytného přímého financování;
- 12) „operacemi s komerčními protistranami na nižší než státní úrovni“ operace, kdy je protistranou veřejný subjekt, který není krytý výslovnou zárukou státu a který je finančně schopen si na vlastní riziko půjčit a má právní způsobilost tak učinit;
- 13) „příspěvatelem“ mezinárodní finanční instituce, členský stát nebo veřejnoprávní instituce členského státu, veřejný orgán nebo jiný veřejný či soukromý subjekt přispívající do společného rezervního fondu;
- 14) „partnerskou zemí“ země nebo území, které mohou čerpat podporu Unie v rámci nástroje podle článku 4.

Odkazuje-li se v tomto nařízení na lidská práva, má se pro účely tohoto nařízení za to, že zahrnují i základní svobody.

Článek 3

Cíle nástroje

1. Obecnými cíli nástroje jsou:
 - a) prosazovat a podporovat hodnoty, zásady a základní zájmy Unie na celém světě za účelem plnění cílů a zásad vnější činnosti Unie stanovených v čl. 3 odst. 5 a člancích 8 a 21 Smlouvy o EU, a tím přispívat k omezení a z dlouhodobého hlediska k vymýcení chudoby, konsolidaci, podpoře a prosazování demokracie, právního státu a dodržování lidských práv, udržitelného rozvoje a boje proti změně klimatu a řešení nelegální migrace a nuceného vysídlování, včetně jejich prvotních příčin;

- b) přispívat k podpoře mnohostrannosti, naplňování mezinárodních závazků a cílů, k nimž se Unie zavázala, zejména cílů udržitelného rozvoje, Agendy 2030 a cílů Pařížské dohody;
- c) prosazovat silnější partnerství se třetími zeměmi včetně evropské politiky sousedství na základě společných zájmů a odpovědnosti s cílem podpořit stabilizaci, řádnou správu věcí veřejných a budování odolnosti.

2. Specifické cíle tohoto nástroje jsou:

- a) podporovat a posilovat dialog a spolupráci se třetími zeměmi a regiony v sousedství, v subsaharské Africe, Asii a Tichomoří a v Americe a Karibiku;
- b) rozvíjet zvláštní posílená partnerství a posílenou politickou spolupráci se zeměmi evropské politiky sousedství, založené na spolupráci, míru a stabilitě a sdílených závazcích týkajících se všeobecně platných hodnot demokracie, právního státu a dodržování lidských práv a zaměřené na hlubokou a udržitelnou demokracii a postupnou sociálně-ekonomickou integraci, jakož i mezilidské kontakty;
- c) na celosvětové úrovni:
 - i) chránit, podporovat a prosazovat demokracii, právní stát, včetně mechanismu odpovědnosti, a lidská práva, včetně genderové rovnosti a ochrany obránců lidských práv, a to i za nejobtížnějších okolností a v nejnaléhavějších situacích;
 - ii) podporovat organizace občanské společnosti;
 - iii) podporovat stabilitu a mír a předcházet konfliktům, a tím přispívat k ochraně civilního obyvatelstva, a
 - iv) zabývat se dalšími globálními výzvami, jako jsou změna klimatu, ochrana biologické rozmanitosti a životního prostředí, jakož i migrace a mobilita;
- d) rychle reagovat na:
 - i) krizové situace, nestabilitu a konflikty, včetně těch, jež mohou vyplývat z migračních toků a nuceného vysídlování a hybridních hrozeb;
 - ii) výzvy v oblasti odolnosti, včetně přírodních a člověkem způsobených katastrof, a propojení humanitární pomoci a rozvojové činnosti a
 - iii) potřeby a priority zahraniční politiky Unie.

3. Dosahování cílů uvedených v odstavcích 1 a 2 tohoto článku se měří pomocí příslušných ukazatelů uvedených v článku 41.

4. Nejméně 93 % výdajů v rámci nástroje musí splňovat kritéria pro oficiální rozvojovou pomoc stanovenou Výborem OECD pro rozvojovou pomoc, a tím přispívá ke kolektivním závazkům oficiální rozvojové pomoci, včetně nejméně rozvinutým zemím. Zohlední se specifická povaha výdajů souvisejících s partnerskými zeměmi a územími uvedenými v příloze I.

Článek 4

Oblast působnosti a struktura

1. Financování z prostředků Unie podle nástroje se provádí prostřednictvím:

- a) zeměpisných programů;
- b) tematických programů;
- c) akcí rychlé reakce.

2. Zeměpisné programy zahrnují spolupráci s jednou a více zeměmi v těchto oblastech:

- a) sousedství;
- b) subsaharská Afrika;

- c) Asie a Tichomoří;
- d) Amerika a Karibik.

Zeměpisné programy se mohou vztahovat na všechny třetí země kromě kandidátů a potenciálních kandidátů, jak jsou definováni v nařízení (EU) .../... (*), a zámořských zemí a území.

Mohou být rovněž zřízeny zeměpisné programy kontinentální nebo nadregionální působnosti, zejména panafrický program, který by zahrnoval africké země podle prvního pododstavce písm. a) a b), a program, který by zahrnoval africké, karibské a tichomořské země podle prvního pododstavce písm. b), c) a d).

Zeměpisné programy v oblasti sousedství se mohou vztahovat na jakoukoli zemi či území uvedené v příloze I.

Za účelem dosažení cílů nástroje se zeměpisné programy zakládají na oblastech spolupráce stanovených v příloze II.

3. Tematické programy zahrnují akce spojené s plněním cílů udržitelného rozvoje na globální úrovni v těchto oblastech:

- a) lidská práva a demokracie;
- b) organizace občanské společnosti;
- c) mír, stabilita a předcházení konfliktům;
- d) globální výzvy.

Tematické programy se mohou vztahovat na všechny třetí země i na zámořské země a území.

Za účelem dosažení cílů nástroje se tematické programy zakládají na intervenčních oblastech stanovených v příloze III.

4. Akce rychlé reakce umožňují včasnou akci s cílem:

- a) přispět k míru, stabilitě a předcházení konfliktům v naléhavých situacích, za vznikajících krizí, v krizových situacích a v situacích po krizi, včetně těch, jež mohou způsobit migrační toky a nucené vysídlení;
- b) přispět k posílení odolnosti států, společností, komunit a jednotlivců a k propojení humanitární pomoci a rozvojové činnosti a případně budování míru;
- c) řešit potřeby a priority zahraniční politiky Unie.

Akce rychlé reakce se mohou vztahovat na všechny třetí země i na zámořské země a území.

Za účelem dosažení cílů nástroje se akce rychlé reakce zakládají na intervenčních oblastech stanovených v příloze IV.

5. Akce podle nástroje se provádějí především prostřednictvím zeměpisných programů.

Akce prováděné prostřednictvím tematických programů jsou doplňkové k akcím financovaným v rámci zeměpisných programů a podporují globální a nadregionální iniciativy zaměřené na dosažení mezinárodně dohodnutých cílů, zejména cílů udržitelného rozvoje a Pařížské dohody, jakož i na ochranu globálních veřejných statků nebo řešení globálních výzev. Prostřednictvím tematických programů lze akce provádět rovněž v případě, že:

- a) neexistuje žádný zeměpisný program;
- b) zeměpisný program byl pozastaven;
- c) neexistuje dohoda o akci s dotčenou partnerskou zemí nebo
- d) akci nelze náležitě řešit zeměpisnými programy.

Akce rychlé reakce doplňují zeměpisné a tematické programy. Musí být koncipovány a prováděny tak, aby v relevantních případech umožňovaly kontinuitu zeměpisných nebo tematických programů.

6. Komisi je svěřena pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 44, kterými se mění přílohy II, III a IV.

(*) Nařízení obsažené v dokumentu ... [2018/0247 (COD)].

7. Komisi je svěřena pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 44 do 31. prosince 2021, kterými se toto nařízení doplňuje o ustanovení určující:

- a) specifické cíle a prioritní oblasti spolupráce odvozené z oblastí spolupráce pro zeměpisné programy uvedených v příloze II, včetně stanovení priorit, pro tyto regiony a podregiony: jižní sousedství, východní sousedství, západní Afrika, východní a střední Afrika, jižní Afrika a Indický oceán, Blízký východ, Střední Asie, jižní Asie, severní a jihovýchodní Asie, Tichomoří, Amerika a Karibik;
- b) orientační tematické cíle pro zeměpisný pilíř; a
- c) orientační finanční přiděly pro západní Afriku, východní a střední Afriku, jižní Afriku a podregiony Indického oceánu.

Akt v přenesené pravomoci uvedený v prvním pododstavci tohoto odstavce bude přezkoumán při hodnocení v polovině období uvedeném v čl. 42 odst. 2.

Článek 5

Soulad, soudržnost, synergie a doplňkovost

1. Při provádění nástroje se zajistí soulad, soudržnost, synergie a doplňkovost se všemi oblastmi vnější činnosti Unie, včetně dalších nástrojů financování vnější činnosti, a s dalšími relevantními politikami a programy Unie, jakož i soudržnost politik ve prospěch rozvoje.

Za tímto účelem Unie zohledňuje dopad všech vnitřních a vnějších politik na udržitelný rozvoj a usiluje o prosazování větší synergie a doplňkovosti, zejména pokud jde o obchodní politiku, hospodářskou spolupráci a další odvětvovou spolupráci.

2. V rámci nástroje nejsou financovány akce spadající do oblasti působnosti nařízení (ES) č. 1257/96.

3. Ve vhodných případech lze na akce, které obdržely příspěvek podle tohoto nástroje, rovněž získat příspěvek z jiného programu Unie, pokud příspěvky nepokrývají stejné náklady. Nástroj rovněž může přispět na opatření zavedená v rámci jiných programů Unie, pokud tyto příspěvky nepokrývají stejné náklady. Na takový příspěvek na akci se použijí pravidla příslušného programu Unie. Kumulativní financování nesmí překročit celkové způsobilé náklady opatření a podporu z jednotlivých programů Unie lze vypočítat na poměrném základě v souladu s dokumenty, v nichž jsou stanoveny podmínky podpory.

Článek 6

Rozpočet

1. Finanční krytí pro provádění nástroje na období od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2027 činí 79 462 000 000 EUR v běžných cenách.

2. Finanční krytí uvedené v odstavci 1 se skládá z:

- a) 60 388 000 000 EUR na zeměpisné programy:
 - pro sousedství: nejméně 19 323 000 000 EUR,
 - pro subsaharskou Afriku: nejméně 29 181 000 000 EUR,
 - pro Asii a Tichomoří: 8 489 000 000 EUR,
 - pro Ameriku a Karibik: 3 395 000 000 EUR;
- b) 6 358 000 000 EUR na tematické programy:
 - pro lidská práva a demokracii: 1 362 000 000 EUR,
 - pro organizace občanské společnosti: 1 362 000 000 EUR,
 - pro mír, stabilitu a předcházení konfliktům: 908 000 000 EUR,
 - pro globální výzvy: 2 726 000 000 EUR;
- c) 3 182 000 000 EUR na akce rychlé reakce.

3. Rezerva pro nově se objevující výzvy a priority ve výši 9 534 000 000 EUR zvyšuje částky uvedené v odst. 2 písm. a), b) a c) tohoto článku v souladu s článkem 17.

4. Finanční krytí uvedené v odst. 2 písm. a) odpovídá nejméně 75 % finančního krytí uvedeného v odstavci 1.
5. Akce podle článku 9 jsou financovány až do výše 270 000 000 EUR. Komisi je svěřena pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 44, kterými se uvedená částka mění.

Článek 7

Politický rámec

Zastřešující rámec politiky pro provádění nástroje tvoří dohody o přidružení, dohody o partnerství a spolupráci, vícestranné dohody, jichž je Unie stranou, a jiné dohody, které zakládají právně závazný vztah mezi Unií a partnerskými zeměmi, jakož i závěry Evropské rady, závěry Rady, prohlášení z vrcholných schůzek nebo závěry ze setkání s partnerskými zeměmi na úrovni hlav států nebo předsedů vlád či ministrů, usnesení Evropského parlamentu, sdělení Komise a společná sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (dále jen „vysoký představitel“).

Článek 8

Obecné zásady

1. Unie usiluje o prosazování, rozvoj a konsolidaci zásad demokracie, řádné správy věcí veřejných, právního státu, dodržování lidských práv včetně jejich všeobecné platnosti a nedělitelnosti, základních svobod a úcty k lidské důstojnosti, zásad rovnosti a solidarity, na kterých je založena, a to prostřednictvím dialogu a spolupráce s partnerskými zeměmi, regiony a občanskou společností včetně činnosti v rámci mnohostranných fór.
2. Nástroj uplatňuje přístup založený na právech, který zahrnuje všechna lidská práva, ať už se jedná o práva občanská a politická nebo hospodářská, sociální a kulturní, s cílem začlenit zásady v oblasti lidských práv, podpořit držitele práv při vymáhání jejich nároků, se zaměřením na chudší, marginalizované a zranitelné osoby a skupiny, včetně osob se zdravotním postižením, a napomoci partnerským zemím při provádění jejich mezinárodních závazků v oblasti lidských práv. Tento přístup se řídí zásadou nikoho neopomíjet, zásadou rovnosti a zákazem všech forem diskriminace.
3. Nástroj prosazuje genderovou rovnost, práva a posílení postavení žen a dívek a zákaz všech forem diskriminace, a to prostřednictvím cílených akcí, které jsou systematicky začleňovány do politik. Věnuje rovněž zvláštní pozornost právům dítěte a posílení postavení mladých lidí.
4. Nástroj se provádí v plném souladu se závazkem Unie prosazovat, chránit a naplňovat všechna lidská práva a závazkem plného a účinného provádění Pekingské akční platformy a akčního programu Mezinárodní konference o populaci a rozvoji, jakož i výsledků jejich hodnotících konferencí a v této souvislosti se dále zasazuje o sexuální a reprodukční zdraví a práva. Vzhledem k tomu nástroj podporuje odhodlání Unie prosazovat, chránit a uplatňovat právo každého jednotlivce na plnou kontrolu nad záležitostmi svého pohlavního života a sexuálního a reprodukčního zdraví, jakož i právo o nich svobodně a odpovědně rozhodovat, bez diskriminace, nátlaku a násilí. Dále podporuje nutnost všeobecného přístupu ke kvalitním a cenově dostupným komplexním informacím o sexuálním a reprodukčním zdraví a ke vzdělávání, včetně komplexní sexuální výchovy, jakož i ke službám zdravotní péče.
5. Unie podle potřeby podporuje realizaci dvoustranné, regionální a mnohostranné spolupráce a dialogu, dohod o přidružení a obchodních dohod, dohod o partnerství a třístranné spolupráce.

Unie prosazuje mnohostranný přístup ke globálním statkům a výzvam založený na pravidlech a hodnotách a v tomto ohledu spolupracuje s členskými státy, partnerskými zeměmi, mezinárodními organizacemi a jinými dárči.

Unie podporuje účinnou mnohostrannost posilující spolupráci s mezinárodními organizacemi a jinými dárči.

Unie zohledňuje výsledky při provádění povinností a závazků včetně Agendy 2030, mezinárodních úmluv o lidských právech a jiných úmluv, včetně úmluv o normách jaderné bezpečnosti, mezinárodních dohod, zejména Pařížské dohody, a naplňování smluvních vztahů s Unií, zejména dohod o přidružení, dohod o partnerství a spolupráci a obchodních dohod a věnuje se těmto výsledkům při pravidelném politickém dialogu s partnerskými zeměmi.

6. Spolupráce mezi Unií a členskými státy na jedné straně a partnerskými zeměmi na straně druhé se zakládá na zásadách účinnosti rozvoje a tyto zásady případně prosazuje v rámci všech postupů, a sice: odpovědnost partnerských zemí za priority rozvoje, zaměření na výsledky, inkluzivní rozvojová partnerství, transparentnost a vzájemná odpovědnost. Unie podporuje účinnou a efektivní mobilizaci zdrojů a jejich využívání.

V souladu se zásadou inkluzivního partnerství a transparentnosti Komise v relevantních případech zajistí, aby se uskutečnily náležité konzultace relevantních zúčastněných stran partnerských zemí, včetně organizací občanské společnosti a místních orgánů, a aby tyto subjekty měly včasný přístup k relevantním informacím, které jim umožní se vhodným způsobem zapojit a hrát smysluplnou úlohu při navrhování, provádění a souvisejícím monitorování programů. V případě potřeby Komise rovněž zajistí vedení posíleného dialogu se soukromým sektorem.

V souladu se zásadou odpovědnosti Komise ve vhodných případech upřednostní, aby pro provádění programů byly využity instituce a systémy partnerských zemí.

7. Za účelem prohloubení doplňkovosti a účinnosti svých činností a iniciativ zajišťují Unie a členské státy koordinaci svých politik a navzájem se pravidelně konzultují ke svým programům pomoci, a to i v mezinárodních organizacích a na mezinárodních konferencích.

Unie a členské státy koordinují své příslušné programy podpory s cílem zvýšit účinnost a účelnost.

Unie při provádění nástroje podporuje inkluzivnost a spolupráci s členskými státy s cílem maximalizovat přidanou hodnotu a zohlednit zkušenosti a kapacity, a tím posílit sdílené zájmy, hodnoty a společné cíle. Unie podporuje sdílení osvědčených postupů a znalostí mezi orgány a odborníky členských států.

8. Programy a akce podle nástroje zohledňují boj proti změně klimatu, ochranu životního prostředí, lidská práva, demokracii, genderovou rovnost a případně snižování rizika katastrof a zabývají se vzájemnými vazbami mezi cíli udržitelného rozvoje s cílem prosazovat integrované akce, které mohou vytvářet vedlejší přínosy a plnit více cílů soudržným způsobem. Tyto programy a akce se zakládají na komplexní víceoborové analýze souvislostí, kapacit, rizik a zranitelnosti, začleňují přístup založený na zvyšování odolnosti a jsou citlivé z hlediska konfliktů s ohledem na předcházení konfliktům a budování míru. Řídí se zásadami „nepůsobit škodu“ a „nikoho neopomíjet“.

9. Nástroj prosazuje využívání digitalizace jako účinného činitele udržitelného rozvoje a inkluzivního růstu.

10. Spartnery se uplatňuje koordinovanější, komplexnější a strukturovanější přístup k migraci se zohledněním významu řešení základních příčin nelegální migrace a nuceného vysídlování. Tento přístup maximalizuje synergie a vytváří komplexní partnerství, přičemž zvláštní pozornost věnuje zemím původu a tranzitu. Kombinuje všechny vhodné nástroje a nezbytné aktivační prvky prostřednictvím flexibilního stimulačního přístupu s možnými změnami v přidělování finančních prostředků souvisejících s migrací, je-li to v této souvislosti vhodné, a to v souladu s programovými zásadami nástroje. Zohledňuje účinnou spolupráci a provádění dohod Unie a dialogů o migraci. Tyto akce jsou prováděny při plném dodržování mezinárodního práva, včetně mezinárodního práva v oblasti lidských práv a uprchlického práva, pravomocí Unie a vnitrostátních pravomocí. Účinnost tohoto přístupu se posuzuje každoročně nebo podle potřeby. Akce podle nástroje související s migrací se provádějí na podporu cílů migrační politiky Unie prostřednictvím pružného mechanismu financování.

11. Komise zajistí, aby akce přijaté v rámci nástroje v souvislosti s bojem proti terorismu a organizované trestné činnosti, kybernetickou bezpečností a bojem proti kyberkriminalitě a s budováním kapacit vojenských aktérů na podporu rozvoje a bezpečnosti v zájmu rozvoje byly prováděny v souladu s mezinárodním právem, včetně mezinárodního práva v oblasti lidských práv a humanitárního práva. Za tímto účelem stanoví Komise vhodný rámec pro posuzování rizik a monitorování. V tomto rámci Komise vypracuje operativní pokyny s cílem zajistit, aby při navrhování a provádění těchto akcí byla zohledněna lidská práva.

Tyto akce vycházejí z pravidelné a zevrubné analýzy konfliktů v zájmu zajištění citlivosti z hlediska konfliktů a uplatňují přístup k reformě bezpečnostního sektoru přispívající k demokratické správě věcí veřejných, odpovědnosti a lidské bezpečnosti včetně přínosů pro místní obyvatelstvo. Tato opatření jsou v relevantních případech zakotvena v kontextu dlouhodobější pomoci zaměřené na reformu bezpečnostního sektoru.

12. Komise pravidelně informuje Evropský parlament a Radu a z podnětu kteréhokoli z těchto tří orgánů si s nimi vyměňuje názory, včetně názorů na přístup založený na pobídkách, který reaguje na výkonnost v klíčových oblastech, jak je uvedeno v článku 20. Evropský parlament může pořádat pravidelné výměny názorů s Komisí o vlastních programech pomoci, o otázkách, jako je budování kapacit, včetně související mediace a dialogu, a jako jsou volební pozorovatelské mise.
13. Komise si pravidelně vyměňuje informace s občanskou společností.
14. Komise ve vhodných případech vypracuje a dodržuje rámce pro řízení rizik, včetně opatření k posouzení a zmírnění rizik.
15. Prostředky Unie podle nástroje nesmějí být použity k financování nákupu zbraní nebo střeliva ani operací v souvislosti s vojenstvím nebo obranou.

Článek 9

Budování kapacit vojenských aktérů na podporu rozvoje a bezpečnosti v zájmu rozvoje

1. S cílem přispět k udržitelnému rozvoji, který vyžaduje vytvoření stabilních, mírumilovných a inkluzivních společností, lze pomoc Unie poskytovanou podle nástroje za výjimečných okolností stanovených v odstavci 3 použít v souvislosti s širší reformou bezpečnostního sektoru nebo k budování kapacit vojenských aktérů v partnerských zemích za účelem provádění rozvojových činností a činností souvisejících s bezpečností v zájmu rozvoje.
2. Pomoc podle tohoto článku může zahrnovat zejména zajišťování programů budování kapacit na podporu rozvoje a bezpečnosti v zájmu rozvoje, včetně odborné přípravy, odborného vedení a poradenství, jakož i poskytování vybavení, zlepšení infrastruktury a poskytování služeb, které s touto pomocí přímo souvisejí.
3. Pomoc podle tohoto článku se poskytuje pouze, pokud:
 - a) požadavky k náležitému dosažení cílů Unie podle nástroje není možné splnit prostřednictvím nevojenských aktérů a pokud je ohrožena existence fungujících státních institucí či ochrana lidských práv a základních svobod a státní instituce nemohou tomuto ohrožení čelit; a
 - b) mezi dotčenou partnerskou zemí a Uníí panuje shoda v tom, že vojenští aktéři mají klíčový význam pro zachování, nastolení nebo opětovné nastolení podmínek nezbytných pro udržitelný rozvoj, mimo jiné v krizích a v kontextu a situacích nestability nebo destabilizace.
4. Pomoc Unie podle tohoto článku nelze použít k financování budování kapacit vojenských aktérů pro jiné účely, než je provádění činností v oblasti rozvoje a v oblasti bezpečnosti v zájmu rozvoje. Zejména ji nelze využít k financování:
 - a) běžných vojenských výdajů;
 - b) nákupu zbraní a střeliva nebo jakéhokoli jiného vybavení určeného k použití smrtící síly, ani
 - c) výcviku, jehož účelem je konkrétně zlepšit bojeschopnost ozbrojených sil.
5. Při navrhování a provádění opatření podle tohoto článku Komise podporuje vlastní odpovědnost partnerské země. Vypracuje také nezbytné prvky a osvědčené postupy nezbytné pro zajištění udržitelnosti a odpovědnosti ve střednědobém a dlouhodobém horizontu a prosazuje právní stát a zavedené zásady mezinárodního práva.

HLAVA II

PROVÁDĚNÍ NÁSTROJE

KAPITOLA I

Programování

Článek 10

Oblast působnosti pro zeměpisné programy

1. Za účelem dosažení cílů tohoto nástroje se zeměpisné programy vypracovávají na základě těchto oblastí spolupráce:
 - a) řádná správa věcí veřejných, demokracie, právní stát a lidská práva, včetně genderové rovnosti;

- b) vymýcení chudoby, boj proti nerovnostem a diskriminaci a podpora lidského rozvoje;
 - c) migrace, nucené vysídlování a mobilita;
 - d) životní prostředí a změna klimatu;
 - e) inkluzivní a udržitelný hospodářský růst a důstojné zaměstnání;
 - f) mír, stabilita a předcházení konfliktům;
 - g) partnerství.
2. Další podrobnosti ke každé z oblastí spolupráce uvedených v odstavci 1 jsou stanoveny v příloze II.

Článek 11

Oblast působnosti pro tematické programy

1. Za účelem dosažení cílů tohoto nástroje zahrnují tematické programy následující oblasti intervence:
- a) lidská práva a demokracie: prosazování
 - i) základních hodnot demokracie;
 - ii) právního státu;
 - iii) univerzálnosti, nedělitelnosti a vzájemné provázanosti lidských práv;
 - iv) úcty k lidské důstojnosti;
 - v) zásadám nediskriminace, rovnosti a solidarity;
 - vi) dodržování zásad Charty OSN a mezinárodního práva;
 - b) organizace občanské společnosti:
 - i) inkluzivní, participativní, posílená a nezávislá občanská společnost a demokratický prostor v partnerských zemích;
 - ii) inkluzivní a otevřený dialog s aktéry občanské společnosti i mezi nimi;
 - iii) informovanost, porozumění, znalosti a zapojení evropských občanů v otázkách rozvoje;
 - c) mír, stabilita a předcházení konfliktům:
 - i) pomoc určená pro předcházení konfliktům, budování míru a připravenost na krize;
 - ii) pomoc při řešení globálních a nadregionálních hrozeb a nově vznikajících hrozeb;
 - d) globální výzvy:
 - i) zdraví;
 - ii) vzdělávání;
 - iii) genderová rovnost a posilování postavení žen a dívek;
 - iv) děti a mládež;
 - v) migrace, nucené vysídlování a mobilita;
 - vi) důstojná práce, sociální ochrana, nerovnost a inkluze;
 - vii) kultura;
 - viii) zajištění zdravého životního prostředí a boj proti změně klimatu;
 - ix) udržitelná energetika;

- x) udržitelný a inkluzivní růst, důstojná pracovní místa a zapojení soukromého sektoru;
 - xi) zabezpečení potravin a výživy;
 - xii) posílení role místních orgánů coby aktérů rozvoje;
 - xiii) prosazování inkluzivních společností a mnohostranných iniciativ, řádné správy ekonomických záležitostí, včetně spravedlivé a inkluzivní mobilizace domácích příjmů;
 - xiv) podpora posouzení a zdokumentování pokroku při provádění zásad partnerství a účinnosti.
2. Další podrobnosti ke každé z oblastí spolupráce uvedených v odstavci 1 jsou stanoveny v příloze III.

Článek 12

Obecný přístup k programování

1. Spolupráce a intervence podle nástroje se programují, s výjimkou případů akcí rychlé reakce uvedených v čl. 4 odst. 4.
2. Na základě článku 7 se programování podle nástroje zakládá na těchto zásadách:
 - a) programové dokumenty poskytují soudržný rámec pro spolupráci mezi Uníí a partnerskými zeměmi či regiony v souladu s celkovým cílem a oblastí působnosti a s cíli a zásadami stanovenými v tomto nařízení;
 - b) při přípravě programových dokumentů pro partnerské země a regiony v krizových situacích, v období po krizi nebo v nestabilních a zranitelných situacích je nutno provést analýzu konfliktů, která zajistí přístup citlivý z hlediska konfliktů, a řádně zohlednit zvláštní potřeby a okolnosti dotčených partnerských zemí nebo regionů a jejich obyvatelstva; v případech, kdy se partnerské země nebo regiony přímo účastní krizových, pokrizových nebo nestabilních situací, anebo kdy jsou těmito situacemi zasaženy, se klade zvláštní důraz na zintenzivnění koordinace mezi všemi relevantními aktéry s cílem přispět k přechodu od mimořádné situace do fáze udržitelného rozvoje a stabilního míru včetně předcházení násilí;
 - c) za účelem podpory soudržnosti, doplňkovosti a jednotnosti svých činností v oblasti spolupráce zajistí Unie a její členské státy v počáteční fázi a v průběhu celého programování vzájemné inkluzivní konzultace. Upřednostňovaným přístupem k programování v jednotlivých zemích je společné programování a jeho provádění musí být flexibilní, inkluzivní a vycházet z iniciativy na úrovni jednotlivých zemí. Společné programování je otevřené dalším relevantním dárčům a subjektům, vyhodnotí-li to Unie a členské státy jako vhodné; mimoto se ve všech vhodných případech Unie a její členské státy snaží podporovat partnerské země prostřednictvím společného provádění;
 - d) Unie v počáteční fázi a v průběhu celého programování podporuje pravidelný mnohostranný a inkluzivní dialog s dalšími dárči a subjekty, včetně místních orgánů, zástupců občanské společnosti, nadací a případně soukromého sektoru, s cílem usnadnit ve vhodných případech jejich příslušné příspěvky a zajistit, aby při programování hráli smysluplnou úlohu;
 - e) tematický program pro lidská práva a demokracii a tematický program pro organizace občanské společnosti, uvedené v čl. 4 odst. 3 písm. a) a b), poskytují pomoc nezávisle na souhlasu vlád a jiných orgánů veřejné správy dotčených třetích zemí a podporují především aktéry občanské společnosti na všech úrovních s přihlédnutím k formám a metodám provádění, jak je uvedeno v čl. 27 odst. 3.

Evropský parlament a Rada jsou informovány o výsledku konzultací plánovaných podle prvního pododstavce písm. c) a d).

3. Programové dokumenty se zakládají na výsledcích a v největším možném rozsahu obsahují jasné cíle a ukazatele. Ukazatele ve vhodných případech vycházejí z mezinárodně dohodnutých cílů a ukazatelů, zejména těch stanovených pro cíle udržitelného rozvoje, jakož i z rámců výsledků na úrovni zemí, aby bylo možné posuzovat příspěvek Unie k výsledkům na úrovni výstupů, výsledků a dopadu a informovat o něm.

Článek 13

Programové zásady pro zeměpisné programy

1. Programování zeměpisných programů se zakládá na těchto zásadách:
 - a) aniž je dotčen odstavec 5, zakládají se akce v nejvyšším možném rozsahu na včasném, průběžném a inkluzivním dialogu mezi Unií, členskými státy a dotčenými partnerskými zeměmi, včetně celostátních, regionálních a místních orgánů, do něhož jsou zapojeny organizace občanské společnosti, celostátní, regionální a místní zastupitelské orgány a další zainteresované strany, s cílem zvýšit demokratickou odpovědnost za tento proces a stimulovat podpora celostátních a regionálních strategií;
 - b) je-li to vhodné, programové období je synchronizováno a sladěno se strategickými cykly partnerských zemí;
 - c) programování může předpokládat činnosti v oblasti spolupráce financované z různých prostředků stanovených v čl. 6 odst. 2 a z jiných programů Unie v souladu s jejich základními akty.
2. Programování pro zeměpisné programy poskytuje zvláštní, přizpůsobený rámec pro spolupráci, který vychází z:
 - a) potřeb partnerů určených na základě specifických kritérií s přihlédnutím k počtu obyvatel, chudobě, nerovnosti, lidskému rozvoji, hospodářské a environmentální zranitelnosti a odolnosti státu a společnosti a k dopadu vleklých nebo opakujících se krizí;
 - b) schopnosti a závazku partnerů prosazovat společné hodnoty, zásady a zájmy, včetně lidských práv, základních svobod, demokracie, právního státu, řádné správy věcí veřejných, boje proti korupci, svobodného občanského prostoru a genderové rovnosti, a podporovat společné cíle, mnohostranné aliance a mnohostrannou spolupráci, mezinárodní systém založený na pravidlech, jakož i prosazování priorit Unie;
 - c) závazků partnerů, včetně závazků dohodnutých společně s Unií, a jejich plnění posuzovaného na základě kritérií, jako je politická reforma, hospodářský a sociální rozvoj, environmentální udržitelnost a účinné využití pomoci, s přihlédnutím ke zvláštnostem a úrovni rozvoje partnerských zemí;
 - d) potenciálního dopadu financování z prostředků Unie v partnerských zemích a regionech;
 - e) kapacit partnerů mobilizovat a účinně využívat domácí zdroje, zajistit přístup k finančním prostředkům a řídit zdroje transparentně na podporu vnitrostátních priorit rozvoje, jakož i jejich absorpčních kapacit.
3. Při přidělování zdrojů mají přednost nejpotřebnější země, zejména nejméně rozvinuté země, země s nízkými příjmy, země v krizové, pokrizové, nestabilní nebo zranitelné situaci, včetně malých ostrovních rozvojových států a vnitrozemských rozvojových zemí.
4. Kromě toho se Unie zaměří na specifické výzvy, se kterými se potýkají země se středními příjmy a zejména země, které kategorii zemí s nižšími příjmy opouštějí.
5. Spolupráce s průmyslovými zeměmi se zaměřuje na podporu zájmů Unie a společných zájmů a hodnot, jakož i společně dohodnutých cílů a mnohostrannosti.
6. Nástroj přispívá k akcím stanoveným v nařízení (EU) .../... (*). Na základě tohoto nařízení se vypracuje jednotný programový dokument na období sedmi let zahrnující finanční prostředky z nařízení o NPP III. Na použití těchto finančních prostředků se vztahuje nařízení (EU) .../... (*).

Článek 14

Programové dokumenty pro zeměpisné programy

1. V případě zeměpisných programů se nástroj provádí prostřednictvím víceletých orientačních programů pro zemi a pro více zemí.
2. Víceleté orientační programy stanoví zvolené prioritní oblasti pro financování z prostředků Unie, specifické cíle, očekávané výsledky, jasné a konkrétní ukazatele výkonnosti a orientační finanční přídělky, a to jak celkové, tak i pro jednotlivé prioritní oblasti, a případně metody provádění.

(*) Nařízení obsažené v dokumentu PE-CONS 32/21 [2018/0191(COD)].

3. Víceleté orientační programy se zakládají na:
 - a) celostátní nebo regionální strategii ve formě rozvojového plánu nebo podobného dokumentu schváleného Komisí jako základ pro odpovídající víceletý orientační program v době přijímání uvedeného dokumentu;
 - b) rámcovém dokumentu, který stanoví politiku Unie ve vztahu k dotčenému partnerovi nebo partnerům, včetně společného dokumentu mezi Unií a členskými státy;
 - c) společném dokumentu mezi Unií a dotčeným partnerem nebo partnery, v němž se stanoví společné priority a vzájemné závazky.
4. Aby se tam, kde je to možné a vhodné, zvýšil dopad kolektivní spolupráce Unie, společný programový dokument nahrazuje programové dokumenty Unie a členských států. Tento společný programový dokument však nahradí víceletý orientační program Unie pouze, pokud je schválen v prováděcím aktu přijatém podle článku 16, je v souladu s články 12 a 13, obsahuje prvky stanovené v odstavci 2 tohoto článku a stanoví dělbu práce mezi Unií a členskými státy.

Článek 15

Programové dokumenty pro tematické programy

1. V případě tematických programů se nástroj provádí prostřednictvím víceletých orientačních programů.
2. Ve víceletých orientačních tematických programech se stanoví pro dotčené téma strategie Unie, priority zvolené pro financování z prostředků Unie, specifické cíle, očekávané výsledky, jasné a konkrétní ukazatele výkonnosti, mezinárodní situace a činnosti hlavních partnerů.

Stanoví se rovněž zdroje a priority případných intervencí pro účast v globálních iniciativách.

3. Ve víceletých orientačních tematických programech se stanoví orientační finanční příděl, a to celkový, podle oblastí spolupráce a podle priorit. Tento orientační finanční příděl může být uveden ve formě rozmezí.

Článek 16

Přijímání a změny víceletých orientačních programů

1. Komise prostřednictvím prováděcích aktů přijímá víceleté orientační programy uvedené v člancích 14 a 15. Tyto prováděcí akty se přijímají přezkumným postupem uvedeným v čl. 45 odst. 2. Tento postup se vztahuje rovněž na přezkumy uvedené v odstavcích 3 a 4 tohoto článku, které vedou k podstatné změně obsahu víceletého orientačního programu.
2. Když se přijímají společné víceleté programové dokumenty uvedené v článku 14, vztahuje se rozhodnutí Komise pouze na příspěvek Unie ke společnému víceletému programovému dokumentu.
3. Víceleté orientační zeměpisné programy se přezkoumají v návaznosti na hodnocení v polovině období uvedené v čl. 42 odst. 2, jakož i na hodnocení *ad hoc*, je-li to zapotřebí v zájmu účinného provádění, zejména když dojde k podstatným změnám v rámci politiky uvedeném v článku 7 nebo v návaznosti na krizovou či pokrizovou situaci.
4. Víceleté orientační tematické programy se přezkoumají v návaznosti na hodnocení v polovině období uvedené v čl. 42 odst. 2, jakož i na hodnocení *ad hoc*, je-li to zapotřebí v zájmu účinného provádění, zejména když dojde k podstatným změnám v rámci politiky uvedeném v článku 7.
5. V případě náležitě opodstatněných závažných a naléhavých důvodů, jako jsou krize nebo bezprostřední ohrožení míru, demokracie, právního státu, lidských práv nebo základních svobod, může Komise víceleté orientační programy uvedené v člancích 14 a 15 změnit prostřednictvím prováděcích aktů. Tyto prováděcí akty se přijímají postupem pro naléhavé případy podle čl. 45 odst. 4.

Článek 17

Rezerva pro nově se objevující výzvy a priority

1. Částka uvedená v čl. 6 odst. 3 se použije tam, kde je jí nejvíce třeba a kde je její použití rádně odůvodněné, mimo jiné k:
 - a) zajištění odpovídající reakce Unie v případě nepředvídaných okolností;

- b) řešení nových potřeb nebo nově se objevujících výzev, jako jsou výzvy na hranicích Unie nebo na hranicích jejich sousedů související s krizovými situacemi, přírodními nebo způsobenými člověkem, násilným konfliktem a situacemi po ukončení krize nebo migračním tlakem a nuceným vysídlováním;
 - c) prosazování nových mezinárodních iniciativ nebo priorit pod vedením Unie.
2. O použití těchto finančních prostředků se rozhoduje v souladu s postupy stanovenými v článcích 16 a 25.

KAPITOLA II

Zvláštní ustanovení o oblasti sousedství

Článek 18

Specifické cíle týkající se oblasti sousedství

V souladu s články 3 a 4 jsou specifickými cíli podpory Unie podle nástroje v oblasti sousedství:

- a) podpora posílené politické spolupráce a posilování a upevňování pevné a udržitelné demokracie, stability, řádné správy věcí veřejných, právního státu a dodržování lidských práv;
- b) podpora provádění dohod o přidružení nebo jiných stávajících a budoucích dohod a společně dohodnutých programů pro přidružení a priorit partnerství nebo rovnocenných dokumentů, mimo jiné prostřednictvím institucionální spolupráce a budování kapacit;
- c) podpora posíleného partnerství se společnostmi mezi Uníí a partnerskými zeměmi a mezi partnerskými zeměmi, mimo jiné prostřednictvím mezilidských kontaktů a široké škály činností specificky zaměřených na mládež;
- d) posílení regionální a přeshraniční spolupráce, zejména v rámci Východního partnerství, Unie pro Středomoří, spolupráce v rámci evropského sousedství, jakož i regionální spolupráce v oblasti Černého moře, spolupráce v arktické oblasti, Severní dimenze, a to i v oblastech, energetiky a bezpečnosti;
- e) dosažení postupné integrace do vnitřního trhu Unie a posílené odvětvové a meziodvětvové spolupráce, mimo jiné prostřednictvím sblížování a sjednocování právních a správních předpisů s předpisy Unie a dalšími relevantními mezinárodními normami a standardy a lepšího přístupu na trh, a to i prostřednictvím prohloubených a komplexních zón volného obchodu a souvisejícího budování institucí a investic;
- f) posílení partnerství v oblasti řádně řízené a bezpečné migrace a mobility a v příslušných případech a za předpokladu, že budou vytvořeny podmínky pro řádně řízenou a zabezpečenou mobilitu, podpora provádění stávajících bezvízových režimů v souladu s revidovaným mechanismem pozastavení vízové povinnosti, dialogy o uvolnění vízového režimu a dvoustranné nebo regionální dohody a ujednání se třetími zeměmi, včetně partnerství v oblasti mobility;
- g) podpora budování důvěry a dalších opatření přispívajících k bezpečnosti, předcházení konfliktům a jejich řešení, včetně podpory pro obyvatelstvo zasažené konfliktem a pro obnovu.

Článek 19

Programové dokumenty a kritéria pro přidělování prostředků

1. Pro partnerské země a území uvedené v příloze I se prioritní oblasti pro financování z prostředků Unie vybírají především z oblastí zahrnutých v dohodách o přidružení, partnerství a spolupráci, společně dohodnutých programech přidružení a prioritách partnerství nebo jiných relevantních, stávajících a budoucích společně dohodnutých dokumentech uvedených v čl. 14 odst. 3 písm. c) mezi Uníí a partnerskými zeměmi na dvoustranném a mnohostranném základě, v relevantních případech i v rámci Východního partnerství a jižního rozměru evropské politiky sousedství, v souladu se specifickými cíli stanovenými v článku 18 a s oblastmi spolupráce pro zeměpisné programy stanovenými v příloze II.

2. Odchylně od čl. 13 odst. 2 a 3 je podpora Unie v rámci zeměpisných programů v oblasti sousedství rozlišena co do formy i částek a bere v úvahu u dané partnerské země její:

- a) potřeby na základě ukazatelů, jako jsou například počet obyvatel, nerovnosti a úroveň rozvoje;
- b) závazek naplňovat společně dohodnuté cíle v oblasti politických, hospodářských, environmentálních a sociálních reforem a pokrok při jejich provádění;

- c) závazek budovat pevnou a udržitelnou demokracii a zasazovat se o právní stát, řádnou správu věcí veřejných, lidská práva a boj proti korupci a pokrok v těchto oblastech;
 - d) partnerství s Uníí, včetně úrovně jejích ambicí pro toto partnerství;
 - e) absorpční kapacitu a potenciální dopad podpory Unie podle nástroje.
3. Podpora Unie uvedená v odstavci 2 tohoto článku se zohlední v programových dokumentech zeměpisných programů uvedených v článku 14.

Článek 20

Přístup založený na pobídkách

1. Orientačně 10 % finančního krytí stanoveného v čl. 6 odst. 2 písm. a) první odrážce, které má doplnit orientační finanční přiděly pro jednotlivé země uvedené v článku 14, se přidělí partnerským zemím a územím uvedeným na seznamu v příloze I jakožto pobídka k reformám. O těchto přidělech se rozhoduje na základě jejich výkonnosti a pokroku při zajišťování demokracie, řádné správy věcí veřejných a právního státu, včetně spolupráce s občanskou společností, lidských práv včetně genderové rovnosti, spolupráce v oblasti migrace, správy ekonomických záležitostí a reforem, zejména těch, které byly společně dohodnuty. Pokrok partnerských zemí je pravidelně vyhodnocován, zejména prostřednictvím zpráv o pokroku, které zahrnují i vývoj v porovnání s předchozími roky.
2. Odstavec 1 se nevztahuje na podporu občanské společnosti, předcházení konfliktům a budování míru, mezilidských kontaktů včetně spolupráce mezi místními orgány, na podporu zlepšení situace v oblasti lidských práv, ani na podpůrná opatření v souvislosti s krizí. V případě závažného nebo přetrvávajícího zhoršování stavu demokracie, stavu lidských práv nebo právního státu nebo zvýšeného rizika konfliktu je podpora těchto akcí třeba zvýšit, je-li to možné a vhodné.

Článek 21

Orientační programy pro více zemí

Orientační programy pro více zemí v oblasti sousedství se zaměřují na výzvy, jež jsou společné všem nebo několika partnerským zemím, na základě priorit Východního partnerství a jižního rozměru revidované evropské politiky sousedství a s přihlédnutím k činnostem prováděným v kontextu Unie pro Středomoří, a na regionální, nadregionální a podregionální spolupráci, především mezi dvěma nebo více partnerskými zeměmi, mimo jiné v rámci regionální spolupráce týkající se Severní dimenze a Černomořské synergie.

Článek 22

Přeshraniční spolupráce

1. Přeshraniční spolupráce, jak je definována v čl. 2 prvním pododstavci bodě 5, se vztahuje na spolupráci podél vnějších pozemních a námořních hranic Unie, nadnárodní spolupráci na větších nadnárodních územích nebo v oblastech přiléhajících k těmto moři, jakož i na meziregionální spolupráci.
2. Oblast sousedství přispívá k programům přeshraniční spolupráce uvedeným v odstavci 1 spolufinancovaným z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci nařízení o Interregu. Na podporu těchto programů se orientačně přidělí až 5 % finančního krytí pro oblast sousedství.
3. Příspěvky na programy přeshraniční spolupráce se stanovují a používají v souladu s čl. 10 odst. 3 nařízení o Interregu.
4. Míra spolufinancování z prostředků Unie nesmí překračovat 90 % způsobilých výdajů programu přeshraniční spolupráce.
5. Předběžné financování programů přeshraniční spolupráce může překročit procentní podíl uvedený v článku 51 nařízení o Interregu. Na žádost řídicího orgánu může míra předběžného financování v každém rozpočtovém roce činit až 80 % ročních závazků k programu.
6. Víceletý strategický dokument pro přeshraniční spolupráci, v němž se stanoví prvky uvedené v čl. 14 odst. 2 tohoto nařízení, se přijímá v souladu s čl. 10 odst. 1 nařízení o Interregu.

7. Jsou-li přeshraniční programy spolupráce ukončeny v souladu s článkem 12 nařízení o Interregu, lze podporu z finančního krytí pro oblast sousedství pro ukončený program, které zůstává k dispozici, použít v prvé řadě na financování jiných přeshraničních programů spolupráce nebo případně jakékoli jiné činnosti v rámci tohoto finančního krytí.

KAPITOLA III

Akční plány, opatření a způsoby provádění

Článek 23

Akční plány a opatření

1. Komise přijímá roční nebo víceleté akční plány a opatření. Opatření mohou mít formu jednotlivých opatření, zvláštních opatření, podpůrných opatření nebo mimořádných opatření pomoci. Akční plány a opatření zohledňují konkrétní souvislosti a pro každou akci upřesňují sledované cíle, očekávané výsledky a hlavní činnosti, metody provádění, monitorování a vyhodnocování, jakož i rozpočet a jakékoli další výdaje související s podporou.
2. Akční plány se zakládají na programových dokumentech s výjimkou případů uvedených v odstavci 5 a 6. Vypracovávají se včas, inkluzivním a transparentním způsobem. Akční plány se ve všech vhodných případech projednají spolu s členskými státy v rámci lepší spolupráce.
3. Před přijetím nebo po přijetí akčních plánů může být v případě potřeby přijata určitá akce jako jednotlivé opatření. Jednotlivá opatření se zakládají na programových dokumentech s výjimkou případů uvedených v odstavci 5 a jiných řádně odůvodněných případech.
4. Vyskytnou-li se nepředvídané potřeby nebo okolnosti a financování z vhodnějších zdrojů není možné, může Komise přijmout zvláštní opatření, která nejsou stanovena v programových dokumentech.
5. Roční nebo víceleté akční plány a jednotlivá opatření lze použít k provádění akcí rychlé reakce uvedených v čl. 4 odst. 4 písm. b) a c).
6. Komise může přijmout mimořádná opatření pomoci pro akce rychlé reakce stanovené v čl. 4 odst. 4 písm. a).

Mimořádné opatření pomoci může trvat až 18 měsíců a v případě objektivních a neočekávaných překážek bránících jeho provedení může být dvakrát prodlouženo o další období až šesti měsíců, nejvýše na celkovou dobu 30 měsíců, jestliže nedojde ke zvýšení finanční částky určené pro dané opatření.

V případě vleklých krizí a konfliktů může Komise přijmout druhé mimořádné opatření pomoci trvajícím až 18 měsíců. V řádně odůvodněných případech, a pokud má kontinuita činnosti Unie zásadní význam a nemůže být zajištěna jinými prostředky, mohou být přijata další opatření.

Článek 24

Podpůrná opatření

1. Financování z prostředků Unie může pokrývat podpůrné výdaje na provádění nástroje a na dosažení jeho cílů, včetně administrativní podpory spojené s přípravnými, návaznými, monitorovacími, kontrolními, auditními a hodnoticími činnostmi nezbytnými pro provádění, jakož i výdaje v ústředí a v delegacích Unie na administrativní a koordinační podporu potřebnou pro nástroj a k řízení operací financovaných v rámci nástroje, včetně informačních a komunikačních činností a systémů informačních technologií na úrovni organizace.
2. Nejsou-li podpůrné výdaje zahrnuty do akčních plánů nebo opatření uvedených v článku 23, přijme Komise případná podpůrná opatření. Financování z prostředků Unie v rámci podpůrných opatření může pokrývat:
 - a) studie, zasedání, poskytování informací, osvětlu, školení, přípravu a výměnu zkušeností a osvědčených postupů, publikační činnost a veškeré další výdaje na správní nebo technickou pomoc nezbytnou pro programování a řízení akcí, včetně placených externích odborníků;

- b) výzkumné a inovační činnosti a studie o relevantních otázkách a jejich šíření;
- c) výdaje spojené se zajišťováním informačních a komunikačních činností, včetně rozvoje komunikačních strategií a institucionální komunikace a zviditelňování politických priorit Unie.

Článek 25

Přijímání akčních plánů a opatření

1. Akční plány a opatření se přijímají prostřednictvím prováděcích aktů. Tyto prováděcí akty se přijímají přezkumným postupem podle čl. 45 odst. 2.
2. Postup uvedený v odstavci 1 se nevyžaduje v případě:
 - a) jednotlivých opatření, u nichž financování z prostředků Unie nepřekračuje 5 000 000 EUR;
 - b) zvláštních a podpůrných opatření, jakož i akčních plánů a opatření přijatých za účelem provedení akcí rychlé reakce, u nichž financování z prostředků Unie nepřekračuje 10 000 000 EUR;
 - c) mimořádných opatření pomoci uvedených v čl. 23 odst. 4, u nichž financování z prostředků Unie nepřekračuje 20 000 000 EUR;
 - d) technických změn akčních plánů a opatření, pokud tyto změny nemají podstatný vliv na cíle dotčeného akčního plánu nebo opatření, jako jsou:
 - i) změny způsobu provádění;
 - ii) prodloužení prováděcího období;
 - iii) přerozdělení prostředků mezi různé akce obsažené v akčním plánu;
 - iv) zvýšení či snížení rozpočtu akčních plánů a opatření nejvýše o 20 % původního rozpočtu a nepřekračující 10 000 000 EUR;

V případě víceletých akčních plánů a opatření se finanční limity uvedené v prvním pododstavci písm. a), b) a c) a písm. d) bodě iv) tohoto odstavce uplatňují každoročně.

Akční plány a opatření přijaté podle tohoto odstavce, s výjimkou mimořádných opatření pomoci a technických změn, se sdělují Evropskému parlamentu a členským státům prostřednictvím příslušného výboru uvedeného v článku 45 ve lhůtě jednoho měsíce od svého přijetí.

3. Před přijetím nebo prodloužením mimořádných opatření pomoci nepřekračujících 20 000 000 EUR informuje Komise Evropský parlament a Radu o jejich povaze a cílech a plánovaných finančních částkách. Komise informuje Evropský parlament a Radu dříve, než přistoupí k zásadním změnám mimořádných opatření pomoci, která již byla přijata. V zájmu soudržnosti vnější činnosti Unie zohledňuje Komise při plánování a následném provádění těchto opatření přístup v rámci příslušné politiky.

4. V případě náležitě opodstatněných závažných a naléhavých důvodů, jako jsou krize, včetně přírodních nebo člověkem způsobených katastrof, nebo bezprostřední ohrožení demokracie, právního státu, lidských práv nebo základních svobod, může Komise přijmout akční plány a opatření nebo změny existujících akčních plánů a opatření jako okamžité použitelné prováděcí akty postupem podle čl. 45 odst. 4.

5. Na úrovni akcí se v souladu s platnými legislativními akty Unie, včetně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU⁽⁴²⁾ a směrnice Rady 85/337/EHS⁽⁴³⁾, provede náležité prověření z hlediska životního prostředí, včetně dopadů na změnu klimatu a biologickou rozmanitost, které u akcí citlivých z hlediska životního prostředí, zejména v případě významné nové infrastruktury, tam, kde je to vhodné, zahrnuje posouzení vlivu na životní prostředí, včetně dopadu na změnu klimatu, ekosystémy a biologickou rozmanitost.

⁽⁴²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (kodifikované znění) (Úř. věst. L 26, 28.1.2012, s. 1).

⁽⁴³⁾ Směrnice Rady 85/337/EHS ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 175, 5.7.1985, s. 40).

Provedou se další vhodná předběžná hodnocení, přiměřená cílům a částkám plánovaných akcí a opatření, s cílem stanovit možné důsledky a rizika těchto akcí a opatření s ohledem na lidská práva, přístup k přírodním zdrojům, jako je půda, a sociální normy, a to v podobě posouzení dopadu hlavních akcí a opatření, u nichž se předpokládá, že budou mít na tyto oblasti významný dopad.

Strategické posuzování vlivů na životní prostředí, včetně dopadu na změnu klimatu, se v relevantních případech použije při provádění odvětvových programů. Zajistí se zapojení zainteresovaných stran do posuzování vlivů na životní prostředí a přístup veřejnosti k výsledkům tohoto posuzování.

Článek 26

Metody spolupráce

1. Jak stanoví finanční nařízení, Komise provádí financování v rámci nástroje buď přímo sama nebo prostřednictvím delegací Unie a výkonných agentur, nebo nepřímo prostřednictvím subjektů uvedených v čl. 62 odst. 1 písm. c) uvedeného nařízení.
2. Financování v rámci nástroje může být poskytováno také prostřednictvím příspěvků do mezinárodních, regionálních nebo vnitrostátních fondů, jako jsou fondy zřízené nebo spravované EIB, členskými státy, partnerskými zeměmi a regiony, mezinárodními organizacemi nebo jinými dárci.
3. Všechny subjekty uvedené v čl. 62 odst. 1 písm. c) finančního nařízení a způsobilé protistrany uvedené v čl. 35 odst. 4 tohoto nařízení každoročně plní svoji povinnost podávat zprávy podle článku 155 finančního nařízení. Požadavky na podávání zpráv ze strany těchto subjektů jsou stanoveny ve finanční rámcové dohodě o partnerství, dohodě o přiznání příspěvku, dohodě o rozpočtových zárukách nebo dohodě o financování.
4. Akce financované v rámci nástroje mohou být prováděny souběžným nebo sdíleným spolufinancováním.
5. V případě souběžného spolufinancování je akce rozdělena do několika zřetelně odlišitelných dílčích složek, z nichž každou financuje jiný partner poskytující spolufinancování, a to takovým způsobem, že konečné použití finančních prostředků lze vždy identifikovat a je zamezeno dvojímu financování.
6. V případě sdíleného spolufinancování sdílejí partneři poskytující spolufinancování celkové náklady na akci a zdroje se slučují takovým způsobem, že již není možné identifikovat zdroj finančních prostředků pro konkrétní činnost provedenou jako součást akce.
7. Spolupráce mezi Unií a jejími partnery může mít například formu:
 - a) třístranných dohod, jimiž Unie koordinuje s třetími zeměmi financování své pomoci partnerské zemi nebo regionu;
 - b) opatření administrativní a technické spolupráce, jakož i budování kapacit, a to i za účelem sdílení zkušeností z transformace a provádění reforem, jako je decentralizovaná spolupráce prostřednictvím partnerství a „twinning“ mezi veřejnými institucemi, včetně místních orgánů, veřejnoprávními subjekty nebo soukromoprávními subjekty pověřenými plněním úkolů veřejné služby v členském státě a subjekty partnerské země či regionu, jakož i opatření spolupráce se zapojením odborníků z veřejného sektoru členských států a jejich regionálních a místních orgánů;
 - c) příspěvků na nezbytné náklady na vytvoření a správu partnerství veřejného a soukromého sektoru, včetně nákladů na jejich nezávislé posouzení a monitorování, pokud možno organizacemi občanské společnosti;
 - d) programů na podporu odvětvových politik, kterými Unie poskytuje podporu odvětvovému programu partnerské země;
 - e) příspěvků na náklady účasti zemí v programech Unie a akcích prováděných unijními agenturami a jinými subjekty, jakož i orgány nebo osobami pověřenými prováděním specifických akcí v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky podle hlavy V Smlouvy o EU.

Článek 27

Formy financování z prostředků Unie

1. Financování z prostředků Unie může být poskytnuto formami financování uvedenými ve finančním nařízení, a zejména formou:

- a) grantů;
- b) zadávání veřejných zakázek na služby, dodávky nebo stavební práce;
- c) rozpočtové podpory;
- d) příspěvků do svěřenských fondů zřízených Komisí v souladu s článkem 234 finančního nařízení;
- e) finančních nástrojů;
- f) rozpočtových záruk;
- g) operací kombinování zdrojů;
- h) odpuštění dluhu v kontextu mezinárodně schváleného programu na odpuštění dluhu;
- i) finanční pomoci;
- j) placených externích odborníků.

2. Při stanovování způsobů financování, druhu příspěvku, způsobů udělování a správních ustanovení pro správu grantů zohlední Komise v rámci spolupráce se zúčastněnými stranami partnerských zemí, jako jsou organizace občanské společnosti a místní orgány, jejich specifika, včetně potřeb a příslušného kontextu, s cílem oslovit co nejširší škálu těchto zúčastněných stran a co nejlépe reagovat na jejich potřeby. V souladu s finančním nařízením jsou podporovány zvláštní postupy, jako jsou dohody o partnerství, schválení finanční podpory pro třetí strany, přímé udělování nebo výzvy k podávání návrhů s omezenou způsobilostí či jednorázové částky, jednotkové náklady a paušální financování a také financování nesouvisající s náklady, jak je uvedeno v čl. 125 odst. 1 finančního nařízení.

3. Kromě případů uvedených v článku 195 finančního nařízení lze postup přímého udělování použít v případě:

- a) grantů nízké hodnoty pro obránce lidských práv na financování naléhavých ochranných opatření a potřeb, mimo jiné prostřednictvím mechanismů na ochranu ohrožených obránců lidských práv, jakož i pro mediátory a další aktéry občanské společnosti zapojené do dialogu o krizích a ozbrojených konfliktech, řešení konfliktů, usmíření a budování míru, ve vhodných případech i bez potřeby spolufinancování;
- b) grantů, případně i bez potřeby spolufinancování, na financování akcí v nejobtížnějších podmínkách, pokud by zveřejnění výzvy k podávání návrhů bylo nevhodné, včetně situací, které se vyznačují značným deficitem základních svobod, včetně porušování lidských práv, ohrožením demokratických institucí, eskalací krize či ozbrojenými konflikty, ve kterých je nejvíce ohrožena bezpečnost lidí, nebo ve kterých organizace na ochranu lidských práv a obránci lidských práv, mediátoři a další aktéři občanské společnosti účastníci se dialogu týkajícího se krizí a ozbrojených konfliktů, usmíření a budování míru působí v nejsložitějších podmínkách; hodnota těchto grantů nesmí překročit 1 000 000 EUR a jejich trvání nesmí přesáhnout 18 měsíců, přičemž ji lze prodloužit o dalších 12 měsíců v případě objektivních a nečekaných překážek při jejich provádění;
- c) grantů pro Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva a také pro Globální kampus pro lidská práva, Evropské meziuniverzitní centrum pro lidská práva a demokratizaci, jež nabízí evropský magisterský studijní program v oblasti lidských práv a demokratizace, a jeho síť partnerských univerzit umožňujících získání postgraduálního vzdělání v oblasti lidských práv, včetně stipendií pro studenty a obránce lidských práv ze třetích zemí;
- d) grantů nízké hodnoty pro organizace občanské společnosti, které v maximální možné míře využívají zjednodušené formy financování v souladu s článkem 125 finančního nařízení.

Rozpočtová podpora, mimo jiné prostřednictvím smluv o provádění odvětvových reforem, se zakládá na odpovědnosti země, vzájemné odpovědnosti a oddanosti partnerských zemí všeobecně platným hodnotám, demokracii, lidským právům a právnímu státu, s ohledem na jejich dosažené výsledky a pokrok, přičemž jejím cílem je posílit partnerství mezi Unií a partnerskými zeměmi. Zahrnuje posílený politický dialog, budování kapacit a lepší správu věcí veřejných, které doplňují úsilí partnerů s cílem shromáždit více prostředků a lépe je vynakládat na podporu udržitelného růstu podporujícího začlenění a vytváření důstojných pracovních míst, a to i pro mladé lidi, vymýcení chudoby, snižování nerovností a budování a upevňování demokracie a mírumilovných společností. Rozpočtová podpora rovněž přispívá k genderové rovnosti.

Jakékoli rozhodnutí o poskytnutí rozpočtové podpory musí vycházet z politik rozpočtové podpory dohodnutých Unií, souboru jasných kritérií způsobilosti a důkladného posouzení rizik a přínosů.

4. Rozpočtová podpora je diferencována tak, aby lépe reagovala na politickou, hospodářskou, sociální a environmentální situaci dané partnerské země, se zohledněním nestabilních situací.

Při poskytování rozpočtové podpory v souladu s článkem 236 finančního nařízení Komise jasně stanoví a monitoruje kritéria pro podmíněnost rozpočtové podpory, včetně pokroku v reformách a transparentnosti, a podporuje rozvoj parlamentní kontroly, vnitrostátních kapacit pro provádění auditu a zvýšenou transparentnost a přístup veřejnosti k informacím.

5. Vyplácení rozpočtové podpory se zakládá na ukazatelích, které ukazují uspokojivý pokrok směrem k dosažení cílů dohodnutých s dotčenou partnerskou zemí.

6. V souladu s čl. 193 odst. 2 druhým pododstavcem písm. a) finančního nařízení mohou být činnosti podporované na základě nástroje a související náklady vynaložené v roce 2021 v řádně odůvodněných případech uvedených v rozhodnutí o financování považovány za způsobilé ode dne 1. ledna 2021 i v případě, že byly uskutečněny nebo vznikly před podáním žádosti o grant.

7. Finanční nástroje, rozpočtové záruky a operace kombinování zdrojů podle tohoto nástroje se provádějí v souladu se zásadami stanovenými v čl. 209 odst. 1 finančního nařízení a ve všech případech, kdy je to možné, pod vedením EIB, některé mnohostranné evropské finanční instituce, jako je Evropská banka pro obnovu a rozvoj, nebo některé dvoustranné evropské finanční instituce, jako jsou rozvojové banky, případně ve spojení s dalšími formami finanční podpory od členských států i třetích zemí.

Příspěvky pro finanční nástroje podle nástroje mohou poskytovat členské státy a rovněž každý subjekt uvedený v čl. 62 odst. 1 písm. c) finančního nařízení.

8. Pro účely provádění a podávání zpráv mohou být finanční nástroje uvedené v odstavci 7 seskupeny do rozsáhlejších nástrojů (tzv. facilit).

9. Na financování z prostředků Unie se nevztahují zvláštní daně, cla ani poplatky a poskytnutí této pomoci nevede k jejich výběru.

10. Daně, cla a poplatky ukládané partnerskými zeměmi mohou být způsobilé pro financování podle nástroje.

Článek 28

Způsobilé osoby a subjekty

1. Účast na zadávacím řízení, postupech udělování grantů a cen pro akce financované v rámci zeměpisných programů, tematického programu pro organizace občanské společnosti a tematického programu pro globální výzvy je otevřena mezinárodním organizacím a všem dalším právním subjektům, které jsou státními příslušníky dále uvedených zemí nebo území, přičemž v případě právnických osob platí, že musí být v těchto zemích a na těchto územích rovněž skutečně usazeny:

- a) členské státy, příjemci uvedení v relevantní příloze nařízení o NPP III a smluvní strany Dohody o Evropském hospodářském prostoru;
- b) partnerské země sousedství a Ruská federace, pokud příslušný postup probíhá v kontextu programů uvedených v příloze I, kterých se účastní;

- c) rozvojové země a území, jak jsou uvedeny v seznamu příjemců oficiální rozvojové pomoci zveřejněném Výborem pro rozvojovou pomoc OECD, které nejsou členy skupiny G20, a zámořské země a území;
- d) rozvojové země, jak jsou uvedeny v seznamu příjemců oficiální rozvojové pomoci, které jsou členy skupiny zemí G20, a další země a území, pokud příslušný postup probíhá v rámci akce financované Uníí podle nástroje, které se účastní;
- e) země, pro které Komise stanoví reciproční přístup k vnějšímu financování; tento přístup může být udělen na omezenou dobu alespoň jednoho roku, přiznává-li země způsobilost za stejných podmínek subjektům z Unie a subjektům ze zemí způsobilých podle nástroje; Komise rozhodne o přístupu na základě vzájemnosti a o délce jeho trvání po konzultaci s dotčenou přijímající zemí nebo zeměmi;
- f) členské země OECD v případě smluv prováděných v některé z nejméně rozvinutých zemí nebo silně zadlužených chudých zemí uvedených v seznamu příjemců oficiální rozvojové pomoci.

2. Aniž jsou dotčena omezení vyplývající z povahy a cílů akce, je účast na zadávacím řízení a na řízení o udělení grantů a cen, jejichž předmětem jsou akce financované v rámci tematického programu pro lidská práva a demokracii a tematického programu pro mír, stabilitu a předcházení konfliktům, jakož i akce rychlé reakce, otevřená a bez omezení.

3. Veškeré dodávky a materiály financované podle nástroje mohou pocházet z jakékoli země.

4. Pravidla způsobilosti stanovená v tomto článku se nevztahují na fyzické osoby a ani jim nekladou omezení týkající se státní příslušnosti, pokud jsou tyto osoby zaměstnané způsobilým dodavatelem, poskytovatelem, zhotovitelem nebo případně subdodavatelem, nebo jsou s nimi jinak smluvně vázány.

5. U akcí, které spolufinancuje subjekt nebo které jsou prováděny v rámci přímého řízení nebo v rámci nepřímého řízení společně se subjekty uvedenými v čl. 62 odst. 1 písm. c) bodech ii) až viii) finančního nařízení, se použijí rovněž pravidla určující způsobilost daných subjektů.

6. Pokud dárce poskytují financování pro svěřenský fond zřízený Komisí nebo prostřednictvím vnějších účelově vázaných příjmů, uplatňují se pravidla způsobilosti uvedená ve zřizovacím aktu svěřenského fondu nebo, v případě vnějších účelově vázaných příjmů, uvedená v dohodě s dárce.

7. V případě akcí financovaných podle nástroje a podle jiného programu Unie se za způsobilé považují subjekty způsobilé podle kteréhokoli z těchto programů Unie.

8. V případě akcí pro více zemí se za způsobilé mohou považovat právní subjekty, které jsou státními příslušníky zemí a území, na něž se vztahuje daná akce, nebo v případě právnických osob právní subjekty skutečně usazené v těchto zemích a územích.

9. Pravidla způsobilosti stanovená v tomto článku mohou být omezena s ohledem na státní příslušnost, zeměpisnou polohu nebo povahu žadatelů, jestliže taková omezení vyžaduje zvláštní povaha a cíle akce a jsou-li nezbytná pro její účinné provádění.

10. Uchazeči, žadatelé a zájemci z nezpůsobilých zemí mohou být přijati za způsobilé v případě naléhavosti nebo nedostupnosti služeb na trzích dotčených zemí či území nebo v jiných řádně odůvodněných případech, ve kterých by použití pravidel způsobilosti znemožňovalo nebo výrazně ztěžovalo uskutečnění akce.

11. Za účelem podpory místních kapacit, trhů a nákupů, pokud finanční nařízení umožňuje zadání zakázky na základě jediné nabídky, jsou upřednostňováni místní a regionální dodavatelé. Ve všech ostatních případech je účast místních a regionálních dodavatelů podporována v souladu s příslušnými ustanoveními uvedeného nařízení. Je třeba podporovat kritéria udržitelnosti a náležitě péče.

12. Podle tematického programu pro demokracii a lidská práva je jakýkoli subjekt, na který se nevztahuje definice právního subjektu v čl. 2 prvním pododstavci bodě 6, způsobilý, je-li to nezbytné s ohledem na intervenční oblasti tohoto programu.

Článek 29

Vyloučené činnosti

Financování z prostředků Unie podle nástroje nepodporuje akce ani opatření, které:

- a) mohou vést k porušování lidských práv v partnerských zemích;
- b) jsou neslučitelné s vnitrostátně stanoveným příspěvkem přijímající země podle Pařížské dohody, podporují investice do fosilních paliv nebo podle prověření a posouzení vlivů na životní prostředí mají významné nepříznivé účinky na životní prostředí nebo klima, nejsou-li tyto akce nebo opatření nezbytně nutné pro dosažení cílů nástroje a nejsou-li doprovázeny vhodnými opatřeními k vyloučení, prevenci nebo omezení těchto účinků a pokud možno k jejich vyrovnání, včetně podpory pro postupné ukončení dotací na fosilní paliva škodlivá pro životní prostředí.

Článek 30

Přenesené prostředky, roční splátky, prostředky na závazky, zpětné úhrady a příjmy vytvářené finančními nástroji a rozpočtové záruky

1. Kromě čl. 12 odst. 4 finančního nařízení se nevyužité prostředky na závazky a na platby podle nástroje přenášejí automaticky a mohou být přiděleny na závazky a použity do 31. prosince následujícího rozpočtového roku. Přenesené částky se poprvé použijí v následujícím rozpočtovém roce.

Komise informuje Evropský parlament a Radu o přenesených prostředcích na závazky v souladu s čl. 12 odst. 6 finančního nařízení.

2. Nad rámec pravidel stanovených v článku 15 finančního nařízení o opětovném poskytnutí prostředků se prostředky na závazky odpovídající objemu, v jakém bylo přidělení prostředků na závazek zrušeno v důsledku úplného či částečného neuskutečnění akce podle nástroje, opětovně poskytnou ve prospěch původní rozpočtové položky.

3. Rozpočtové závazky na akce trvající déle než jeden rozpočtový rok mohou být rozděleny na roční splátky v průběhu několika let v souladu s čl. 112 odst. 2 finančního nařízení.

Třetí pododstavec čl. 114 odst. 2 finančního nařízení se na víceleté akce uvedené v prvním pododstavci tohoto odstavce nevztahuje. Komise automaticky zruší kteroukoli část rozpočtového závazku na akci, která do 31. prosince pátého roku po roce, v němž byl rozpočtový závazek přijat, nebyla použita k předběžnému financování ani k provedení průběžných plateb nebo u níž nebyl předložen certifikovaný výkaz výdajů ani žádost o platbu.

Odstavec 2 tohoto článku se použije rovněž na roční splátky.

4. Odchylně od čl. 209 odst. 3 finančního nařízení se splátky a příjmy generované finančním nástrojem a rozpočtovými zárukami přiřadí do původní rozpočtové položky jako vnitřní účelově vázané příjmy po odečtení nákladů řízení a poplatků za řízení. Komise jednou za pět let posoudí přínos stávajících finančních nástrojů k naplňování cílů Unie a jejich účinnost.

KAPITOLA IV

EFSD+, záruka pro vnější činnost, rozpočtové záruky a finanční pomoc třetím zemím

Článek 31

Oblast působnosti a financování

1. Z finančního krytí uvedeného v čl. 6 odst. 2 písm. a) se financuje Evropský fond pro udržitelný rozvoj plus (EFSD+) a záruka pro vnější činnost.

2. Účelem EFSD+ jako integrovaného finančního balíčku, který zabezpečuje finanční kapacitu ve formě grantů, technické pomoci, finančních nástrojů, rozpočtových záruk a operací kombinování zdrojů uvedených v čl. 27 odst. 1 tohoto nařízení, je podpořit investice a zlepšit přístup k financování, a přispět tak k plnění cílů a obecných zásad stanovených v člincích 3 a 8 tohoto nařízení a případně k dosažení cílů nařízení o NPP III a zároveň maximalizovat adicionalitu a dopad na rozvoj a dodávat inovativní produkty mimo jiné mikropodnikům a malým a středním podnikům.

EFSD+ posiluje zejména udržitelný a inkluzivní hospodářský, environmentální a sociální rozvoj, přechod k udržitelné ekonomice s přidanou hodnotou a stabilní investiční prostředí. Podporuje rovněž socioekonomickou a environmentální odolnost v partnerských zemích se zvláštním zaměřením na vymýcení chudoby. Tím EFSD+ přispívá ke snížení socioekonomických nerovností, udržitelnému a inkluzivnímu růstu, přizpůsobení se změně klimatu a její zmírnění, ochraně životního prostředí a environmentálnímu řízení, vytváření důstojných pracovních míst na základě základních pracovních norem Mezinárodní organizace práce, ekonomickým příležitostem, dovednostem a podnikání, socioekonomickým odvětvím, včetně sociálních podniků a družstev, mikropodnikům, malým a středním podnikům, udržitelné propojenosti, podpoře zranitelných skupin, prosazování lidských práv, genderové rovnosti a posílení postavení žen a mladých lidí a současně řeší i specifické socioekonomické základní příčiny nelegální migrace a nuceného vysídlování, v souladu s prioritními oblastmi uvedenými v příloze V a příslušnými orientačními programovými dokumenty.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat zemím, které byly označeny jako nestabilní země nebo země zasažené konfliktem, nejméně rozvinutým zemím a silně zadluženým chudým zemím, mimo jiné poskytováním podpory pro budování institucionálních kapacit, správy ekonomických záležitostí a technické pomoci.

3. Záruka pro vnější činnost podporuje operace EFSD+ kryté rozpočtovými zárukami v souladu s články 32 až 39 tohoto nařízení. Záruka pro vnější činnost rovněž podporuje makrofinanční pomoc a půjčky třetím zemím podle čl. 10 odst. 2 nařízení (Euratom) .../... (*).

4. V rámci záruky pro vnější činnost může Unie ručit za operace podle záručních dohod podepsaných mezi 1. lednem 2021 a 31. prosincem 2027 až do výše 53 449 000 000 EUR.

Komisi je svěřena pravomoc přijmout akt v přenesené pravomoci v souladu s článkem 44, kterým se tato maximální částka záruky pro vnější činnost změní až o 20 %.

5. Míra tvorby rezerv se pohybuje v rozmezí od 9 % do 50 % v závislosti na typu operací.

Na zajištění záruky pro vnější činnost lze z rozpočtu Unie použít nejvýše 10 000 000 000 EUR. Komisi je svěřena pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 44, kterým se tato maximální částka mění s cílem zajistit, aby výše poskytnutých prostředků odrážela výši a míru tvorby rezerv záruky pro vnější činnost s přihlédnutím k druhu zaručených operací.

Míra tvorby rezerv pro záruku pro vnější činnost činí 9 % pro makrofinanční pomoc Unie a pro rozpočtové záruky, které kryjí rizika vlády spojená s úvěrovými operacemi.

Míry tvorby rezerv se přezkoumávají přinejmenším každé tři roky ode dne použitelnosti tohoto nařízení stanoveného v článku 51. Komisi je svěřena pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 44, kterými se míry tvorby rezerv mění.

6. Záruka pro vnější činnost se považuje za jednu jistotu ve společném rezervním fondu zřízeném článkem 212 finančního nařízení.

7. Z EFSD+ a záruky pro vnější činnost mohou být podporovány finanční a investiční operace v partnerských zemích v zeměpisných oblastech uvedených v čl. 4 odst. 2. Tvorba rezerv na záruku pro vnější činnost je financována z rozpočtu příslušných zeměpisných programů stanovených v čl. 6 odst. 2 písm. a) a tyto rezervy se převedou do společného rezervního fondu. Z EFSD+ a záruky pro vnější činnost mohou být rovněž podporovány operace v zemích, které jsou příjemci podpory, uvedených v relevantní příloze nařízení o NPP III. Prostředky pro tyto operace podle EFSD+ a pro tvorbu rezerv na záruku pro vnější činnost jsou poskytovány z nařízení o NPP III. Tvorba rezerv na záruku pro vnější činnost na úvěry pro třetí země podle čl. 10 odst. 2 nařízení (Euratom) 2021/... (*) je financována z uvedeného nařízení.

8. Tvorba rezerv podle čl. 211 odst. 2 finančního nařízení vychází z celkových závazků Unie schválených podle tohoto nařízení. Požadovaná roční výše tvorby rezerv může být vytvořena během období nepřesahujícího sedm let. Tvorba rezerv na záruky schválené podle nařízení (EU) 2017/1601 a záruky, finanční pomoc a půjčky Euratomu třetím zemím schválené podle základních aktů, u nichž se tvorba rezerv řídí nařízením (ES, Euratom) č. 480/2009, se nadále řídí ustanoveními uvedených nařízení.

(*) Nařízení obsažené v dokumentu ST 12568/20 [2018/0245(NLE)].

9. Čistá aktiva záručního fondu EFSD zřízeného nařízením (EU) 2017/1601 a Záručního fondu pro vnější vztahy zřízeného nařízením (ES, Euratom) č. 480/2009 k ... [datum posledního dne měsíce následujícího po měsíci vstupu tohoto nařízení v platnost] se převádějí do společného rezervního fondu pro účely tvorby rezerv na rozpočtové záruky povolených podle nařízení (EU) 2017/1601 a záruk, finanční pomoci a půjček Euratomu třetím zemím povolených podle základních aktů, jejichž poskytování se řídí nařízením Rady (ES, Euratom) č. 480/2009.

Článek 32

Struktura EFSD+

1. EFSD+ se skládá z regionálních investičních platforem v regionálních oblastech, které jsou uvedeny v čl. 4 odst. 2 tohoto nařízení a v nařízení o NPP III, zřízených na základě pracovních metod, postupů a struktur stávajících nástrojů kombinovaného financování vnější činnosti Unie, které mohou spojovat své operace kombinování zdrojů s operacemi záruky pro vnější činnost podle EFSD+.

2. Řízení EFSD+ zajišťuje Komise.

Článek 33

Strategická rada EFSD+

1. Při zajišťování řízení EFSD+ poskytuje Komisi poradenství jeho strategická rada (dále jen „strategická rada EFSD+“), s výjimkou operací zahrnujících země západního Balkánu, které jsou příjemci podpory, uvedené v relevantní příloze nařízení o NPP III, jež disponují vlastní zvláštní strategickou radou.

2. Strategická rada EFSD+ poskytuje Komisi poradenství ohledně strategického směřování a priorit pro investice se zárukou pro vnější činnost v rámci EFSD+, a to i pro investiční okna uvedená v článku 36, a přispívá k jejich sladění s hlavními zásadami a cíli vnější činnosti Unie, s rozvojovou politikou Unie, evropskou politikou sousedství, jakož i s cíli stanovenými v článku 3 a účelem EFSD+ stanoveným v článku 31. Strategická rada EFSD+ také podporuje Komisi při stanovování celkových investičních cílů, pokud jde o využívání záruky pro vnější činnost k podpoře operací v rámci EFSD+, a sleduje zeměpisně i tematicky vhodné a diverzifikované pokrytí zajišťované investičními okny.

3. Strategická rada EFSD+ dále podporuje celkovou koordinaci, doplňkovost a soudržnost mezi regionálními investičními platformami, mezi třemi pilíři plánu vnějších investic, mezi plánem vnějších investic a ostatními unijními snahami v oblasti migrace a provádění Agendy 2030, včetně boje proti změně klimatu, jakož i vnějšími programy a finančními nástroji Unie.

4. Strategická rada EFSD+ sestává ze zástupců Komise a vysokého představitele, všech členských států a EIB. Evropský parlament má status pozorovatele. Status pozorovatele může být případně udělen přispěvatelům, způsobilým protistranám, partnerským zemím, příslušným regionálním organizacím a dalším zúčastněným stranám. Strategická rada EFSD+ je před začleněním jakéhokoli nového pozorovatele konzultována. Strategické radě EFSD+ společně předsedá Komise a vysoký představitel.

5. Strategická rada EFSD+ se schází alespoň dvakrát ročně a přijímá stanoviska pokud možno na základě konsenzu. Další zasedání mohou být uspořádána předsedajícím kdykoliv nebo na žádost jedné třetiny členů. Není-li možné dosáhnout konsenzu, použijí se hlasovací práva, jak je dohodnuto během prvního zasedání strategické rady EFSD+ a jak je stanoveno v jejím jednacím řádu. Jednací řád stanoví rámeček týkající se úloh pozorovatelů. Zápisy z jednání a pořady jednání pro zasedání strategické rady EFSD+ se po jejich přijetí zveřejňují.

6. Komise podává strategické radě EFSD+ každý rok zprávu o dosaženém pokroku při provádění EFSD+. Strategická rada příslušná pro západní Balkán výše uvedenou zprávu doplní o informaci o pokroku dosaženém při provádění záručního nástroje pro daný region. Strategická rada přezkoumá a zohlední hodnotící zprávy uvedené v čl. 42 odst. 5.

Strategická rada EFSD+ pravidelně pořádá konzultace s příslušnými zúčastněnými stranami ohledně strategického směřování a provádění EFSD+.

7. Existence strategické rady EFSD+ a strategické rady příslušné pro západní Balkán nemá vliv na to, že je zapotřebí jediný, jednotný rámec pro řízení rizik pro EFSD+.

8. Funkce řízení rizik pro záruky v rámci EFSD+ zohledňuje cíle a zásady nástroje. Metodiky posuzování rizik a odměňování v rámci EFSD+ se důsledně uplatňují na všechna investiční okna, včetně těch, která jsou uvedena v článku 36. Komise zřídí skupinu pro posuzování technických rizik. Zajistí nezávislé, nestranné, inkluzivní a kvalitní fungování této skupiny. Komise zajistí rovněž včasné, transparentní a inkluzivní sdílení informací a analýz se všemi členskými státy s náležitým ohledem na otázky důvěrnosti. Složení, jednací řád a pracovní metody skupiny pro posuzování technických rizik musí být inkluzivní, otevřené odborníkům z EIB, jiným způsobilým protistranám i zainteresovaným členským státům a předkládají se strategické radě EFSD+. Komise sdělí Evropskému parlamentu a Radě složení, mandát a jednací řád skupiny pro posuzování technických rizik a zajistí nestrannost a neexistenci střetu zájmů u jejích členů.

9. Během období uplatňování EFSD+ strategická rada EFSD+ co nejdříve přijme a zveřejní pokyny, jimiž stanoví způsob zajištění souladu operací v rámci EFSD+ s účelem, cíli a kritérii způsobilosti stanovenými v článcích 31 a 35.

Článek 34

Regionální provozní rady

Provozní rady regionálních investičních platforem zohledňují poradenství dotčených strategických rad a příslušná posouzení rizik, jsou na úrovni provádění nápomocny Komisi při definování regionálních a odvětvových investičních cílů a regionálních, odvětvových a tematických investičních oken a vypracovávají stanoviska týkající se operací kombinování zdrojů a používání záruky pro vnější činnost, která zahrnuje navrhované investiční programy EFSD+.

Článek 35

Způsobilost a výběr operací a protistran u záruky pro vnější činnost v rámci EFSD+

1. Finanční a investiční operace způsobilé pro podporu prostřednictvím záruky pro vnější činnost musí být v souladu s politikami a příslušnými programovými dokumenty Unie, jakož i se strategiemi a politikami partnerských zemí. Podporují zejména cíle, obecné zásady a politický rámec nástroje, a případně nařízení o NPP III, s náležitým zohledněním prioritních oblastí stanovených v příloze V tohoto nařízení.

2. Záruka pro vnější činnost podporuje finanční a investiční operace, které splňují podmínky stanovené v čl. 209 odst. 2 písm. a) až e) finančního nařízení, týkající se zejména potřeby dosáhnout adicionality, mimo jiné řešením selhání trhu nebo nepříznivých investičních situací, sladěním zájmů způsobilých protistran zamezením narušení hospodářské soutěže a případně maximalizací soukromých investic, a které:

a) jsou v souladu s článkem 34 finančního nařízení předmětem předběžných hodnocení, která jsou úměrná cílům a částkám vynakládaným v rámci plánovaných operací, s cílem určit možné důsledky a rizika těchto operací s ohledem na lidská práva, environmentální, pracovní a sociální normy, a to i formou posouzení dopadů u hlavních programů, u nichž se očekává, že budou mít na tyto oblasti významný dopad, v souladu s účelem EFSD+ stanoveným v čl. 31 odst. 2 tohoto nařízení a s náležitým zohledněním zásady svobodného a předchozího informovaného souhlasu dotčených komunit v případě investic souvisejících s půdou;

b) zajišťují doplňkovost v rámci jednotlivých pilířů plánu vnějších investic i s dalšími iniciativami;

c) jsou ekonomicky a finančně životaschopné, s patřičným přihlédnutím k možné podpoře a spolufinancování ze strany soukromých i veřejných partnerů projektu, a současně zohledňují konkrétní podmínky fungování a kapacity zemí, které byly označeny jako nestabilní země nebo země zasažené konfliktem, nejméně rozvinuté země, malé ostrovní rozvojové státy, vnitrozemské rozvojové země a silně zadlužené chudé země, kterým mohou být poskytnuty výhodnější podmínky;

- d) jsou technicky proveditelné a udržitelné z environmentálního a sociálního hlediska a maximalizují dopad na rozvoj;
- e) nenarušují trhy v partnerských zemích a regionech a nevedou k nekalé soutěži s místními subjekty;
- f) jsou prováděny v souladu s politickým rámcem uvedeným v článku 7, platnými závazky a normami v oblasti práva životního prostředí a sociálního a pracovního práva a mezinárodně dohodnutými pokyny, zásadami a úmluvami týkajícími se investic, zejména těmi, jež byly přijaty OSN a OECD, při plném dodržování mezinárodních právních předpisů v oblasti lidských práv, jakož i v souladu s cíli a obecnými zásadami stanovenými v článcích 3 a 8.

3. Záruka pro vnější činnost se použije na krytí rizik pro tyto nástroje:

- a) úvěry, včetně úvěrů v místní měně;
- b) záruky;
- c) protizáruky;
- d) nástroje kapitálového trhu;
- e) jakákoli jiná forma financování nebo úvěrového posílení, pojištění a kapitálové nebo kvazikapitálové účasti.

4. S výhradou souhlasu Komise v souladu s článkem 37 tohoto nařízení jsou způsobilými protistranami pro účely záruky pro vnější činnost protistrany uvedené v čl. 208 odst. 4 finančního nařízení, včetně protistran z partnerských zemí a ze třetích zemí přispívajících na záruku pro vnější činnost. Kromě toho a odchylně od čl. 62 odst. 1 písm. c) finančního nařízení jsou pro účely záruky pro vnější činnost způsobilé soukromoprávní subjekty členského státu, partnerské země nebo třetí země, které přispěly na záruku pro vnější činnost v souladu s článkem 37 tohoto nařízení a které poskytují přiměřenou jistotu o své finanční kapacitě.

5. Způsobilé protistrany musí vyhovět pravidlům a podmínkám stanoveným v čl. 62 odst. 1 písm. c) finančního nařízení. V případě soukromoprávních subjektů členského státu, partnerské země nebo třetí země, které přispěly na záruku pro vnější činnost v souladu s článkem 37 tohoto nařízení, se dává přednost těm, které poskytnou informace o environmentálních, sociálních a daňových kritériích, jakož i o kritériích týkajících se správy a řízení společnosti.

Komise zajišťuje účinné, účelné a spravedlivé využívání zdrojů dostupných mezi způsobilými protistranami, včetně malých a středně velkých protistran, a zároveň podporuje spolupráci mezi nimi, přičemž řádně zohledňuje jejich kapacity, přidanou hodnotu a zkušenosti.

Komise zajistí spravedlivé zacházení se všemi způsobilými protistranami v souladu s čl. 27 odst. 7 a také to, aby v žádném období provádění EFSD+ nedocházelo ke střetu zájmů. S cílem zajistit doplňkovost si může Komise od způsobilých protistran vyžádat veškeré relevantní informace o jejich operacích probíhajících mimo EFSD+.

6. Podmínka stanovená v čl. 219 odst. 4 finančního nařízení o příspěvcích s využitím vlastních prostředků se vztahuje na každou způsobilou protistranu s přidělenou rozpočtovou zárukou podle nástroje na základě portfolia.

7. Komise vybere způsobilé protistrany v souladu s článkem 154 finančního nařízení, přičemž řádně zohlední:

- a) poradenství strategické rady a regionálních provozních rad;
- b) cíle investičního okna;
- c) zkušenosti a kapacitu řízení rizik způsobilé protistrany;
- d) výši vlastních a dodatečných zdrojů, jakož i spolufinancování od soukromého sektoru, které je způsobilá protistrana připravena mobilizovat pro investiční okno, s řádným přihlédnutím k výši investice;
- e) odvětvové nebo zeměpisné odborné znalosti způsobilých protistran;
- f) přínosy podpory spolupráce mezi způsobilými protistranami.

8. Po konzultaci regionálních provozních rad a informování Evropského parlamentu a Rady Komise na základě víceletých orientačních programů a poradenství poskytnutého strategickou radou EFSD+ a strategickou radou příslušnou pro západní Balkán vytvoří investiční okna, která mají být kryta zárukou pro vnější činnost až do stanovené výše pro regiony, konkrétní partnerské země nebo pro oboje, pro konkrétní odvětví nebo pro konkrétní projekty, konkrétní kategorie konečných příjemců nebo pro oboje, jež mají být financovány podle nástroje. Komise informuje Evropský parlament a Radu o tom, nakolik jsou investiční okna v souladu s tímto článkem, a o jejich podrobných finančních prioritách. Veškeré žádosti o finanční podporu v rámci investičních oken se podávají Komisi.

Volba investičních oken musí být řádně odůvodněna analýzou selhání trhu nebo nepříznivých investičních situací, jakož i posouzením jejího souladu s prioritami tohoto nařízení a případně nařízení o NPP III. Tuto analýzu provede Komise ve spolupráci s potenciálně způsobilými protistranami a zúčastněnými stranami.

Způsobilé protistrany mohou poskytnout nástroje uvedené v odstavci 3 v rámci investičního okna nebo individuálního projektu spravovaného způsobilou protistranou. Tyto nástroje mohou být poskytnuty ve prospěch partnerských zemí, včetně nestabilních zemí nebo zemí zasažených konfliktem či zemí, jež čelí problémům při rekonstrukci a obnově po skončení konfliktu, ve prospěch orgánů těchto partnerských zemí, včetně jejich veřejných národních i soukromých místních bank a finančních institucí, jakož i ve prospěch subjektů soukromého sektoru, včetně mikropodniků a malých a středních podniků, těchto partnerských zemí. Z těchto nástrojů nebudou mít prospěch společnosti kontrolované vojenským odvětvím nebo odvětvím státní bezpečnosti, s výjimkou řádně odůvodněných případů.

9. Komise posoudí operace podporované prostřednictvím záruky pro vnější činnost na základě kritérií způsobilosti uvedených v odstavcích 1, 2 a 3, pokud možno vycházejíc ze stávajících systémů Unie a způsobilých protistran pro měření výsledků. Komise vypracuje kontrolní seznam kritérií způsobilosti stanovených v článku 31, čl. 35 odst. 1 a. 2 a na základě informací poskytnutých způsobilými protistranami posoudí a vybere podle tohoto kontrolního seznamu všechny návrhy, jež mají být podpořeny ze záruky pro vnější činnost. V případě potřeby Komise požádá způsobilé strany o objasnění a změny poskytnutých informací. Komise každoročně zveřejňuje tyto kontrolní seznamy a výsledky svého posouzení každého investičního okna, rozčleněné podle země a odvětví.

10. Komisi je svěřena pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 44, kterými se mění prioritní oblasti v příloze V.

Článek 36

Úloha EIB

1. EIB zřídí výlučné specializované investiční okna zahrnující komplexní krytí rizik pro operace se státními protistranami a nekomerčními protistranami na nižší než státní úrovni s orientační minimální částkou ve výši 11 000 000 000 EUR, které jsou plánovány v souladu s postupy stanovenými v kapitolách I a III této hlavy.

EIB disponuje výlučností v případě operací se státními protistranami a nekomerčními protistranami na nižší než státní úrovni v rámci výlučného specializovaného investičního okna. V rámci tohoto výlučného specializovaného investičního okna se příspěvkem z vlastních zdrojů rozumí převzetí zbytkového rizika a záruka EU kryje 65 % celkové částky vyplacené a zaručené v rámci finančních operací EIB po odečtení všech uhrazených částek a po přičtení všech souvisejících částek.

Odchylně od druhého pododstavce platí, že pokud EIB nemůže provádět operace v rámci výlučného specializovaného investičního okna nebo se rozhodne, že takové operace provádět nebude, je provádění těchto operací umožněno jiným způsobilým protistranám v souladu s podmínkami, které jsou stanoveny v relevantních dohodách o záruce pro vnější činnost, jež zohledňují podmínky nabízené EIB pro stejný druh operací a zvláštní potřeby, okolnosti a povahu způsobilé protistrany, která tyto operace provádí.

2. EIB je způsobilá k provádění operací s protistranami na nižší než státní úrovni, na něž se nevztahuje výlučné specializované investiční okno uvedené v odstavci 1, a operací se soukromým sektorem. Postup uvedený v článku 35 se použije k tomu, aby byla EIB případně svěřena dvě další specializovaná investiční okna zahrnující:

- a) nevýlučné komplexní krytí rizik u operací s komerčními protistranami na nižší než státní úrovni a
- b) nevýlučné operace na podporu přímých zahraničních investic, obchodu a internacionalizace ekonomik partnerských zemí, které poskytují krytí politických rizik pro operace soukromého sektoru.

3. Orientační částka prostředků v rámci specializovaných investičních oken uvedených v odstavcích 1 a 2 činí 26 725 000 000 EUR.

Při provádění specializovaných investičních oken uvedených v odstavcích 1 a 2 postupuje EIB v souladu s tímto nařízením, včetně jeho celkových cílů a cílů EFSD+ a případně i cílů nařízení o NPP III, jakož i s relevantními programovými dokumenty a povinnostmi podávat zprávy.

4. V souladu s čl. 209 odst. 2 písm. f) finančního nařízení může příslušná dohoda o záruce pro vnější činnost vzhledem k povaze a politickému cíli výlučného specializovaného investičního okna uvedeného v odstavci 1 stanovit, že Unie není za operace v rámci tohoto investičního okna odměňována.

5. Pro účely tohoto článku se operace s protistranami na nižší než státní úrovni považují za komerční, ledaže EIB rádně odůvodní jinak a Komise to potvrdí.

Operace v rámci specializovaného investičního okna uvedeného v odst. 2 písm. b) musí být v souladu s operacemi vývozních úvěrových agentur členských států.

6. EIB podléhá stanovisku rad stanovených v člancích 33 a 34.

U operací EIB spadajících do investičních oken uvedených v tomto článku se posouzení způsobilosti uvedené v čl. 35 odst. 9 provede v rámci postupu stanoveného v článku 19 protokolu č. 5 o statutu Evropské investiční banky, připojeného ke Smlouvě o fungování EU. EIB včas poskytne veškeré informace, které Komise za tímto účelem požaduje. Na finanční operace EIB spadající do těchto investičních oken se záruka EU nevztahuje, pokud Komise postupem podle článku 19 protokolu č. 5 o statutu Evropské investiční banky, připojeného ke Smlouvě o fungování EU, vydá nepříznivé stanovisko. Veškeré další podmínky vztahující se na EIB se stanoví v příslušných dohodách o záruce pro vnější činnost.

7. EIB je způsobilá pro provádění činností v rámci jiných investičních oken zřízených podle čl. 35 odst. 8.

8. V souladu s tímto nařízením, včetně jeho cílů a zásad a relevantních programových dokumentů, a v relevantních případech s nařízením o NPP III uzavřou Komise a EIB pro specializovaná investiční okna uvedená v odstavcích 1 a 2 specializované dohody o záruce pro vnější činnost.

Článek 37

Příspěvek dalších dárců na záruku pro vnější činnost

1. Na záruku pro vnější činnost mohou přispívat členské státy, třetí země a jiné třetí strany.

Odchylně od čl. 218 odst. 2 druhého pododstavce finančního nařízení mohou smluvní strany Dohody o Evropském hospodářském prostoru přispívat ve formě záruk nebo v hotovosti.

Jiné třetí země než smluvní strany Dohody o Evropském hospodářském prostoru a jiné třetí strany poskytují příspěvky v hotovosti a tyto příspěvky podléhají stanovisku strategické rady EFSD+ a schválení Komisí.

Členské státy mohou požádat, aby jejich příspěvky byly vyčleněny na zahájení akcí v konkrétních regionech, zemích, odvětvích nebo v rámci stávajících investičních oken. Komise o schválených příspěvcích neprodleně informuje Evropský parlament a Radu.

2. Příspěvky ve formě záruky nepřekročí 50 % částky uvedené v čl. 31 odst. 4.

Z příspěvků členských států a smluvních stran Dohody o Evropském hospodářském prostoru poskytnutých ve formě záruky lze čerpat pro účely plateb v rámci čerpání záruky teprve poté, co bylo financování ze souhrnného rozpočtu Unie, zvýšené o jakékoli další příspěvky v hotovosti, použito na platby uskutečněné v rámci čerpání záruk.

Na pokrytí čerpání záruky lze bez ohledu na jeho vyčlenění použít jakýkoli příspěvek.

Dohoda o příspěvcích se uzavírá mezi Komisí jednající jménem Unie a přispěvatelem a obsahuje zejména ustanovení týkající se platebních podmínek.

Článek 38

Provádění dohod o záruce pro vnější činnost

1. Komise jménem Unie uzavře dohody o záruce pro vnější činnost se způsobilými protistranami vybranými v souladu s článkem 35. Tyto dohody mohou být uzavřeny s konsorciem dvou nebo více způsobilých protistran. V souladu s čl. 219 odst. 1 finančního nařízení jsou rozpočtové záruky pro druhy operací, na něž se záruka pro vnější činnost vztahuje, neodvolatelné, bezpodmínečné a splatné na požádání. Při uzavírání dohod o záruce pro vnější činnost Komise náležitě zohlední poradenství a pokyny rad a skupiny pro posuzování technických rizik.

2. Pro každé investiční okno se mezi Komisí a vybranou způsobilou protistranou nebo vybranými způsobilými protistranami uzavře jedna nebo více dohod o záruce pro vnější činnost. Za účelem řešení specifických potřeb může být navíc záruka pro vnější činnost poskytnuta pro jednotlivé finanční nebo investiční operace.

Evropskému parlamentu a Radě je oznámen podpis všech dohod o záruce pro vnější činnost. Na jejich žádost jsou jim tyto dokumenty zpřístupněny s přihlédnutím k ochraně důvěrných a obchodně citlivých informací.

3. Dohody o záruce pro vnější činnost obsahují zejména:

- a) podrobná pravidla týkající se krytí, požadavků, způsobilosti, způsobilých protistran a postupů;
- b) podrobná pravidla pro poskytování záruky pro vnější činnost, včetně způsobů krytí a jejího vymezeného krytí portfolií a projektů konkrétních druhů nástrojů, jakož i analýzy rizik projektů a jejich portfolií, mimo jiné na odvětvové, regionální a celostátní úrovni;
- c) zmínku o cílech a účelu nástroje, posouzení potřeb a uvedení očekávaných výsledků, s přihlédnutím k podpoře společenské odpovědnosti podniků a odpovědného podnikání, mimo jiné zejména s ohledem na mezinárodně dohodnuté pokyny, zásady a úmluvy týkající se investic uvedené v čl. 35 odst. 2 písm. f);
- d) protiplnění za záruku pro vnější činnost, které má odrážet míru rizika, a možnosti, aby protiplnění bylo v řádně odůvodněných případech, zejména v případě nestabilních zemí nebo zemí zasažených konfliktem, nejméně rozvinutých zemí a vysoce zadlužených zemí, částečně dotováno za účelem poskytnutí výhodnějších podmínek;
- e) požadavky pro využívání záruky pro vnější činnost, včetně platebních podmínek, jako jsou konkrétní časové rámce, úroky ze splatných částek, náklady a náklady spojené s vymáháním a případně nezbytná ujednání týkající se likvidity;
- f) postupy týkající se pohledávek, mimo jiné včetně rozhodných událostí a čekacích lhůt, a postupy vymáhání pohledávek;
- g) povinnosti v oblasti monitorování, podávání zpráv, transparentnosti a hodnocení;
- h) jasný a přístupný postup pro podávání stížností třetími stranami, které by mohly být prováděním projektů podporovaných prostřednictvím záruky pro vnější činnost dotčeny.

4. Schválení finančních a investičních operací provádí způsobilá protistrana v souladu se svými vlastními pravidly a postupy a s podmínkami dohody o záruce pro vnější činnost.

5. Záruka pro vnější činnost může pokrývat:

- a) v případě dluhových nástrojů jistinu a veškeré úroky a částky, které jsou splatné ve prospěch vybrané způsobilé protistrany, které však tato strana v souladu s podmínkami finančních operací po okamžiku selhání neobdržela;
- b) v případě kapitálových investic investované částky a s nimi spojené náklady na financování;
- c) v případě ostatních finančních a investičních operací podle čl. 35 odst. 2 použité částky a s nimi spojené náklady na financování;
- d) veškeré relevantní náklady a náklady na vymáhání spojené se selháním, pokud nejsou odečteny od výnosů z vymáhání.

6. Pro účely účetnictví Komise a jejího podávání zpráv o rizicích krytých zárukou pro vnější činnost a v souladu s čl. 209 odst. 4 finančního nařízení předkládají způsobilé protistrany, s nimiž byla uzavřena dohoda o záruce pro vnější činnost, Komisi a Účetnímu dvoru jednou ročně finanční zprávu o finančních a investičních operacích, na něž se vztahuje toto nařízení, auditovanou nezávislým externím auditorem, obsahující mimo jiné informace o:

- a) posouzení rizik finančních a investičních operací způsobilých protistran, včetně informací týkajících se závazků Unie měřených v souladu s účetními pravidly uvedenými v článku 80 finančního nařízení a mezinárodními účetními standardy pro veřejný sektor;
- b) neuhrazených finančních závazků Unie vyplývajících z operací EFSD+ poskytnutých způsobilým protistranám na jejich finanční a investiční operace, rozčleněné podle jednotlivých operací.

7. Způsobilé protistrany na vyžádání poskytnou Komisi veškeré další informace nezbytné k plnění povinností Komise podle tohoto nařízení, zejména pokud jde o kritéria výběru uvedena v článku 35, včetně dodržování norem v oblasti lidských práv a sociálních, pracovních a environmentálních norem.

8. Komise předloží strategické radě EFSD+, regionálním provozním radám, Evropskému parlamentu a Radě výroční zprávu o finančních nástrojích, rozpočtových zárukách, včetně těch, které provádí EIB, a finanční pomoci v souladu s čl. 41 odst. 4 a 5 a články 241 a 250 finančního nařízení. Za tímto účelem způsobilé protistrany poskytnou každý rok Komisi informace nezbytné k plnění povinností Komise v souvislosti s tímto podáváním zpráv.

Článek 39

Mechanismus podávání stížností a poskytování náhrad a ochrana finančních zájmů Unie

1. Vzhledem k možným stížnostem třetích stran v partnerských zemích, včetně komunit a jednotlivců, kteří jsou dotčeni projekty podporovanými prostřednictvím EFSD+ a záruky pro vnější činnost, zveřejní Komise a delegace Unie na svých internetových stránkách přímé odkazy na mechanismy podávání stížností příslušných protistran, které uzavřely dohodu s Komisí. Komise také poskytne možnost přímo přijímat stížnosti na řešení stížností způsobilými protistranami. Komise tyto informace zohlední při rozhodování o budoucí spolupráci s těmito protistranami.

2. Osoby a subjekty provádějící finanční nástroje a rozpočtové záruky dodržují platné právo a zásady Unie a přijaté mezinárodní a unijní normy, jak je stanoveno v čl. 155 odst. 2 a 3 finančního nařízení. Komise posoudí, zda systémy, pravidla a postupy těchto osob a subjektů zajišťují ochranu finančních zájmů Unie, která je rovnocenná ochraně stanovené v případě plnění rozpočtu Unie Komisí, s náležitým ohledem na zásadu proporcionality, přičemž zohlední povahu dané akce a podmínky, za nichž je prováděna.

Článek 40

Kapitálová účast v rozvojových finančních institucích

Finanční krytí na zeměpisné programy uvedené v čl. 6 odst. 2 písm. a) lze využít jako příspěvek ke kapitálové dotaci evropských a jiných rozvojových finančních institucí.

KAPITOLA V

Monitorování, podávání zpráv a hodnocení

Článek 41

Monitorování a podávání zpráv

1. Ukazatele pro podávání zpráv o pokroku, jehož bylo dosaženo v rámci nástroje při plnění specifických cílů stanovených v čl. 3 odst. 2, jsou stanoveny v příloze VI. Tyto ukazatele jsou v souladu s ukazateli cílů udržitelného rozvoje a použijí se společně s údaji z hodnocení a jiných stávajících zpráv o výsledcích jako základ pro posouzení, do jaké míry byly tyto specifické cíle splněny.

2. Komise soustavně monitoruje své akce a nejméně jednou ročně posuzuje pokrok v plnění cílů stanovených tímto nařízením, stejně jako očekávaných výsledků, včetně výstupů a výsledků.

Pokrok ve vztahu k očekávaným výsledkům se monitoruje transparentním způsobem a včas na základě relevantních a měřitelných kvalitativních a kvantitativních údajů, mimo jiné včetně údajů stanovených v příloze VI. Kde je to možné, ukazatele se rozčlení podle pohlaví, věku a dalších relevantních faktorů.

3. Společné rámce pro výsledky zahrnuté a dohodnuté ve společných programových dokumentech, které splňují kritéria stanovená v čl. 14 odst. 4, poskytují tam, kde je to možné, základ pro společné monitorování jejich kolektivní podpory pro partnerskou zemi, které provádí Unie a členské státy.

System vykazování výkonnosti zajistí, aby údaje pro monitorování provádění programu a výsledků nástroje byly shromažďovány účinně, efektivně a včas. Za tímto účelem se příjemcům finančních prostředků Unie uloží přiměřené požadavky na podávání zpráv.

4. Komise posoudí pokrok dosažený při provádění nástroje. Počínaje rokem 2022 Komise včas do 30. listopadu každého roku předloží Evropskému parlamentu a Radě výroční zprávu o pokroku při plnění cílů nástroje prostřednictvím ukazatelů, mimo jiné včetně ukazatelů stanovených v příloze VI, podávající informace o probíhajících činnostech, dosažených výsledcích a účinnosti nařízení. Tato zpráva se předkládá rovněž Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů.

5. Výroční zpráva obsahuje:

- a) informace o financovaných opatřeních za předchozí rok;
- b) výsledky monitorování a hodnocení;
- c) informace o zapojení a úrovni spolupráce příslušných partnerů, rozčleněné podle druhu subjektu uvedeného v článku 62 finančního nařízení pro přímé i nepřímé řízení;
- d) rozpočtové závazky, včetně nasmlouvaných částek, a prostředky na platby, rozčleněné podle zemí, regionů a odvětví spolupráce;
- e) kvalitativní a kvantitativní informace, včetně informací o opatřeních přijatých podle článku 9, o využití rezervy pro nově se objevující výzvy a priority podle článku 17 a o využití finančních prostředků určených na uplatňování přístupu založeného na pobídkách a reagujícího na výkonnost v klíčových oblastech, který je uveden v článku 20.

Výroční zpráva posoudí výsledky financování z prostředků Unie pokud možno za použití konkrétních a měřitelných ukazatelů vykazujících pokrok při dosahování cílů nástroje, jakož i při zohledňování otázek uvedených v čl. 8 odst. 8. Zahrnuje rovněž přehled forem financování z prostředků Unie, jak jsou stanoveny v článku 27. U rozvojové spolupráce posoudí zpráva, je-li to možné a relevantní, i dodržování zásad účinnosti rozvoje, a to i u inovativních finančních nástrojů.

6. Výroční zpráva vypracovaná v roce 2021 obsahuje souhrnné informace z výročních zpráv týkajících se období 2014–2020 o veškerém financování podle nařízení uvedených v čl. 50 odst. 2 tohoto nařízení, včetně vnějších účelově vázaných příjmů a příspěvků do svěřenských fondů, záruk a přehledu výdajů v rozčlenění podle zemí, forem financování z prostředků Unie, jak je stanoveno v článku 27 tohoto nařízení, druhu subjektu podle článku 62 finančního nařízení pro přímé i nepřímé řízení, závazků a plateb. Uvedená výroční zpráva odráží hlavní získané poznatky a reakce na doporučení z externích hodnocení provedených v předchozích letech.

7. Komise jako součást výroční zprávy podá podrobné informace o finančních a investičních operacích krytých zárukou pro vnější činnost a o fungování EFSD+, jeho řízení a účinném příspěvku k plnění jeho cílů. Výroční zpráva mimo jiné zahrnuje:

- a) posouzení výsledků přispívajících k naplnění účelu a cílů nástroje a případně dalších nástrojů financování uvedených v čl. 31 odst. 7;

- b) na základě ukazatelů v souladu s čl. 31 odst. 2 a čl. 35 odst. 2 posouzení adicionality a přidané hodnoty, mobilizace zdrojů soukromého sektoru, včetně zdrojů pocházejících od mikropodniků, malých a středních podniků, druhu podpořených subjektů soukromého sektoru, odhadovaných a skutečných výstupů a výsledků a dopadu finančních a investičních operací krytých zárukou pro vnější činnost v rámci EFSD+ na souhrnném základě, včetně dopadu na vytváření důstojných pracovních míst, vymýcení chudoby a na způsob, jakým jsou řešeny hlavní příčiny nelegální migrace a nuceného vysídlování; posouzení zahrnuje analýzu opatření v oblasti rizik a jejich dopadu na finanční a hospodářskou stabilitu partnerů, jakož i genderovou analýzu krytých operací na základě důkazů a údajů pokud možno rozčleněných podle pohlaví, země a odvětví;
- c) posouzení souladu operací podpořených zárukou pro vnější činnost v rámci EFSD+ s mezinárodně přijatými zásadami účinnosti rozvoje;
- d) posouzení pákového efektu dosaženého krytými operacemi;
- e) posouzení synergického působení a doplňkovosti mezi operacemi krytými zárukou pro vnější činnost v rámci EFSD+, včetně operací uvedených v článku 36, a jinými pilíři plánu vnějších investic na základě relevantních stávajících zpráv, se zvláštním ohledem na pokrok dosažený v oblasti řádné správy věcí veřejných, a to i v oblasti boje proti korupci a nezákonným finančním tokům, v oblasti dodržování lidských práv a zásad právního státu a zohledňování genderové rovnosti v jednotlivých oblastech politiky, a také s ohledem na podporu podnikání, místního podnikatelského prostředí a místních finančních trhů;
- f) posouzení odměny za záruky a posouzení uplatňování čl. 155 odst. 2 a 3 finančního nařízení.

8. Odhad celkových ročních výdajů na klimatická opatření, boj proti desertifikaci a biologickou rozmanitost se provede na základě přijatých orientačních programových dokumentů. Finanční prostředky přidělené podle nástroje podléhají systému každoročního sledování založeného, aniž je vyloučeno použití dostupných přesnějších metodik, na metodologii OECD, totiž „environmentální ukazatele a ukazatele z Ria“, která je začleněna do stávající metodiky řízení výkonnosti programů Unie, aby bylo možné vyčíslit výdaje týkající se environmentálního řízení a ochrany životního prostředí, klimatických opatření, boje proti desertifikaci a biologické rozmanitosti na úrovni akčních plánů a opatření uvedených v článku 23 a zanesené do hodnocení a výroční zprávy.

Komise zpřístupní informace o rozvojové spolupráci v souladu s uznávanými mezinárodními standardy, jako jsou standardy Mezinárodní organizace práce a OECD, a za použití rámce pro společný standard vytvořený Mezinárodní iniciativou na podporu transparentnosti.

9. Pro zajištění účinného posuzování pokroku, jehož bylo dosaženo na základě nástroje při plnění jeho cílů, je Komisi svěřena pravomoc přijímat v souladu s článkem 44 akty v přenesené pravomoci, jimiž se mění příloha VI co do ukazatelů, je-li to považováno za nezbytné, a jimiž se toto nařízení doplňuje o ustanovení o zavedení rámce pro monitorování a hodnocení.

Článek 42

Hodnocení

1. Komise vyhodnocuje dopad a účinnost svých akcí podle oblastí intervence a účinnost programování, a to ve vhodných případech prostřednictvím nezávislých externích hodnocení. Náležitě přitom zohledňuje návrhy Evropského parlamentu nebo Rady na nezávislá externí hodnocení. Při hodnocení se v příslušných případech využívají zásady osvědčených postupů Výboru pro rozvojovou pomoc OECD a jejich účelem je stanovit, zda byly splněny specifické cíle, a navrhnout doporučení pro zlepšení budoucích akcí.

Komise sdělí poznatky a závěry hodnocení spolu se svými připomínkami a navazujícími opatřeními Evropskému parlamentu, Radě a členským státům. Hodnocení mohou být projednána na žádost členských států podle čl. 45 odst. 7. Výsledky slouží jako podklad při přípravě programů a akcí a při přidělování zdrojů. Tato hodnocení a navazující opatření se zveřejní.

Komise do procesu hodnocení financování z prostředků Unie podle nástroje ve vhodném rozsahu zapojí všechny relevantní zúčastněné strany, včetně příjemců, aktérů občanské společnosti a místních orgánů, a ve vhodných případech může usilovat o provedení společných hodnocení s členskými státy a jinými partnery s úzkým zapojením partnerských zemí.

2. Do 31. prosince 2024 Komise předloží hodnocení nástroje v polovině období. To zahrne období od 1. ledna 2021 do zahájení tohoto hodnocení. K hodnocení v polovině období se ve vhodných případech připojí legislativní návrhy na nezbytné změny tohoto nařízení.

3. Závěrečné hodnocení nástroje Komise provede v rámci přezkumu v polovině následujícího finančního období. V tomto hodnocení analyzuje a posoudí příspěvek Unie k dosažení cílů nástroje s přihlédnutím k ukazatelům, kterými se měří dosažené výsledky, a ke všem zjištěním a závěrům týkajícím se dopadu nástroje.

4. Hodnocení v polovině období a závěrečné hodnocení se zaměří na účinnost, účelnost, dopad, udržitelnost, přidanou hodnotu, prostor pro zjednodušení, vnitřní a vnější soudržnost, včetně doplňkovosti a synergických účinků, jakož i pokračující relevantnost cílů nástroje. V hodnoceních se uvedou získané poznatky. Při hodnoceních se posoudí maximální částka záruky pro vnější činnost stanovená v čl. 31 odst. 4 a uvedou se v nich informace o tom, jakou přidanou hodnotu má začlenění dříve oddělených nástrojů do jednoho zefektivněného nástroje.

Hodnocení v polovině období a závěrečné hodnocení obsahují rovněž souhrnné informace z výročních zpráv o všeobecném financování, které se řídí tímto nařízením, včetně vnějších účelově vázaných příjmů a příspěvků do svěřeneckých fondů, a poskytují přehled výdajů rozčleněných podle přijímající země, forem financování z prostředků Unie, zapojení členských států a relevantních partnerů, závazků a plateb, jakož i podle zeměpisných programů, tematických programů a akcí rychlé reakce, včetně informací o využití prostředků čerpaných z rezervy pro nově se objevující výzvy a priority, jak uvádí článek 6.

Konkrétním účelem hodnocení v polovině období a závěrečného hodnocení je zdokonalit financování z prostředků Unie. Tato hodnocení obsahují informace týkající se rozhodnutí o obnovení, úpravě či pozastavení druhů akcí prováděných v rámci nástroje.

5. V souladu se zvláštními ustanoveními finančního nařízení týkajícími se podávání zpráv Komise do 31. prosince 2024 a poté každé tři roky na základě externího hodnocení zhodnotí využívání záruky pro vnější činnost a její fungování, zejména její příspěvek k celkovým cílům, dosaženým výsledkům a adicionalitě. Komise svou hodnotící zprávu předloží Evropskému parlamentu a Radě. K této hodnotící zprávě se připojí stanovisko Účetního dvora. Hodnotící zpráva a stanovisko Účetního dvora se zveřejní.

HLAVA III

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 43

Rozšíření zeměpisné působnosti

1. V řádně odůvodněných případech, a pokud je akce, která má být provedena, celosvětová, nadregionální nebo regionální, může Komise v rámci příslušných víceletých orientačních programů nebo příslušných akčních plánů či opatření rozhodnout rozšířit působnost akcí i na země a území, na které se toto nařízení podle článku 4 nevztahuje, s cílem zajistit soudržnost a účinnost financování z prostředků Unie nebo podpořila regionální nebo nadregionální spolupráci.

2. Komise může začlenit zvláštní finanční příděl za účelem pomoci partnerským zemím a regionům při posilování jejich spolupráce se sousedními nejbližšími regiony Unie a se zámořskými zeměmi a územími. Nástroj může za tímto účelem a na základě vzájemnosti a proporcionality, pokud jde o výši financování z rozhodnutí o přidružení zámoří včetně Grónska, nařízení o Interregu nebo obojího, případně přispět k akcím prováděným partnerskou zemí nebo regionem nebo jiným subjektem podle rozhodnutí o přidružení zámoří včetně Grónska, nebo nejbližším regionem Unie v rámci společných operačních programů nebo programů či opatření meziregionální spolupráce stanovených a prováděných podle nařízení o Interregu.

Článek 44

Výkon přenesené pravomoci

1. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci je svěřena Komisi za podmínek stanovených v tomto článku.
2. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci uvedená v čl. 4 odst. 6 a 7, čl. 6 odst. 5, čl. 31 odst. 4 a 5, čl. 35 odst. 10 a čl. 41 odst. 9 je svěřena Komisi na dobu platnosti tohoto nařízení.
3. Evropský parlament nebo Rada mohou přenesení pravomoci uvedené v čl. 4 odst. 6 a 7, čl. 6 odst. 5, čl. 31 odst. 4 a 5, čl. 35 odst. 10 a čl. 41 odst. 9 kdykoli zrušit. Rozhodnutím o zrušení se ukončuje přenesení pravomoci v něm určené. Rozhodnutí nabývá účinku prvním dnem po zveřejnění v *Úředním věstníku Evropské unie*, nebo k pozdějšímu dni, který je v něm upřesněn. Nedotýká se platnosti již platných aktů v přenesené pravomoci.
4. Před přijetím aktu v přenesené pravomoci Komise vede konzultace s odborníky jmenovanými jednotlivými členskými státy v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů.
5. Přijetí aktu v přenesené pravomoci Komise neprodleně oznámí současně Evropskému parlamentu a Radě.
6. Akt v přenesené pravomoci přijatý podle čl. 4 odst. 6 a 7, čl. 6 odst. 5, čl. 31 odst. 4 a 5, čl. 35 odst. 10 a čl. 41 odst. 9 vstoupí v platnost pouze tehdy, pokud proti němu Evropský parlament ani Rada nevysloví námitky ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy jim byl tento akt oznámen, nebo pokud Evropský parlament i Rada před uplynutím této lhůty informují Komisi o tom, že námitky nevysloví. Z podnětu Evropského parlamentu nebo Rady se tato lhůta prodlouží o dva měsíce.

Článek 45

Postup projednávání ve výboru

1. Komisi je nápomocen Výbor pro nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci. Tento výbor je výborem ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011. Výbor se může scházet v různých formátech, které odpovídají za konkrétní oblasti spolupráce a intervencí, jako jsou například zeměpisné a tematické programy a akce rychlé reakce.
2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 5 nařízení (EU) č. 182/2011.
3. Má-li být o stanovisku výboru rozhodnuto písemným postupem, ukončuje se tento postup bez výsledku, pokud o tom ve lhůtě pro vydání stanoviska rozhodne předseda výboru nebo pokud o to požádá prostá většina členů výboru.
4. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 8 nařízení (EU) č. 182/2011 ve spojení s článkem 5 uvedeného nařízení.
5. Přijaté rozhodnutí zůstává v platnosti po dobu trvání přijatého nebo pozměněného dokumentu, akčního programu nebo opatření.
6. Jednání výboru o otázkách týkajících se EIB se účastní její pozorovatel.
7. Členské státy mohou požádat o projednání jakékoli jiné záležitosti týkající se provádění nástroje, zejména pokud jde o víceleté programové dokumenty, včetně přezkumů a hodnocení v polovině období nebo *ad hoc*.

Článek 46

Informace, komunikace a viditelnost

1. Příjemci finančních prostředků Unie uvádějí původ těchto prostředků a zajišťují jejich viditelnost, zejména při propagaci akcí a jejich výsledků a podávání zpráv o nich, tím, že podporu, kterou od Unie obdrželi, zdůrazní viditelným způsobem na komunikačních materiálech souvisejících s akcemi podporovanými podle nástroje, a tím, že poskytují ucelené, účinné a přiměřené informace různým cílovým skupinám včetně sdělovacích prostředků a veřejnosti.

Dohody uzavřené s příjemci finančních prostředků Unie zahrnují povinnosti v tomto směru.

2. Komise provádí informační a komunikační činnosti týkající se nástroje, akcí uskutečněných podle nástroje a dosažených výsledků. Finanční zdroje přidělené na nástroj rovněž přispívají k institucionální komunikaci politických priorit Unie, pokud tyto priority souvisejí s cíli nástroje, a podávání zpráv o těchto prioritách.
3. Nástroj podporuje strategickou komunikaci a veřejnou diplomacii, včetně boje proti dezinformacím, s cílem informovat o hodnotách Unie i o přidané hodnotě a výsledcích dosažených prostřednictvím akcí Unie.
4. Komise zveřejní informace o akcích financovaných podle nástroje, jak je uvedeno v článku 38 finančního nařízení, mimo jiné ve vhodných případech prostřednictvím jediných internetových stránek poskytujících komplexní informace.
5. Internetové stránky uvedené v odstavci 4 obsahují rovněž informace o finančních a investičních operacích a základní prvky všech dohod o záruce pro vnější činnost včetně informací o právní identitě způsobilých protistran, očekávaných přínosech z hlediska rozvoje a postupech pro podávání stížností v souladu s čl. 38 odst. 3 písm. h), s přihlédnutím k ochraně důvěrných a citlivých obchodních informací.
6. Způsobilé protistrany EFSD+, v souladu se svou politikou transparentnosti a s pravidly Unie pro ochranu údajů a přístup k dokumentům a informacím, proaktivně a systematicky zveřejňují na svých internetových stránkách informace o všech finančních a investičních operacích krytých zárukou pro vnější činnost týkající se zejména toho, jakým způsobem tyto operace přispívají k dosažení cílů a požadavků stanovených v tomto nařízení. Je-li to možné, jsou tyto informace členěny podle jednotlivých projektů. Tyto informace vždy zohledňují ochranu důvěrných a citlivých obchodních informací. V rámci všech informací o finančních a investičních operacích krytých zárukou pro vnější činnost v souladu s tímto nařízením zveřejňují způsobilé protistrany EFSD+ rovněž údaje o podpoře Unie.

Článek 47

Výjimka z požadavků na viditelnost

Z důvodů bezpečnosti nebo politicky citlivých záležitostí může být v některých zemích či oblastech nebo po určitou dobu vhodnější či nutné omezit činnosti v oblasti komunikace a viditelnosti. Cílová skupina a nástroje, materiál a kanály používané pro zajištění viditelnosti, které se mají použít k propagaci dané akce, se určují pro každý jednotlivý případ po konzultaci a dohodě s Uní. Je-li třeba rychlé intervence v reakci na náhlou krizi, není nutné neprodleně vypracovat úplný plán komunikace a zajištění viditelnosti. Nicméně podpora Unie musí být v těchto situacích náležitě uvedena od samého začátku.

Článek 48

Ustanovení o Evropské službě pro vnější činnost

Toto nařízení se použije v souladu s rozhodnutím 2010/427/EU, a zejména s jeho článkem 9.

Článek 49

Změny rozhodnutí č. 466/2014/EU

Rozhodnutí č. 466/2014/EU se mění takto:

- 1) v článku 1 se odstavec 5 nahrazuje tímto:

„5. Záruka EU kryje finanční operace EIB podepsané v období od 1. ledna 2014 do 31. prosince 2021.“;

- 2) v článku 20 se druhý pododstavec nahrazuje tímto:

„Do 31. prosince 2022 předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování tohoto rozhodnutí.“;

- 3) v příloze I bodě D se poslední tři odstavce nahrazují tímto:

„V rámci celkového pevně stanoveného stropu mohou řídicí orgány EIB po konzultaci s Komisí rozhodnout o přerozdělení částek v rámci regionů a mezi regiony.“

Článek 50

Zrušení a přechodná ustanovení

1. Aniž je dotčen čl. 31 odst. 8 tohoto nařízení, nařízení (ES, Euratom) č. 480/2009 a (EU) 2017/1601 se zrušují s účinkem ode dne ... [první den druhého měsíce následujícího po datu vstupu tohoto nařízení v platnost], a rozhodnutí č. 466/2014/EU se zrušuje s účinkem ode dne 1. ledna 2022. Z finančního krytí nástroje se rovněž financuje tvorba rezerv na rozpočtové záruky schválené podle nařízení (EU) 2017/1601 a na záruky a finanční pomoc schválené podle základních aktů, u nichž se tvorba rezerv řídí nařízením (ES, Euratom) č. 480/2009. Tvorba rezerv na tyto záruky u příjemců uvedených v relevantní příloze nařízení o NPP III a finanční pomoc těmto příjemcům je financována z uvedeného nařízení.
2. Finanční krytí nástroje může rovněž zahrnovat výdaje na technickou a administrativní pomoc nezbytné pro zajištění přechodu k tomuto nařízení od opatření přijatých podle nařízení (ES, Euratom) č. 480/2009, (EU) č. 230/2014, (EU) č. 232/2014, (EU) č. 233/2014, (EU) č. 234/2014, (EU) č. 235/2014, (EU) č. 236/2014, (Euratom) č. 237/2014 a (EU) 2017/1601 a rozhodnutí č. 466/2014/EU.
3. Finanční krytí nástroje může zahrnovat výdaje spojené s přípravou případného budoucího souvisejícího nařízení.
4. V případě potřeby lze do rozpočtu na období po roce 2027 zapsat prostředky na krytí výdajů stanovených v čl. 24 odst. 1 s cílem řídit akce, jež nebudou dokončeny do 31. prosince 2027.

Článek 51

Vstup v platnost a použitelnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dnem vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se od 1. ledna 2021.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V ...

Za Evropský parlament
předseda

...

Za Radu
předseda nebo předsedkyně

...

PŘÍLOHA I

SEZNAM ZEMÍ A ÚZEMÍ V OBLASTI SOUSEDSTVÍ

Alžírsko

Arménie

Ázerbájdžán

Bělorusko

Egypt

Gruzie

Izrael

Jordánsko

Libanon

Libye

Moldavská republika

Maroko

okupované palestinské území

Sýrie

Tunisko

Ukrajina

Podpora Unie v rámci této oblasti se může rovněž používat k tomu, aby se Ruské federaci umožnila účast v programech přeshraniční spolupráce a jiných relevantních indikativních programech pro více zemí, včetně těch, které jsou uvedeny v čl. 13 odst. 6 a v článku 21.

PŘÍLOHA II

OBLASTI SPOLUPRÁCE PRO ZEMĚPISNÉ PROGRAMY

Pro všechny zeměpisné regiony

LIDÉ

1. Řádná správa věcí veřejných, demokracie, právní stát a lidská práva, včetně genderové rovnosti

- a) posílení a podpora demokracie a inkluzivních demokratických procesů, právního státu, boje proti korupci, správy věcí veřejných a dohledu, včetně transparentních, inkluzivních a důvěryhodných volebních procesů, jakož i transparentních, odpovědných, efektivních a inkluzivních institucí na všech úrovních, včetně zákonodárných orgánů, nezávislého soudnictví, posílení smysluplné politické účasti a zastoupení;
- b) posílení prosazování, ochrany a dodržování lidských práv a základních svobod v souladu s mezinárodním právem v oblasti lidských práv, včetně všeobecné deklarace lidských práv; podpora a ochrana obránců lidských práv; podpora a monitorování mechanismů pro podávání stížností a zjednávání nápravy ohledně porušování lidských práv na celostátní i místní úrovni; přispívání k provádění globálních a regionálních nástrojů a rámců, zvyšování kapacit občanské společnosti při jejich provádění a monitorování;
- c) boj proti diskriminaci ve všech jejích formách a podpora zásady rovnosti a nediskriminace, zejména genderové rovnosti, práv a posílení postavení žen a dívek, práv dětí, osob se zdravotním postižením, příslušníků menšin, leseb, gayů a bisexuálních, transgenderových a intersexuálních osob (LGBTI) a původního obyvatelstva, jak je stanoveno v Deklaraci OSN o právech původních obyvatel (UNDRIP);
- d) podpora, posilování prosperující občanské společnosti a posílení jejího postavení a její nezávislé, aktivní a vícenásobné úlohy v rámci politických změn, reformních procesů a demokratických transformací a podpora otevřeného a příznivého prostředí pro zapojení občanské společnosti a občanů do politického života a kontroly rozhodování, jakož i boj proti omezování demokratického prostoru; podpora a prosazování zapojení všech do procesů tvorby politiky a do veřejného života;
- e) zlepšení plurality, nezávislosti a profesionality svobodných a nezávislých sdělovacích prostředků, jakož i zlepšení mediální gramotnosti a boj proti dezinformacím; posílení digitálních práv, včetně práv na přístup k informacím; posílení práva na soukromí a ochranu údajů;
- f) budování odolnosti států, společností, komunit a jednotlivců vůči politickým, hospodářským, environmentálním, demografickým a společenským tlakům a otřesům, tlakům a otřesům v souvislosti s potravinami, jakož i vůči přírodním a člověkem způsobeným katastrofám a zdravotním krizím, včetně pandemií;
- g) posílení rozvoje demokratických a inkluzivních veřejných institucí na mezinárodní, celostátní a nižší úrovni, včetně místních orgánů; posilování kapacity pro sestavování rozpočtu a plánování zohledňující genderové hledisko; jakož i nezávislého, účinného, účelného a odpovědného soudního systému, prosazování právního státu a mezinárodní spravedlnosti, odpovědnosti a cenově dostupného přístupu ke spravedlnosti pro všechny;
- h) podpora reformních procesů veřejné správy na celostátní a nižší úrovni, mimo jiné prostřednictvím využití systémů elektronické veřejné správy zaměřené na občany a dalších digitálních řešení pro vytvoření robustních, odpovědných a transparentních systémů veřejné správy a poskytování služeb, posílení právních rámců a institucionálního uspořádání, národních statistických systémů a kapacit, a to i s ohledem na členění údajů podle příjmu, pohlaví, věku a dalších faktorů, řádného řízení veřejných financí včetně externího auditu, a přispívání k boji proti korupci, vyhýbání se daňovým povinnostem, proti daňovým únikům a agresivnímu daňovému plánování;

- i) podpora celostátních a místních vlád a správních orgánů s cílem zajistit požadovanou infrastrukturu, aby bylo možné řádně provádět veškerou registraci občanů (od narození do úmrtí) a úředně v případě potřeby vydávat oficiálně uznávané dokumenty a duplikáty, s cílem zajistit, aby všichni občané oficiálně existovali a mohli uplatňovat svá základní práva;
- j) podpora inkluzivních, vyvážených a integrovaných územních, venkovských a městských politik a rozvoje posílením veřejných institucí a orgánů na celostátní a nižší úrovni, podpora budování kapacit místních orgánů a mobilizace jejich odborných znalostí za účelem prosazování územního přístupu k místnímu rozvoji včetně účinné decentralizace, fiskální decentralizace a procesů restrukturalizace státu;
- k) zvýšení transparentnosti a odpovědnosti veřejných institucí na celostátní a nižší úrovni a podniků ve veřejném vlastnictví a zlepšení přístupu pro všechny k informacím o veřejných záležitostech, posílení zadávání veřejných zakázek, včetně podpory a rozvíjení kritérií a cílů environmentální, sociální a ekonomické udržitelnosti, a správy veřejných financí na regionální, celostátní a místní úrovni, podpora rozvoje a zavádění systémů elektronické veřejné správy a zlepšení poskytování služeb;
- l) podpora udržitelného, odpovědného, z hlediska konfliktů citlivého a transparentního řízení odvětví přírodních zdrojů a souvisejících příjmů a reformy k zajištění spravedlivých, odůvodněných, účinných a udržitelných daňových politik.

2. Vymýcení chudoby, boj proti nerovnostem a diskriminaci a podpora lidského rozvoje

- a) vymýcení chudoby ve všech jejích aspektech, včetně prostřednictvím veřejných služeb v oblasti zdraví, výživy, vzdělávání a sociální ochrany, řešení diskriminace a nerovností a plnění cíle nikoho neopomíjet;
- b) podpora udržitelného zemědělství, lesnictví a rybolovu s cílem zvýšit potravinové zabezpečení, vytvořit hospodářské příležitosti a pracovní místa;
- c) zvýšení úsilí o přijetí politik a odpovídajících investic na podporu, ochranu a naplňování práv žen a dívek, mladých lidí a dětí a osob se zdravotním postižením s cílem usnadnit jejich zapojení do společenského, občanského a hospodářského života a smysluplnou účast na něm a zajistit jejich plný příspěvek k inkluzivnímu růstu a udržitelnému rozvoji;
- d) podpora dodržování, ochrany a naplňování práv žen a dívek a posilování jejich postavení, včetně hospodářských, pracovních a sociálních práv, práv k půdě, jakož i práv uvedených v čl. 8 odst. 4, vymýcení sexuálního a genderového násilí ve všech formách, včetně škodlivých praktik, jako jsou zejména sňatky v raném věku, nucené sňatky a sňatky dětí, jakož i mrzačení ženských pohlavních orgánů;
- e) řešení vztahu celosvětového demografického růstu a demografických změn k udržitelnému rozvoji ve všech relevantních aspektech, včetně genderové rovnosti, zdraví, sociální ochrany, sociální soudržnosti, vzdělávání a zaměstnanosti;
- f) věnování zvláštní pozornosti těm, kteří jsou znevýhodněni, ohroženi a marginalizováni, včetně dětí a mladých lidí, starších osob, osob se zdravotním postižením, LGBTI osob, příslušníků menšin a původních obyvatel, uprchlíků, vnitřně vysídlených osob, osob postižených ozbrojeným konfliktem a osob bez státní příslušnosti;
- g) prosazování integrovaného přístupu k podpoře komunit, především nejvíce marginalizovaných, zranitelných, nejchudších a nejobtížněji dosažitelných osob, rovněž prostřednictvím zlepšení všeobecného přístupu k základním potřebám a službám, a to i v oblasti zdraví, vzdělávání, výživy a sociální ochrany;
- h) podpora zajištění bezpečného a podnětného prostředí pro děti coby důležitého prvku na podporu zdravé mladé populace, která je schopna dosáhnout svého plného potenciálu. To zahrnuje podporu přechodu od institucionální ke komunitní péči o děti. Rovněž se tím dětem, zejména těm nejvíce marginalizovaným, umožní co nejlepší start do života pomocí investic do rozvoje v raném dětství a zajištěním toho, aby děti postižené chudobou nebo nerovností měly přístup k základním službám, jako je zdravotní péče, výživa, vzdělávání a sociální ochrana;

- i) podpora všeobecného přístupu k dostatečnému množství cenově dostupných, bezpečných a výživných potravin a zdravému stravování, a to zejména pro osoby, které jsou v nejzranitelnějším postavení, mimo jiné děti do pěti let, dospívající dívky a chlapce a také ženy, zejména během těhotenství a kojení, a posílení potravinové a výživové odolnosti a nepřetržité péče, především v zemích, které se potýkají s vleklými nebo opakujícími se krizemi; zabránění zpomalenému nebo opožděnému růstu a dalším formám podvýživy; podpora víceodvětvových přístupů k zemědělství zaměřených na výživu;
- j) podpora všeobecného přístupu k nezávadné pitné vodě v dostatečném množství a k sanitárním a hygienickým zařízením a podpora udržitelného a integrovaného hospodaření s vodou, a to zejména na místní úrovni;
- k) zajištění všeobecné zdravotní péče s rovným přístupem pro všechny jednotlivce a komunity ke kvalitním a cenově dostupným zdravotním službám, včetně služeb v oblasti péče o sexuální a reprodukční zdraví v rámci provádění Pekingské akční platformy a akčního programu Mezinárodní konference o populaci a rozvoji a výsledků jejich hodnotících konferencí, a to prostřednictvím podpory budování inkluzivních silných, kvalitních a odolných systémů zdravotní péče přístupných všem a zvyšování kapacity pro včasné varování, snižování a řízení rizik a obnovu; doplňování akcí prováděných prostřednictvím rámcového programu Unie pro výzkum a inovace, aby bylo možné řešit globální hrozby pro zdraví, vyvinout bezpečné, účinné a cenově dostupné očkovací látky, léky a léčebné metody pro nemoci související s chudobou a opomíjené nemoci a zlepšit reakci na zdravotní výzvy, včetně přenosných onemocnění, antimikrobiální rezistence a nových onemocnění a epidemií;
- l) podpora všeobecné a spravedlivé sociální ochrany a posílení sociálních záchranných sítí, podpůrných sítí a systémů v zájmu zaručení základního příjmu, prevence opakovaných návratů do stavu extrémní chudoby a rozvoje odolnosti;
- m) prosazování inkluzivního udržitelného rozvoje měst s cílem řešit nerovnosti, které jsou s městským prostředím spojené, s tím, že se pozornost zaměří na ty nejpotřebnější;
- n) podpora místních orgánů, a to i prostřednictvím decentralizované spolupráce, rozvoje kapacit a mobilizace zdrojů, s cílem zlepšit v městských a venkovských oblastech lokalizaci cílů udržitelného rozvoje prostřednictvím poskytování základních služeb a zajištěním jejich reakceschopnosti a rovného přístupu k zabezpečení potravin a výživy, cenově dostupnému a důstojnému bydlení a zlepšení kvality života zejména pro osoby žijící v neoficiálních osadách a slumech, posílení a podpory přístupné účasti a mechanismů pro podávání stížností, zejména pro znevýhodněné a vyloučené osoby a skupiny;
- o) prosazování dosažení mezinárodně dohodnutých cílů v oblasti vzdělávání se zvláštním zaměřením na posílení systémů bezplatného školství, a to prostřednictvím inkluzivního a rovného kvalitního formálního, informálního a neformálního vzdělávání a prosazováním příležitostí k celoživotnímu učení pro všechny a na všech úrovních, obzvláště v předškolním věku a během primárního vzdělávání, technického a odborného vzdělávání, rovněž v mimořádných a krizových situacích, a se zvláštním ohledem na ženy a dívky; a to i prostřednictvím odborné přípravy a profesního rozvoje učitelů a využitím digitálních technologií s cílem zlepšit vzdělávání, výuku a učení;
- p) podpora akcí na budování kapacit, mobility ve vzdělávání mezi Uníí a partnerskými zeměmi, nebo mezi partnerskými zeměmi samými a spolupráce a politického dialogu s institucemi, organizacemi, místními prováděcími subjekty a orgány z těchto zemí;
- q) podpora spolupráce v oblastech vědy, technologií a výzkumu, zejména řešení změn souvisejících s chudobou a společenských změn, veřejně přístupných dat, dat velkého objemu, umělé inteligence a inovací a současně předcházení odlivu mozků;
- r) zintenzivnění koordinace mezi všemi relevantními aktéry na všech úrovních s cílem poskytnout pomoc při přechodu od mimořádné situace způsobené přírodní pohromou nebo člověkem k fázi rozvoje; zajištění společného plánování a programování intervencí v oblasti spolupráce, které jsou v souladu s humanitární pomocí, a případně i akcí zaměřených na budování míru, a to na základě společné analýzy;
- s) podpora svobody myšlení, svědomí a náboženského vyznání či přesvědčení, mimo jiné opatřeními k odstranění všech forem nenávisť, nesnášenlivosti a diskriminace na základě náboženského vyznání či přesvědčení a posilováním tolerance a respektování náboženské a kulturní rozmanitosti uvnitř společnosti i mezi různými společnostmi;

- t) podpora mezikulturního dialogu a kulturní rozmanitosti ve všech jejích formách, zachování a podpora kulturního dědictví a uvolnění potenciálu kreativních odvětví ve prospěch udržitelného, sociálního a hospodářského rozvoje;
- u) podpora akcí a spolupráce v oblasti sportu s cílem přispět k posílení postavení žen, mladých lidí, jednotlivců i komunit a také k cílům Agendy 2030 v oblasti zdraví, vzdělávání a sociálního začlenění;
- v) podpora důstojnosti a odolnosti osob, které jsou dlouhodobě nuceně vysídleny, a jejich zapojení do hospodářského a společenského života v hostitelských zemích a hostitelských komunitách, a to i na místní úrovni.

3. Migrace, nucené vysídlování a mobilita

- a) posílení dvoustranných, regionálních a mezinárodních partnerství v oblasti migrace, nuceného vysídlování a mobility na základě integrovaného a vyváženého přístupu zahrnujícího všechny aspekty migrace, včetně pomoci při provádění dvoustranných nebo regionálních dohod, dialogů a ujednání Unie, včetně těch, které se týkají navracení a zpětného přebírání osob, legálních cest pro migraci a partnerství v oblasti mobility, při plném dodržování mezinárodního práva a závazků v oblasti lidských práv;
- b) podpora udržitelného opětovného začlenění vracejících se migrantů a jejich rodin, jakož i bezpečného a důstojného navracení mezi partnerskými zeměmi při plném dodržování humanitárních závazků a závazků v oblasti lidských práv podle mezinárodního práva a práva Unie;
- c) řešení a zmírnění základních příčin nelegální migrace a nuceného vysídlování;
- d) boj proti nelegální migraci a nucenému vysídlování; snižování zranitelnosti v souvislosti s migrací, včetně zranitelnosti způsobené obchodováním s lidmi a převaděčstvím, jakož i zahrnutí podpůrných opatření na ochranu obětí vykořisťování a zneužívání; a zintenzivnění spolupráce v oblasti integrované správy hranic v souladu s mezinárodním a unijním právem, právem v oblasti lidských práv, humanitárním právem a standardy ochrany údajů;
- e) posílení vědeckých, technických, lidských a institucionálních kapacit pro řízení migrace, včetně odborné přípravy v oblasti lidských práv, podpora postupů partnerských zemí v oblasti přijímání migrantů, zpracovávání žádostí, udělování azylu a navracení; posílení přeshraniční spolupráce v oblasti výměny informací v souladu se standardy ochrany údajů a povinnostmi souvisejícími s právem na soukromí podle mezinárodního práva v oblasti lidských práv; a podpora shromažďování a používání přesných a rozčleněných údajů jako základu pro fakticky podložené politiky s cílem usnadnit řádnou, bezpečnou, legální a odpovědnou migraci a mobilitu;
- f) prosazování účinných a na lidských právech založených migračních politik na všech úrovních, včetně programů ochrany;
- g) prosazování podmínek pro případné usnadnění legální migrace a řádně řízené mobility, přičemž je třeba respektovat pravomoci členských států, a mezilidských kontaktů, mimo jiné v oblasti vzdělávání, výzkumu a inovací, kulturní výměny a mezikulturního dialogu, a to i poskytováním přesných a včasných informací, přičemž se maximalizuje dopad legální migrace na rozvoj;
- h) zlepšení společného chápání vztahu mezi migrací a rozvojem, uznání toho, že řádná, bezpečná, legální a odpovědná migrace a mobilita, mír, řádná správa věcí veřejných, stabilita, růst podporující začlenění a udržitelný rozvoj jsou silně propojeny, a úsilí o synergie v rámci těchto různých dimenzí;
- i) zajištění ochrany, dodržování a naplňování lidských práv všech migrantů, uprchlíků, nuceně vysídlených osob a vnitřně vysídlených osob, včetně osob vysídlených v důsledku změny klimatu, přičemž je třeba věnovat zvláštní pozornost zranitelným skupinám;

- j) podpora řešení zaměřených na rozvoj, která jsou určena pro nuceně vysídlené osoby, vnitřně vysídlené osoby a jejich hostitelské komunity, mimo jiné prostřednictvím socioekonomického začlenění s přístupem na trh práce a k důstojným pracovním místům, vzdělávání a službám, s cílem podpořit důstojnost, odolnost a soběstačnost vysídlených osob;
- k) podpora zapojení diaspor v zemích původu s cílem přispět k udržitelnému rozvoji, mimo jiné zapojením místních orgánů a organizací občanské společnosti, s přihlédnutím k jejich investičnímu potenciálu, podpora jejich solidarity a podnikatelských iniciativ;
- l) podpora rychlejších, levnějších a bezpečnějších převodů remitencí ve zdrojových i přijímajících zemích, a tím i využití jejich potenciálu pro rozvoj.

Spolupráce v této oblasti bude řízena v souladu s nařízeními Unie relevantními pro oblast migrace při plném dodržování zásady soudržnosti politik ve prospěch rozvoje.

PLANETA

4. Životní prostředí a změna klimatu

- a) posilování vědeckých, technických, lidských a institucionálních kapacit pro účely řízení v oblasti klimatu a životního prostředí a pro účely začleňování a monitorování této problematiky; posilování správy v oblasti klimatu a životního prostředí na regionální, celostátní a místní úrovni a usnadňování přístupu k veřejným a soukromým zdrojům pro účely snižování rizika katastrof, ekosystémů a zachování biologické rozmanitosti a financování opatření v oblasti klimatu, jakož i pojištění;
- b) podpora přizpůsobování se změně klimatu se zvláštním důrazem na zvláště zranitelné státy a obyvatelstvo; přispívání k úsilí partnerů o plnění jejich závazků v oblasti změny klimatu, ekosystémů a zachování biologické rozmanitosti, a to i na místní úrovni, v souladu s Pařížskou dohodou a Sendajským rámcem pro snižování rizika katastrof. Toto úsilí zahrnuje plnění vnitrostátně stanovených příspěvků a akčních plánů pro zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, včetně synergických účinků mezi přizpůsobením se a zmírněním, a to prostřednictvím globálních iniciativ, jako je partnerství v oblasti vnitrostátně stanovených příspěvků, jakož i jejich závazků v rámci dalších vícestranných environmentálních dohod, jako je Úmluva OSN o biologické rozmanitosti a Úmluva OSN o boji proti desertifikaci;
- c) rozvíjení nebo posílení udržitelného zeleného a modrého růstu a oběhového hospodářství ve všech hospodářských odvětvích;
- d) podpora přístupu k udržitelné energii v rozvojových zemích; posílení spolupráce v oblasti udržitelné energie z obnovitelných zdrojů v plném souladu s nejpřísnějšími mezinárodními normami, a to i pro posouzení vnitrostátních a přeshraničních bezpečnostních a environmentálních dopadů; podpora a zvýšení spolupráce v oblasti energetické účinnosti, výroby energie z obnovitelných zdrojů a jejich využívání; podpora přístupu ke spolehlivým, bezpečným, cenově dostupným, čistým a udržitelným energetickým službám; podpora zejména malokapacitních řešení, řešení v oblasti malých elektrických sítí a řešení, která nejsou vázána na rozvodné sítě, s vysokou environmentální a rozvojovou hodnotou a místních a decentralizovaných řešení, která zajišťují přístup k energii pro osoby žijící v chudobě a v odlehlých oblastech;
- e) budování kapacit pro začleňování cílů v oblasti udržitelnosti životního prostředí a změny klimatu a úsilí o zelený růst do celostátních a místních rozvojových strategií, včetně podpory kritérií udržitelnosti v oblasti zadávání veřejných zakázek;
- f) prosazování postupného ukončení dotací na fosilní paliva škodlivá pro životní prostředí, podpora stabilních a transparentních trhů s energiemi a zavádění inteligentních sítí a využívání digitálních technologií pro udržitelné hospodaření s energií;
- g) podpora společenské odpovědnosti podniků, náležitá péče v dodavatelských řetězcích a systematického uplatňování „přístupu předběžné opatrnosti“ a zásady „znečišťovatel platí“;
- h) podpora zemědělských postupů, které jsou udržitelné z hlediska životního prostředí, včetně agroekologie a biologické rozmanitosti, jakož i podpora zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně a podpora environmentální a sociální odolnosti a zdravých ekosystémů;

- i) zlepšení místních, celostátních, regionálních a kontinentálních multimodálních dopravních sítí a služeb s cílem dále zvýšit příležitosti pro udržitelný hospodářský rozvoj odolný vůči změně klimatu a vytváření pracovních míst se zřetelem na nízkoemisní rozvoj odolný vůči změně klimatu; posílení usnadňování a liberalizace dopravy, zlepšení udržitelnosti, zvýšení bezpečnosti silničního provozu a odvětví dopravy;
- j) posílení zapojení místních orgánů a komunit a původních obyvatel do reakce na změnu klimatu, boje proti ztrátě biologické rozmanitosti a proti trestné činnosti poškozující volně žijící a planě rostoucí druhy, zachování ekosystémů a hospodaření s přírodními zdroji citlivé z hlediska konfliktů, a to i na základě lepšího hospodaření s půdou a dokonalejšího hospodaření s vodními zdroji; podpora udržitelného městského rozvoje a odolnosti v městských oblastech; posílení a podpora účasti a přístupu k mechanismům pro vyřizování stížností a zjednávání nápravy na celostátní a místní úrovni, zejména pro původní obyvatelstvo, jak je stanoveno v Deklaraci OSN o právech původních obyvatel;
- k) podpora vzdělávání pro udržitelný rozvoj, aby měli lidé možnost transformovat společnost a budovat udržitelnou budoucnost;
- l) podpora zachování, udržitelného a z hlediska konfliktů citlivého řízení a využívání a obnovy přírodních zdrojů, zdravých suchozemských i nesuchozemských ekosystémů a zastavení ztráty biologické rozmanitosti, podpora ochrany volně žijících a planě rostoucích druhů, včetně boje proti pytláctví a nezákonnému obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy; posílení konzultací a prosazování regionální přeshraniční spolupráce a zajištění svobodného, předchozího informovaného souhlasu a účinné účasti původního obyvatelstva, jak je stanoveno v Deklaraci OSN o právech původních obyvatel;
- m) podpora integrovaného, udržitelného, participativního a z hlediska konfliktů citlivého hospodaření s vodními zdroji a přeshraniční spolupráce v oblasti vody v souladu s mezinárodním právem, v relevantních případech se zapojením místních orgánů;
- n) podpora zachování a zvýšení zásob uhlíku prostřednictvím udržitelného řízení využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví a boje proti zhoršování životního prostředí, desertifikaci a znehodnocování půdy a lesů a proti suchu, v relevantních případech se zapojením místních orgánů;
- o) podpora zalesňování a ochrana přírodních lesů; snížení odlesňování, podpora prosazování práva, správy a obchodu v oblasti lesnictví a boj proti nezákonné těžbě dřeva, obchodu s nezákonně vytěženým dřevem a výrobky z tohoto dřeva;

podpora lepší správy a budování kapacit pro udržitelné hospodaření s přírodními zdroji, a to i prostřednictvím správních orgánů na nižší než celostátní úrovni; podpora vyjednávání dobrovolných dohod o partnerství a jejich provádění;
- p) podpora správy oceánů, včetně ochrany, zachování a obnovy pobřežních a mořských oblastí ve všech jejich formách, včetně ekosystémů, boje proti odpadkům v moři, boje proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu a ochrany mořské biologické rozmanitosti v souladu s Úmluvou OSN o mořském právu;
- q) posilování regionálního snižování rizika katastrof, připravenosti a odolnosti, a to i prostřednictvím investic a prostřednictvím podpory komunitního přístupu zaměřeného na lidi, v součinnosti s politikami a opatřeními v oblasti přízpusobování se změně klimatu;
- r) podpora účinného využívání zdrojů a udržitelné spotřeby a výroby, zejména v rámci celého dodavatelského řetězce, směrem k přechodu k oběhovému hospodářství, mimo jiné omezením využívání přírodních zdrojů k financování konfliktů a podporou dodržování pravidel relevantních iniciativ ze strany zúčastněných stran; boj proti znečištění, omezení látek znečišťujících ovzduší, zejména černého uhlíku, a podpora řádného nakládání s chemickými látkami a odpadem;
- s) podpora úsilí o zlepšení udržitelné hospodářské diverzifikace, konkurenceschopnosti, místní přidané hodnoty v dodavatelských řetězcích a udržitelného obchodu, rozvoje soukromého sektoru se zvláštním důrazem na nízkoemisní a vůči změně klimatu odolný růst, mikropodniků a malých a středních podniků a družstev s využitím výhod stávajících obchodních dohod s Unií, pokud jde o udržitelný rozvoj;
- t) podpora plnění závazků týkajících se zachování biologické rozmanitosti v mezinárodních dohodách;

- u) zvýšení integrace a zohledňování cílů v oblasti změny klimatu a životního prostředí prostřednictvím podpory metodické a výzkumné práce;
- v) řešení globálních a nadregionálních důsledků změny klimatu s potenciálně destabilizujícím dopadem na rozvoj, mír a bezpečnost.

PROSPERITA

5. Inkluzivní a udržitelný hospodářský růst a důstojné zaměstnání

- a) podpora podnikání, rovněž prostřednictvím mikrofinancování, důstojného zaměstnání a zaměstnatelnosti prostřednictvím rozvoje dovedností a schopností, vzdělávání a odborné přípravy, zlepšení plného uplatňování mezinárodních pracovních norem a také prostřednictvím sociálního dialogu a boje proti dětské práci, pracovních podmínek ve zdravém prostředí, genderové rovnosti, životního minima a vytváření příležitostí zejména pro mladé lidi a ženy;
- b) podpora celostátních a místních cest rozvoje, jež maximalizují pozitivní sociální výsledky a dopady, snižují nebezpečí vyloučení a marginalizace určitých skupin, prosazování spravedlivého, účinného a udržitelného zdanění a veřejných politik přerozdělování a vytvoření a posílení udržitelných systémů sociální ochrany a systémů sociálního pojištění; podpora úsilí na vnitrostátní a mezinárodní úrovni v boji proti daňovým únikům a daňovým rájům;
- c) zlepšení podnikatelského prostředí a investičního prostředí na místní a celostátní úrovni, vytvoření příznivého regulačního prostředí pro hospodářský rozvoj a podpora společností, zejména mikropodniků a malých a středních podniků, včetně začínajících podniků, jakož i družstev, sociálních podniků a podnikatelek při rozšiřování jejich podnikatelských aktivit a vytváření pracovních míst, podpora rozvíjení solidární ekonomiky a zlepšení odpovědného podnikání a odpovědnosti soukromého sektoru;
- d) podpora korporátní odpovědnosti a mechanismů nápravy v případě porušování lidských práv v souvislosti s činnostmi soukromého sektoru; podpora úsilí na místní, regionální a globální úrovni, aby bylo zajištěno dodržování norem v oblasti lidských práv a soulad s vývojem právních předpisů ze strany podniků, mj. pokud jde o povinnou náležitou péči, a s mezinárodními závazky v oblasti podnikání a lidských práv;
- e) posílení sociální a environmentální udržitelnosti, inkluzivnosti, společenské odpovědnosti podniků a odpovědného podnikání a dodržování a prosazování norem a zásad v oblasti lidských práv v rámci celého hodnotového řetězce, podpora sdílené přidané hodnoty a spravedlivých obchodních podmínek;
- f) zvýšení relevantnosti, účinnosti a udržitelnosti veřejných výdajů, rovněž prostřednictvím podpory udržitelného zadávání veřejných zakázek; a prosazování strategičtějšího využívání veřejných financí, a to i prostřednictvím nástrojů kombinovaného financování s cílem zapojit další veřejné a soukromé investice;
- g) zvýšení potenciálu měst coby středisek udržitelného a inkluzivního růstu a inovací;
- h) podpora vnitřní hospodářské, sociální a územní soudržnosti, budování pevnějších vazeb mezi městskými a venkovskými oblastmi a usnadnění rozvoje jak kreativních odvětví, tak i odvětví udržitelného cestovního ruchu jakožto faktoru stimulujícího udržitelný rozvoj;
- i) podpora a diverzifikace udržitelných a inkluzivních zemědělských a potravinových hodnotových řetězců, podpora potravinového zabezpečení a hospodářské diverzifikace, zajištění přidané hodnoty, regionální integrace, konkurenceschopnosti a spravedlivého obchodu a posílení udržitelných nízkouhlíkových inovací a inovací odolných vůči změně klimatu;
- j) zaměření na ekologicky účinnou zemědělskou intenzifikaci v případě drobných zemědělců, a zejména žen, poskytováním podpory pro účinné a udržitelné vnitrostátní politiky, strategie a právní rámce a pro zajištění spravedlivého a udržitelného přístupu ke zdrojům, včetně půdy a práv k půdě, vody, dalších zemědělských vstupů a (mikro)úvěrů, a jejich správy;

- k) podpora většího zapojení občanské společnosti, a to i na regionální úrovni, zejména organizací zemědělců, do tvorby politiky a programů výzkumu a zajištění jejich většího zapojení do provádění a hodnocení vládních programů;
- l) podpora a prosazování řízení udržitelného rybolovu a udržitelné akvakultury;
- m) podpora všeobecného přístupu k cenově dostupné, spolehlivé a udržitelné energii, prosazování nízkoemisního oběhového hospodářství odolného vůči změně klimatu a účinně využívajícího zdroje v souladu s cíli Pařížské dohody a Agendy 2030;
- n) podpora inteligentní, udržitelné, inkluzivní a bezpečné mobility a zlepšení dopravního propojení s Uníí;
- o) prosazování přístupné, cenově dostupné, inkluzivní, spolehlivé a bezpečné digitální propojenosti a posílení digitálního hospodářství; prosazování digitální gramotnosti a dovedností; podpora digitálního podnikání a tvorby digitálních pracovních míst; podpora používání digitálních technologií jako prostředku umožňujícího udržitelný rozvoj; řešení kybernetické bezpečnosti, ochrany osobních údajů a další regulační problematiky spojené s digitalizací;
- p) rozvoj a posílení trhů a odvětví tak, aby napomáhaly inkluzivnímu, udržitelnému a vůči změně klimatu odolnému růstu a spravedlivému obchodu, jakož i snížení socioekonomické marginalizace zranitelných skupin;
- q) podpora agendy regionální integrace a nejhodnějších obchodních politik s cílem podpořit inkluzivní a udržitelný rozvoj, posílení kapacit zemí pro obchodování a podpora konsolidace a provádění obchodních dohod mezi Uníí a jejími partnery, včetně komplexních a asymetrických dohod s partnery z rozvojových zemí, v souladu s normami v oblasti lidských práv; podpora a posilování mnohostrannosti, udržitelné hospodářské spolupráce, jakož i opatření zaměřených na podporu a posilování pravidel Světové obchodní organizace;
- r) podpora spolupráce v oblasti vědy, technologií a výzkumu, digitalizace, veřejně přístupných dat, dat velkého objemu a umělé inteligence a inovací, včetně rozvoje vědecké diplomacie;
- s) podpora mezikulturního dialogu a kulturní rozmanitosti ve všech jejích formách, rozvoj místní řemeslné výroby, jakož i současného umění a kulturního projevu, ochrana a podpora kulturního dědictví, uvolnění potenciálu kreativních odvětví pro udržitelný, sociální a hospodářský rozvoj a zajištění a posílení práv původního obyvatelstva, jak je stanoveno v Deklaraci OSN o právech původních obyvatel, a místních komunit a jejich účinné zapojení a posílení jejich postavení;
- t) posílení postavení žen se zřetelem na jejich větší ekonomickou úlohu a účast na rozhodovacím procesu, a to i na místní úrovni;
- u) zlepšení přístupu k důstojné práci ve zdravém prostředí pro všechny a vytváření inkluzivnějších a dobře fungujících trhů práce a politik zaměstnanosti zaměřených na zajištění důstojné práce, dodržování lidských práv a pracovních práv, včetně životního minima pro všechny, zejména pro ženy a mladé lidi;
- v) podpora spravedlivého, udržitelného, nenarušeného, z hlediska konfliktů citlivého a nekorupčního přístupu k těžebním odvětvím při dodržování lidských práv; zvýšení transparentnosti, náležité péče a odpovědnosti investorů při prosazování odpovědnosti soukromého sektoru; uplatňování prováděcích opatření k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/821 ⁽¹⁾.

MÍR

6. Mír, stabilita a předcházení konfliktům

- a) přispívání k míru, předcházení konfliktům, a tím přispívání ke stabilitě budováním odolnosti států, správních orgánů na nižší než celostátní úrovni, společností, komunit a jednotlivců vůči politickým, hospodářským, environmentálním, demografickým, bezpečnostním a společenským tlakům a otřesům a tlakům a otřesům v souvislosti s potravinami, mj. bojem proti hybridním hrozbám a podporou posuzování odolnosti s cílem zjistit, zda společnosti mají místní kapacity, které by jim umožnily těmto tlakům a otřesům odolat, přizpůsobit se jim a rychle se zotavit; řešení politického a hospodářského vyloučení a dalších dlouhodobých strukturálních a základních příčin konfliktů, nejistoty a nestability;

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/821 ze dne 17. května 2017, kterým se stanoví povinnosti náležité péče v dodavatelském řetězci pro unijní dovozce cínu, tantalu a wolframu, jejich rud a zlata pocházejících z oblastí postížených konfliktem a vysoce rizikových oblastí (Úř. věst. L 130, 19.5.2017, s. 1).

- b) prosazování kultury nenásilí, a to i podporou formální, informální a neformální výchovy k míru;
- c) podpora prevence konfliktů, včasného varování a budování míru pomocí mediace a dialogu, řešení krizí a stabilizace a rekonstrukce po skončení konfliktu, včetně zajištění větší úlohy žen ve všech těchto fázích; podpora, usnadnění a budování kapacit v oblasti budování důvěry, mediace, dialogu a usmíření, dobrých sousedských vztahů a dalších opatření přispívajících k předcházení konfliktům a jejich řešení, se zvláštním zřetelem na vznikající napětí mezi komunitami a na opatření zaměřená na usmíření mezi jednotlivými částmi společnosti a při dlouhotrvajících konfliktech a krizích;
- d) podpora rehabilitace a opětovného začlenění obětí ozbrojených konfliktů, podpora odzbrojení, demobilizace a opětovného začlenění bývalých bojovníků a jejich rodinných příslušníků do společnosti a řešení sociálních důsledků restrukturalizace ozbrojených sil, včetně specifických potřeb žen;
- e) posilování systematické účasti žen a mládeže, mimo jiné na rozhodování a provádění, na mírových jednáních, na procesech usmíření, předcházení konfliktům a budování míru a jejich začlenění, smysluplné občanské a politické účasti a společenského uznání v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1325 (2000), zejména v nestabilních, konfliktních a pokonfliktních situacích a zemích, rovněž s cílem řešit nepřiměřený dopad násilného konfliktu na tyto skupiny obyvatel a lépe zvážit jejich zvláštní potřeby během konfliktu;
- f) předcházení všem formám sexuálního a genderového násilí, včetně využívání sexuálního násilí jako válečné zbraně;
- g) podpora reformy bezpečnostního sektoru zohledňující genderové hledisko a citlivé z hlediska konfliktů, která zaručuje dodržování, podporu a naplňování základních hodnot Unie a zásad dobré správy věcí veřejných a postupně poskytuje jednotlivcům, občanské společnosti a státům účinnější, demokratičtější a odpovědnější kapacity a nástroje v oblasti bezpečnosti pro udržitelný rozvoj a mír;
- h) napomáhání budování kapacit vojenských aktérů na podporu rozvoje a bezpečnosti v zájmu rozvoje, v souladu s článkem 9;
- i) podpora regionálních a mezinárodních iniciativ v oblasti odzbrojení a režimů a mechanismů kontroly vývozu zbraní;
- j) podpora místních, celostátních, regionálních a mezinárodních iniciativ, které přispívají k bezpečnosti, stabilitě a míru, včetně iniciativ v oblasti odzbrojení a režimů a mechanismů kontroly vývozu zbraní, odminování a akcí proti minám, jakož i propojení těchto různých iniciativ, a řešení socioekonomického dopadu na civilní obyvatelstvo, včetně potřeb žen, řešení problému protipěchotních min, nevybuchlé munice nebo výbušných zbytků války;
- k) předcházení radikalizaci, která vede k násilnému extremismu a terorismu, a boj proti ní, jakož i ochrana osob před takovými hrozbami, a to i prostřednictvím opatření upravených podle daného kontextu, zohledňujících genderové hledisko a citlivých z hlediska konfliktů;
- l) podpora *ad hoc*, místních, celostátních, regionálních a mezinárodních tribunálů, komisí a mechanismů pro zjišťování pravdy a pro usmíření;
- m) boj proti jakékoli formě násilí, korupce a organizované trestné činnosti a praní peněz;
- n) podpora přeshraniční spolupráce týkající se udržitelného, z hlediska konfliktů citlivého a participativního řízení sdílených přírodních zdrojů v souladu s mezinárodním právem i právem Unie a dodržování a prosazování lidských práv dotčených osob a skupin, včetně původního obyvatelstva, jak je stanoveno v Deklaraci OSN o právech původních obyvatel, a místních komunit;

- o) spolupráce se třetími zeměmi v oblasti mírového využívání jaderné energie v oblastech zdraví, zemědělství a bezpečnosti potravin při zajištění úplného souladu s nejpřísnějšími mezinárodními normami; a dále podpora sociálních opatření zaměřených na řešení důsledků pro obyvatelstvo v zemích, které by případně byly vystaveny radiální havárii, a na zlepšení jejich životních podmínek; podpora řízení znalostí, odborné přípravy a vzdělávání v oblastech souvisejících s jadernou energií; tyto činnosti musí být případně v souladu s činnostmi v rámci Evropského nástroje pro mezinárodní spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti;
- p) zvýšení námořní bezpečnosti a ochrany se zřetelem na bezpečné, chráněné, čisté a udržitelně spravované oceány;
- q) podpora budování kapacit v oblasti kybernetické bezpečnosti, odolných digitálních sítí, ochrany údajů a soukromí v souladu s normami a zásadami v oblasti lidských práv.

PARTNERSTVÍ

7. Partnerství

- a) posílení odpovědnosti zemí, partnerství a konstruktivního dialogu, rovněž s občanskou společností, s cílem přispět k vyšší účinnosti rozvojové spolupráce ve všech jejích aspektech (se zvláštním zřetelem na konkrétní problémy nejméně rozvinutých zemí a zemí postižených konfliktem a nestabilitou a rovněž na konkrétní výzvy spojené s transformací v zemích se středními příjmy a ve vyspělejších rozvojových zemích), uplatňování přístupu k rozvojové spolupráci založeného na právech, který zahrnuje veškerá lidská práva, a zajištění toho, aby nikdo nezůstal opomenut;
- b) prohloubení politického, hospodářského, sociálního, environmentálního a kulturního dialogu mezi Uníí a třetími zeměmi a regionálními a mezinárodními organizacemi a podpora plnění dvoustranných a mezinárodních závazků;
- c) podpora větší inkluzivnosti a spolupráce všech aktérů při provádění politik rozvojové spolupráce a vnější činnosti s cílem sdílet získané poznatky, maximalizovat kapacity, přidanou hodnotu, excelenci a zkušenosti, a posílit tak společné cíle, hodnoty a zájmy a ambice lépe spolupracovat;
- d) podpora dobrých sousedských vztahů, regionální integrace, zvýšené propojenosti, spolupráce a inkluzivního a konstruktivního dialogu, včetně mimo jiné posílení regionální spolupráce v rámci strategie EU pro propojení Evropy a Asie, strategie EU pro Střední Asii, partnerství mezi EU a Afrikou, regionální spolupráce v oblasti Černého moře, spolupráce v arktické oblasti a Severní dimenze;
- e) podpora a prohloubení spolupráce partnerských zemí a regionů se sousedními nejbližšími regiony Unie a se zámořskými zeměmi a územími;
- f) prosazování příznivějšího prostředí pro organizace občanské společnosti a nadace, podpora jejich smysluplné, průběžné a strukturované účasti na domácích a mezinárodních politikách a jejich schopnosti plnit úlohu nezávislých aktérů v oblasti rozvoje a správy věcí veřejných; a posílení přístupů založených na účasti mnoha stran a nových způsobů partnerství s aktéry občanské společnosti, včetně organizací pro práva žen; podpora demokracie a rozšiřování občanského prostoru; prosazování věcného a strukturovaného dialogu s Uníí a účinného využívání a provádění plánů pro spolupráci Unie s občanskou společností v jednotlivých zemích;
- g) spolupráce s místními orgány a podpora jejich úlohy jakožto tvůrců politik a rozhodovacích orgánů s cílem posílit místní rozvoj, včetně podnikatelského prostředí, a lepší správu věcí veřejných, jakož i aktéry v oblasti rozvoje a správy věcí veřejných; prosazování podpůrného regulačního a institucionálního rámce, který místním orgánům umožní vykonávat jejich mandát, čímž se posílí jejich smysluplná, soustavná a strukturovaná účast na domácích a mezinárodních politikách; a posílení přístupů spočívajících v zapojení mnoha zúčastněných stran a provádění víceúrovňové správy a nových způsobů partnerství s místními orgány;

- h) účinnější spolupráce s obyvatelstvem, včetně obránců lidských práv, ve třetích zemích, mimo jiné prostřednictvím plného využití hospodářské, kulturní a veřejné diplomacie;
 - i) zapojení průmyslových a vyspělejších rozvojových zemí do provádění Agendy 2030, programu Globální veřejné statky a výzvy, mimo jiné v oblasti spolupráce jih-jih a třístranné spolupráce;
 - j) podpora regionální integrace a spolupráce na základě přístupu zaměřeného na výsledky prostřednictvím podpory regionální integrace a dialogu;
 - k) budování partnerství se soukromým sektorem pro vytváření pracovních míst a zlepšení životních podmínek v partnerských zemích.
-

PŘÍLOHA III

OBLASTI INTERVENCE PRO TEMATICKÉ PROGRAMY

1. OBLASTI INTERVENCE TÝKAJÍCÍ SE LIDSKÝCH PRÁV A DEMOKRACIE

Unie přispívá k prosazování základních hodnot demokracie, právního státu, všeobecné platnosti, nedělitelnosti a vzájemné provázanosti lidských práv, úcty k lidské důstojnosti, zásadám nediskriminace, rovnosti a solidarity a dodržování zásad Charty OSN a mezinárodního práva v oblasti lidských práv, především v těchto oblastech:

1. Dodržování lidských práv a základních svobod v případě všech, napomáhání k vytváření společností, v nichž převládá účast, tolerance, nediskriminace, lidská důstojnost, rovnost, sociální spravedlnost, mezinárodní spravedlnost a odpovědnost. Tato oblast zahrnuje dvě hlavní osy:

- a) monitorování, prosazování a posilování respektování a dodržování všech lidských práv, ať už se jedná o občanská a politická, jakož i hospodářská, sociální a kulturní práva.

K této ose patří mimo jiné tato opatření: zrušit trest smrti, podporovat boj proti násilným zmizením, předcházet mučení, špatnému zacházení a jinému krutému, nelidskému a ponižujícímu zacházení nebo trestání a odstranit je, prosazovat svobodu projevu, shromažďování a sdružování, svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání nebo přesvědčení; prosazovat a chránit genderovou rovnost a zlepšení postavení žen a dívek ve všech oblastech života, včetně vzdělávání, zdraví a těch oblastí a práv, jež jsou uvedeny v čl. 8 odst. 4, rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem, politické rozhodování a podpůrná opatření k odstranění všech forem násilí páchaného na ženách a dívkách; prosazovat a chránit práva dětí, žen, mládeže, LGBTI osob, včetně opatření na dekriminalizaci homosexuality, příslušníků národnostních nebo etnických, náboženských a jazykových menšin, původních obyvatel, jak jsou vyhlášena v Deklaraci OSN o právech původních obyvatel, a osob se zdravotním postižením, a bojovat proti rasismu, xenofobii a diskriminaci založeným na jakémkoli důvodu. V rámci stanovené oblasti působnosti se pomoc Unie zaměří zejména na otázky lidských práv, které jsou v daném kontextu nejvíce citlivé, reakci na zmenšující se prostor pro občanskou společnost působící v oblasti podpory a ochrany lidských práv, jakož i na boj proti dalším vznikajícím a složitým výzvám;

- b) ochrana a posílení postavení obránců lidských práv na celém světě, zejména v zemích, v nichž je nedodržování lidských práv a základních svobod obzvláště výrazné a systematické, včetně případů, kdy byla zavedena omezující opatření s cílem omezit jejich činnost, přičemž jejich činnost je zásadní pro posílení institucionálního a právního rámce v oblasti lidských práv. Obráncům lidských práv a občanské společnosti, a zejména místním obráncům lidských práv a občanské společnosti, se poskytne nouzová, střednědobá a dlouhodobá pomoc i udržitelná opatření, mimo jiné prostřednictvím zvláštního mechanismu na ochranu obránců lidských práv, aby mohli bez překážek vykonávat svou práci.

2. Rozvoj, podpora, konsolidace a ochrana demokracie, řešení všech aspektů demokratické správy, včetně posílení politického pluralismu, zastoupení a odpovědnosti, posílení demokracie na všech úrovních, posílení účasti občanů a občanské společnosti, podpora důvěryhodných, inkluzivních a transparentních volebních procesů, jakož i podpora schopnosti občanů monitorovat demokratické a volební systémy, a to prostřednictvím podpory domácích občanských volebních pozorovatelských organizací a jejich regionálních sítí. Demokracie musí být posilována dodržováním hlavních pilířů demokratických systémů, demokratických norem a zásad, svobodnými, nezávislými a pluralistickými sdělovacími prostředky na internetu i mimo něj, svobodným internetem, bojem proti cenzuře, odpovědnými a inkluzivními institucemi, včetně parlamentů a politických stran, a bojem proti korupci. Pomoc Unie podporuje činnost občanské společnosti při posilování právního státu, podpoře nezávislosti soudnictví a zákonodárných orgánů, při podpoře a hodnocení právních a institucionálních reforem a jejich provádění, monitorování demokratických a volebních systémů a podpoře přístupu k cenově dostupné spravedlnosti pro všechny, včetně účinných a dostupných mechanismů pro vyřizování stížností a zjednání nápravy na celostátní a místní úrovni.

Volební pozorovatelské mise se plně podílejí na širší podpoře demokratických procesů. V této souvislosti zůstávají pozorovatelské mise EU, jakož i opatření navazující na doporučení těchto misí hlavní složkou programu.

Oblasti intervence 1 a 2 přispějí k posílení spolupráce a partnerství s občanskou společností v oblasti lidských práv a demokracie, a to i v citlivých situacích, a k podpoře nových regionálních a meziregionálních synergií, a to prostřednictvím sdílení znalostí, včetně sdílení osvědčených postupů, a vytváření sítí mezi místní občanskou společností a mezi občanskou společností a dalšími relevantními subjekty a mechanismy v oblasti lidských práv, aby se zvýšily jejich kapacity, včetně jejich odolnosti, a aby se rozvinul přesvědčivý obraz o lidských právech a demokracii s multiplikačním účinkem.

3. Prosazování účinného mnohostrannosti a strategického partnerství, přispívání k posílení kapacit mezinárodních, regionálních a vnitrostátních nástrojů a mechanismů při podpoře a ochraně lidských práv, demokracie a právního státu. Jsou rozvíjena strategická partnerství, přičemž zvláštní pozornost je věnována Úřadu vysokého komisaře pro lidská práva, Mezinárodnímu trestnímu soudu a dalším relevantním mezinárodním regionálním a vnitrostátním mechanismům v oblasti lidských práv. Kromě toho program podporuje vzdělávání a výzkum v oblasti lidských práv a demokracie, a to i prostřednictvím Globálního kampusu pro lidská práva.

2. OBLASTI INTERVENCE TÝKAJÍCÍ SE ORGANIZACÍ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

1. Inkluzivní, participativní, posílená a nezávislá občanská společnost a demokratický prostor v partnerských zemích

- a) vytvoření příznivého a přístupného prostředí pro účast občanů a činnost občanské společnosti, mimo jiné prostřednictvím nadací, podporou aktivní účasti občanské společnosti na politických dialogích a konsolidací platforem dialogu pro nestátní aktéry;
- b) podpora a budování kapacit organizací občanské společnosti a nadací, aby působily jako plnohodnotní aktéři rozvoje a zároveň i řádné správy věcí veřejných;
- c) budování kapacit pro organizace občanské společnosti na podporu ohrožené a marginalizované skupiny prostřednictvím poskytování základních sociálních služeb, jako je zdravotní péče – včetně výživy, vzdělávání, sociální ochrany a přístupu k bezpečné vodě, sanitárním zařízením a hygieně;
- d) podpora a posílení postavení organizací žen a dalších relevantních organizací, které se zabývají genderovou rovností, jakož i obránců lidských práv žen, aby měli příležitost pracovat a být chráněni před hrozbami a násilím;
- e) zvýšení kapacit sítí, platforem a aliancí občanských společností v partnerských zemích;
- f) umožnění občanské společnosti vykonávat její činnost mimo jiné prostřednictvím budování kapacit, koordinace a institucionálního posílení pro organizace občanské společnosti, s ohledem na důležitost příznivého prostředí pro jejich činnost a přístupu k financování, a to i s cílem angažovat se v rámci jejich organizací a mezi různými druhy zúčastněných stran; podpora dialogu mezi organizacemi občanské společnosti a vládami v oblasti veřejné politiky.

2. Inkluzivní a otevřený dialog s aktéry občanské společnosti i mezi nimi;

- a) podpora inkluzivních fór pro dialog se zapojením mnoha zúčastněných stran, včetně interakce a koordinace mezi občany, občanskou společností, místními orgány, členskými státy, partnerskými zeměmi, soukromým sektorem a dalšími klíčovými aktéry rozvoje;
- b) umožnění spolupráce a výměny znalostí a zkušeností mezi aktéry občanské společnosti a s nimi na vnitrostátní i mezinárodní úrovni;
- c) podpora spolupráce a partnerství organizací občanské společnosti s mezinárodními mezivládními organizacemi, včetně budování kapacit zaměřeného na prosazování a monitorování provádění mezinárodních a regionálních nástrojů, včetně nástrojů týkajících se lidských práv, spravedlnosti, právního státu a demokracie;
- d) zajištění věcného a soustavného strukturovaného dialogu a partnerství s Uníí.

3. Informovanost, porozumění, znalosti a zapojení evropských občanů ohledně otázek rozvoje

- a) posilování postavení jednotlivců s cílem zvýšit jejich zapojení do řešení rozvojových otázek a plnění cílů udržitelného rozvoje, mimo jiné zvyšováním povědomí veřejnosti, podporou formálního, informálního a neformálního vzdělávání v zájmu rozvoje, zejména mezi mladými lidmi, a podporou sdílení znalostí mezi relevantními aktéry, se zaměřením na členské státy Unie, kandidátské a potenciální kandidátské země;
- b) mobilizování veřejné podpory v Unii, kandidátských zemích a potenciálních kandidátských zemích ve prospěch strategií udržitelného a inkluzivního rozvoje v partnerských zemích, včetně snižování chudoby.

3. OBLASTI INTERVENCE PRO MÍR, STABILITU A PŘEDCHÁZENÍ KONFLIKTŮM

1. Pomoc určená pro předcházení konfliktům, budování míru a připravenost na krize

Unie poskytuje technickou a finanční pomoc, která zahrnuje podporu z hlediska konfliktů citlivých opatření, jejichž cílem je budování a posilování kapacit partnerů v oblasti analýzy rizik, předcházení konfliktům, budování míru a řešení potřeb před krizí a po ní v úzké koordinaci s OSN a dalšími mezinárodními, regionálními a podregionálními organizacemi a státními aktéry a aktéry z řad občanské společnosti a místních orgánů v souvislosti s jejich úsilím zejména v následujících oblastech, a to včetně zvláštní pozornosti věnované genderové rovnosti, zajištění účinné účasti a posílení postavení žen a mladých lidí:

- a) začlenění včasného varování a z hlediska konfliktů citlivé analýzy rizik do tvorby a provádění politik;
- b) usnadnění a budování kapacit v rámci budování důvěry, mediace, dialogu a opatření k usmíření, a to i na komunitní úrovni, se zvláštním přihlédnutím ke vznikajícímu napětí mezi komunitami, a zejména s ohledem na předcházení genocidě a zločinům proti lidskosti;
- c) předcházení konfliktům;
- d) posilování kapacit pro účast a nasazování v civilních stabilizačních misích a misích pro udržování a budování míru;
- e) zlepšování obnovy po skončení konfliktu, jakož i obnovy po katastrofě s významem z hlediska politické a bezpečnostní situace;
- f) podpora stabilizace, bezpečnosti osob a opatření pro obnovu bezpečnosti lidí, včetně akcí proti minám, odstraňování min a přechodného soudnictví v souladu s relevantními mnohostrannými dohodami;
- g) podpora opatření pro budování míru a budování státu, zahrnující ve vhodných případech organizace občanské společnosti, státy a mezinárodní organizace, jakož i posílení vztahů mezi státem a společností;
- h) příspěvek k dalšímu rozvoji strukturálního dialogu o otázkách budování míru na různých úrovních, mezi občanskou společností a partnerskými zeměmi a s Uníí;
- i) reakce na krizi a připravenost;
- j) potlačování praxe spočívající ve využívání přírodních zdrojů k financování konfliktů a podpora dodržování pravidel iniciativ, jako je Kimberlejský systém certifikace, a právních aktů, jako je nařízení (EU) 2017/821 zúčastněnými stranami, zejména v souvislosti s prováděním účinných vnitrostátních kontrol těžby přírodních zdrojů a obchodování s nimi;
- k) budování kapacit vojenských aktérů na podporu rozvoje a bezpečnosti v zájmu rozvoje, v souladu s článkem 9;
- l) podpora akcí propagujících genderovou rovnost a posílení postavení žen, zejména prováděním rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1325 (2000) a č. 2250 (2015), jakož i účast žen a mladých lidí a jejich zastoupení ve formálních a neformálních mírových procesech;

- m) prosazování kultury nenásilí, a to i podporou formální, informální a neformální výchovy k míru;
- n) podpora akcí posilujících odolnost států, společností, komunit a jednotlivců, včetně posouzení odolnosti určitého ke stanovení endogenních kapacit uvnitř společností, které jim umožní odolat tlakům a otřesům, přizpůsobit se jim a rychle se z nich zotavit;
- o) podpora mezinárodních trestních tribunálů a vnitrostátních tribunálů vytvořených *ad hoc*, komisí pro zjišťování pravdy a usmíření, přechodného soudnictví a dalších mechanismů pro právní řešení nároků v oblasti lidských práv a uplatňování majetkových práv a rozhodování o nich;
- p) podpora opatření pro boj proti nedovolenému používání palných, ručních palných a lehkých zbraní a k zabránění přístupu k nim;
- q) podpora předávání know-how, výměny informací a osvědčených postupů, posuzování, zkoumání a analýzy rizik nebo hrozeb, systémů včasného varování, odborné přípravy a poskytování služeb.

2. Pomoc při řešení globálních a nadregionálních hrozeb a nově vznikajících hrozeb

Unie poskytuje technickou a finanční pomoc na podporu úsilí partnerů a akcí Unie zaměřených na řešení globálních a nadregionálních hrozeb a nově vznikajících hrozeb, zejména v těchto oblastech:

- a) ohrožení veřejného pořádku, ochrany a bezpečnosti osob, včetně terorismu, radikalizace vedoucí k násilnému extremismu, organizovaného zločinu, kybernetické kriminality, hybridních hrozeb, nezákonného obchodování, nelegálního obchodu a převozu, zejména posílení kapacity donucovacích a justičních orgánů zapojených do boje proti terorismu, organizované trestné činnosti, včetně kybernetické kriminality;
- b) ohrožení veřejných prostor, kritické infrastruktury, včetně mezinárodní dopravy, včetně osobní a nákladní dopravy, energetických operací a distribuce energie, kybernetické bezpečnosti;
- c) ohrožení veřejného zdraví, včetně náhlých epidemií s potenciálním nadnárodním dopadem;
- d) ohrožení environmentální stability, hrozby v oblasti námořní bezpečnosti, hrozby mající možný destabilizační dopad na mír a bezpečnost, vyplývající z dopadů změny klimatu;
- e) zmírňování rizik, ať již vzniklých záměrně, náhodně nebo z přírodních příčin, spojených s chemickými, biologickými, radiologickými a jadernými materiály či látkami, a rizik pro související zařízení nebo místa, nebo výbušných zbytků války nebo konfliktů, zejména v těchto oblastech:
 - i) podpora a prosazování civilních výzkumných činností jako alternativy k obrannému výzkumu;
 - ii) zlepšení bezpečnostních postupů týkajících se civilních objektů, v nichž jsou uloženy citlivé chemické, biologické, radiologické a jaderné materiály či látky nebo v nichž se s těmito materiály nebo látkami nakládá v rámci civilních výzkumných programů;
 - iii) podpora – poskytovaná v rámci politik spolupráce Unie a jejich cílů – vytvoření civilní infrastruktury a relevantních civilních studií nutných k demontáži, dekontaminaci nebo přebudování zařízení a lokalit sloužících k výrobě nebo skladování zbraní, které byly prohlášeny za vyňaté z obranného programu;
 - iv) posílení kapacity příslušných civilních orgánů zapojených do vytváření a vykonávání účinné kontroly nedovoleného obchodu s chemickými, biologickými, radiologickými a jadernými materiály nebo látkami (včetně vybavení pro jejich výrobu nebo nosiče);

- v) rozvíjení právního rámce a institucionálních kapacit pro zavedení a prosazování účinných kontrol vývozu, zejména pro zboží dvojího užití, včetně opatření v oblasti regionální spolupráce, a pokud jde o provádění ustanovení Smlouvy o obchodu se zbraněmi a prosazování jejího dodržování;
- vi) vypracování účinných opatření v oblasti civilní připravenosti na katastrofy, plánování pro případ mimořádných situací a reakce na ně a kapacit pro sanační opatření.

Tyto činnosti musí být případně v souladu s činnostmi v rámci Evropského nástroje pro mezinárodní spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti;

- f) budování kapacit vojenských aktérů na podporu rozvoje a bezpečnosti v zájmu rozvoje, v souladu s článkem 9.

Prioritou je nadregionální spolupráce se zapojením dvou nebo více třetích zemí, které projevily jednoznačnou politickou vůli výše uvedené hrozby řešit.

Opatření kladou důraz zejména na řádnou správu věcí veřejných a musí být v souladu s mezinárodním právem. Spolupráce v boji proti terorismu může rovněž probíhat s jednotlivými zeměmi, regiony nebo mezinárodními, regionálními a podregionálními organizacemi.

Pokud jde o pomoc orgánům zapojeným do boje proti terorismu, prioritou jsou podpůrná opatření, která se týkají vypracovávání a posilování práva v oblasti boje proti terorismu, provádění a uplatňování práva ve finanční, celní a imigrační oblasti, vypracovávání donucovacích postupů, které jsou v souladu s nejpřísnějšími mezinárodními normami a mezinárodním právem, posílení demokratické kontroly a mechanismů institucionálního dohledu a předcházení násilnému radikalismu.

Pokud jde o pomoc v souvislosti s problematikou drog, je třeba věnovat náležitou pozornost mezinárodní spolupráci s cílem prosazovat osvědčené postupy týkající se snižování poptávky, výroby a napáchaných škod.

4. OBLASTI INTERVENCE TÝKAJÍCÍ SE GLOBÁLNÍCH VÝZEV

A. LIDÉ

1. Zdraví

- a) rozvoj klíčových prvků účinného a komplexního systému zdravotní péče, včetně přenosných onemocnění, které lze nejlépe řešit na celosvětové úrovni, s cílem zajistit rovný, cenově dostupný, inkluzivní a všeobecný přístup ke zdravotním službám, včetně těch, jež jsou uvedeny v čl. 8 odst. 4;
- b) podpora, poskytování a rozšíření základních služeb a služeb psychologické pomoci obětem násilí, zejména ženám a dětem, které jsou oběťmi znásilnění;
- c) posílení globálních iniciativ, které jsou klíčovými faktory umožňujícími zajištění všeobecné zdravotní péče, a to prostřednictvím celosvětově vedoucí pozice, pokud jde o přístup „zohledňování otázky zdraví ve všech oblastech politiky“ s kontinuální péčí, včetně opatření na podporu zdraví, od prevence po následnou péči;
- d) řešení celosvětové zdravotní bezpečnosti a antimikrobiální rezistence prostřednictvím výzkumu a kontroly přenosných nemocí, včetně nemocí souvisejících s chudobou, opomíjených nemocí a nemocí, jimž lze předcházet očkováním, boj proti padělaným léčivým přípravkům, promítnutí znalostí do bezpečných, přístupných a cenově dostupných produktů (včetně generických léčiv), diagnostiky a souvisejících zdravotnických technologií a politik, které řeší měnící se zátěž způsobenou chorobami (nepřenosné nemoci, všechny formy podvýživy a environmentální rizikové faktory), a utváření celosvětových trhů s cílem zlepšit přístup k cenově dostupným základním zdravotnickým výrobkům a službám zdravotní péče, včetně těch, jež jsou uvedeny v čl. 8 odst. 4;
- e) podpora celosvětových iniciativ zaměřených na vývoj bezpečných, účinných a cenově dostupných očkovacích látek.

2. Vzdělávání

- a) podpora dosahování mezinárodně dohodnutých cílů v oblasti vzdělávání prostřednictvím společného celosvětového úsilí o dostupné, inkluzivní a spravedlivé kvalitní vzdělávání a odbornou přípravu, a to i pro učitele, na všech úrovních, pro všechny věkové kategorie, a to i v nouzových a krizových situacích, a se zvláštním upřednostněním posilování systémů bezplatného školství;
- b) posílení znalostí, dovedností a hodnot prostřednictvím partnerství a aliancí, včetně podpory údajů a analýz v oblasti vzdělávání, výzkumu a inovací, výměny znalostí, a vzdělávacích sítí, pro aktivní občanství a produktivní, vzdělané, demokratické, inkluzivní a odolné společnosti;
- c) podpora celosvětových opatření zaměřených na snižování všech aspektů diskriminace a nerovností, například rozdílů mezi dívkami/ženami a chlapci/muži, jakož i mezi různými skupinami ve společnosti, s cílem zajistit, aby měl každý stejnou možnost podílet se na hospodářském, politickém, společenském a kulturním životě;
- d) podpora inkluzivního a kvalitního vzdělávání v nestabilních prostředích;
- e) podpora akcí a prosazování spolupráce v oblasti sportu s cílem přispívat k posílení postavení žen a mladých lidí, jednotlivců a komunit.

3. Genderová rovnost a posilování postavení žen a dívek

- a) závazek dosáhnout pokroku v oblasti genderové rovnosti a posílení postavení dívek a žen ve všech oblastech; včetně podpory za účelem vytvoření příznivějšího hospodářského, politického a sociálního prostředí pro naplňování práv dívek a žen, které jim umožní plně se zapojit do společnosti, mít rovné příležitosti k zaujímání vedoucích pozic v sociálním, hospodářském, politickém a občanském životě a být hnací silou rozvoje;
- b) vedení a podpora globálního úsilí, partnerství a aliancí pro práva žen a dívek, jak je stanoveno v Úmluvě OSN o odstranění všech forem diskriminace žen i v jejím opětném protokolu, s cílem odstranit všechny formy diskriminace žen a dívek, včetně vyloučení, kterému jsou ženy vystaveny v jednotlivých oblastech svého soukromého a veřejného života, jako je trh práce a přístup k sociálním a zdravotnickým službám;
- c) vedení a podpora globálního úsilí, partnerství a aliancí za práva žen s cílem odstranit všechny formy násilí, praktiky škodící ženám a dívkám, včetně fyzického, psychologického, sexuálního a genderově motivovaného násilí, mrzačení ženských pohlavních orgánů, jakož i nucených sňatků, sňatků v raném věku a sňatků dětí, a dále ekonomické, politické a jiné druhy násilí a diskriminace, a to i v krizových situacích, jakož i vyloučení, jemuž jsou ženy vystaveny v různých oblastech svého soukromého i veřejného života;
- d) řešení základních příčin genderových nerovností jakožto prostředku podpory předcházení konfliktům a budování míru; podpora posílení postavení žen, a to i v jejich rolích aktérek rozvoje a mírotvůrkyň;
- e) podpora ochrany a dodržování všech práv dívek a žen, včetně práv uvedených v čl. 8 odst. 4;
- f) podpora ochrany a dodržování práv žen a dívek, včetně hospodářských, politických, pracovních a sociálních práv a práv uvedených v čl. 8 odst. 4.

4. Děti a mládež

- a) podpora všeobecného přístupu ke všem sociálním a zdravotním službám pro děti a mladé lidi, včetně nejvíce marginalizovaných osob, se zaměřením na zdraví, výživu, vzdělávání, sociální ochranu a rozvoj v raném dětství, mimo jiné prostřednictvím specializovaných služeb zaměřených na mládež;
- b) prosazování nových iniciativ za účelem budování silnějších systémů ochrany dětí ve třetích zemích, tak aby měly zajištěnou co nejlepší pozici pro vykročení do života a aby byly chráněny ve všech oblastech před násilím, zneužíváním a zanedbáváním, mimo jiné prostřednictvím podpory přechodu od institucionální ke komunitní péči o děti;
- c) podpora posílení postavení dětí a mladých lidí otevřením prostoru pro jejich aktivní a smysluplnou účast na záležitostech, které se jich týkají, zejména na politickém životě, mírovém procesu a mediačním úsilí, a to podporou iniciativ v oblasti mezikulturního dialogu mezi organizacemi mládeže a předcházením marginalizaci a vyloučení;
- d) posílení pomoci mladým lidem s cílem podpořit je při získávání relevantních dovedností a přístupu k důstojným a kvalitním pracovním místům prostřednictvím vzdělávání, odborné a technické přípravy, jakož i digitálních technologií;
- e) podpora posílení postavení mladých lidí a odpovědného občanství otevřením prostoru pro jejich aktivní a smysluplnou účast na politickém životě, mírovém procesu a mediačním úsilí, podporou iniciativ mezikulturního dialogu mezi organizacemi mládeže a předcházením marginalizaci a vyloučení;
- f) vytváření příznivého prostředí, které poskytuje nové a inovativní příležitosti pro občanskou angažovanost mladých lidí, jejich podnikání a zaměstnanost.

5. Migrace, nucené vysídlování a mobilita

- a) zajištění vedoucího postavení Unie při utváření globální agendy v oblasti řízení migrace a nuceného vysídlování ve všech jejích aspektech, zejména s cílem usnadnit řádnou, bezpečnou, legální a odpovědnou migraci v souladu s lidskými právy, mezinárodním uprchlickým právem a mezinárodním humanitárním právem;
- b) vedení a podpora celosvětových a meziregionálních politických dialogů, včetně migrace jih-jih a výměn a spolupráce v oblasti migrace a nuceného vysídlení;
- c) podpora provádění mezinárodních a unijních závazků v oblasti migrace a nuceného vysídlení, a to i na úrovni OSN;
- d) zdokonalení celosvětové základny poznatků, mimo jiné o vazbě mezi migrací a rozvojem, a zahájení akcí pilotního charakteru zaměřených na rozvoj inovativních operačních přístupů v oblasti migrace a nuceného vysídlení;
- e) posílení strategických partnerství s relevantními mezinárodními organizacemi na podporu mezinárodní spolupráce a řízení migrace v souladu s mezinárodním právem v oblasti lidských práv a mezinárodním uprchlickým právem.

Spolupráce v této oblasti bude řízena v souladu s nařízeními Unie relevantními pro oblast migrace při plném dodržování zásady soudržnosti politik ve prospěch rozvoje.

6. Důstojná práce, sociální ochrana, nerovnost a inkluze

- a) utváření celosvětové agendy a podpora iniciativ zaměřených na začlenění silného prvku rovnosti a sociální spravedlnosti v souladu s evropskými hodnotami;
- b) přispívání k celosvětové agendě týkající se důstojné práce pro všechny ve zdravém životním prostředí, na základě základních pracovních norem Mezinárodní organizace práce, včetně norem týkajících se sociálního dialogu, životního minima a boje proti dětské práci, sociální odpovědnosti podniků, zejména při vytváření globálních hodnotových řetězců, které jsou udržitelné a odpovědné, a zvyšování znalostí o účinných politikách zaměstnanosti, které zohledňují genderové hledisko, reagují na potřeby trhu práce a podporují socioekonomické začlenění, včetně odborného vzdělávání a přípravy a celoživotního učení;

- c) podpora globálních iniciativ v oblasti obchodních a lidských práv, včetně odpovědnosti podniků za porušování práv a přístup k nápravě;
- d) podpora celosvětových iniciativ v oblasti všeobecné sociální ochrany, které dodržují zásady efektivnosti, udržitelnosti a rovnosti; včetně podpory zaměřené na řešení nerovnosti s cílem zvýšit genderovou rovnost a sociální soudržnost, zejména zavedením a posílením udržitelných systémů sociální ochrany a systémů sociálního pojištění;
- e) pokračování v celosvětovém výzkumu a vývoji prostřednictvím sociálních inovací, které zvyšují sociální začlenění a řeší práva a specifické potřeby nejzranitelnějších částí společnosti;
- f) prosazování a podpora úsilí o dosažení inkluzivnějšího sociálního, politického a hospodářského života a řešení socioekonomických příčin konfliktů.

7. Kultura

- a) podpora iniciativ v oblasti kulturní rozmanitosti, mezikulturního a mezináboženského dialogu pro mírumilovné vztahy mezi komunitami;
- b) podpora kultury jako hybné síly pro udržitelný sociální a hospodářský rozvoj a posílení spolupráce v oblasti kulturního dědictví a jeho ochrany;
- c) rozvoj místních řemesel jako prostředku, který umožňuje zachovat místní kulturní dědictví a podpořit udržitelný rozvoj;
- d) posilování spolupráce při ochraně, zachování a rozvíjení kulturního dědictví, včetně zachování obzvláště zranitelného kulturního dědictví, a to zejména z prostředí menšinových a izolovaných komunit a původního obyvatelstva, jak je stanoveno v Deklaraci OSN o právech původních obyvatel;
- e) podpora dohod o navrácení kulturních statků do zemí jejich původu;
- f) podpora kulturní spolupráce, a to i prostřednictvím výměn, partnerství a jiných iniciativ a uznávání profesionality autorů, umělců a kulturních a kreativních subjektů;
- g) podpora spolupráce a partnerství mezi sportovními organizacemi.

B. PLANETA

1. Zajištění zdravého životního prostředí a boj proti změně klimatu

- a) posílení globální správy v oblasti klimatu a životního prostředí, provádění Pařížské dohody, Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti, Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci a dalších vícestranných environmentálních dohod;
- b) příspěvek k promítnutí politik Unie týkajících se životního prostředí a změny klimatu do oblasti vnějších vztahů;
- c) začlenění cílů v oblasti životního prostředí, ekosystémů a zachování biologické rozmanitosti, změny klimatu, snižování rizika katastrof a připravenosti do politik, plánů a investic, mimo jiné prostřednictvím lepších znalostí a informací;
- d) uskutečňování mezinárodních a unijních iniciativ zaměřených na podporu přizpůsobování se změně klimatu a jejího zmírňování a na nízkemisní rozvoj odolný vůči změně klimatu, mimo jiné prostřednictvím plnění vnitrostátně stanovených příspěvků (NDC) a dlouhodobých nízkemisních a vůči změně klimatu odolných strategií, podpora snižování rizika katastrof, řešení zhoršování životního prostředí a zastavení ztráty biologické rozmanitosti, podpora zachování a udržitelného využívání a správy suchozemských a mořských ekosystémů a obnovitelných přírodních zdrojů, včetně půdy, vody, oceánů, rybolovu a lesů, podpora zalesňování a ochrana přírodních lesů, řešení problematiky odlesňování, desertifikace, degradace půdy, nezákonné těžby dřeva a nezákonného obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy, boj proti znečištění, včetně odpadků v moři, a zajištění zdravého životního prostředí, řešení problémů týkajících se klimatu a životního prostředí, včetně vysídlování v důsledku přírodních katastrof, prosazování účinného využívání zdrojů, udržitelné spotřeby a výroby, integrovaného řízení vodních zdrojů a řádného nakládání s chemickými látkami a odpadem a podpora přechodu na nízkemisní zelené a oběhové hospodářství odolné vůči změně klimatu, jakož i podpora odpovědnosti podniků a odpovědného podnikání;

- e) podpora environmentálně udržitelných zemědělských postupů včetně agroekologie s cílem chránit ekosystémy a biologickou rozmanitost a zlepšit odolnost životního prostředí a společnosti vůči změně klimatu se zvláštním zaměřením na podporu drobných zemědělců, pracovníků a řemeslníků;
- f) provádění mezinárodních a unijních iniciativ k řešení ztráty biologické rozmanitosti, podpora zachování, udržitelného využívání a správy suchozemských a mořských ekosystémů a s tím související biologické rozmanitosti;
- g) podpora postupného rušení dotací na fosilní paliva škodlivá pro životní prostředí, podpora energetických podniků v tom, aby přijaly sazby odražející náklady, a prozkoumání nákladově efektivnějších a ke klimatu šetrnějších alternativ sociální ochrany.

2. Udržitelná energie

- a) podpora celosvětového úsilí, závazků, partnerství a aliancí, včetně přechodu na udržitelnou energii;
- b) podpora energetické bezpečnosti pro partnerské země a místní komunity, včetně diverzifikace zdrojů a tras, řešení otázek kolísání cen, potenciálu pro snížení emisí, zlepšování trhů a posilování propojení energetických sítí, a zejména elektrizačních soustav, a obchodu;
- c) podpora partnerských vlád, aby přijaly energetickou politiku a reformy trhu s cílem vytvořit příznivé prostředí pro inkluzivní růst a investice zvyšující přístup k energetickým službám pro všechny, které jsou šetrné ke klimatu, cenově dostupné, moderní, spolehlivé a udržitelné, přičemž se upřednostňují obnovitelné zdroje energie a energetická účinnost;
- d) prozkoumání, určení, celosvětové zohledňování a podpora finančně udržitelných obchodních modelů s potenciálem pro rozšíření a replikovatelnost, které na základě inovativního výzkumu poskytují inovativní a digitální technologie zajišťující vyšší účinnost, a to zejména pro decentralizované přístupy poskytující přístup k energii prostřednictvím energie z obnovitelných zdrojů, mimo jiné v oblastech, kde je místní kapacita trhu omezená.

C. PROSPERITA

1. Udržitelný a inkluzivní růst, důstojná pracovní místa a zapojení soukromého sektoru

- a) prosazování udržitelných soukromých investic prostřednictvím inovativních finančních mechanismů a sdílení rizika;
- b) zlepšení podnikatelského prostředí a investičního klimatu, rozvinutí sociálně a ekologicky odpovědného místního soukromého sektoru, podpora posíleného dialogu mezi veřejným a soukromým sektorem a budování kapacit, konkurenceschopnosti a odolnosti místních mikropodniků a malých a středních podniků a začínajících podniků, jakož i družstev a sociálních podniků a jejich začlenění do místní, regionální a globální ekonomiky;
- c) podpora finančního začleňování prostřednictvím snadnějšího přístupu k finančním službám, jako jsou mikroúvěry a úspory, mikropojištění a platební převody, a jejich účinného využívání ze strany mikropodniků a malých a středních podniků a domácností, zejména znevýhodněných a zranitelných skupin;
- d) podpora provádění obchodní politiky a obchodních dohod Unie v souladu s udržitelným rozvojem; posílení kapacit partnerských zemí pro obchod a zlepšování přístupu na trhy partnerských zemí a posílení spravedlivého obchodu, odpovědných investic a obchodních příležitostí pro podniky z Unie a současně odstranění překážek bránících přístupu na trh a investicím, jakož i snaha zjednodušit přístup k technologiím šetrným vůči klimatu a zároveň v co největší možné míře zajistit sdílení přidané hodnoty a náležitou péči v oblasti lidských práv v dodavatelských řetězcích, při zohlednění soudržnosti politik ve prospěch rozvoje;
- e) prosazování účinné kombinace politických opatření podporujících hospodářskou diverzifikaci, přidanou hodnotu a regionální integraci, jakož i udržitelnou zelenou a modrou ekonomiku;

- f) podpora přístupu k digitálním technologiím, včetně podpory přístupu k financování a finančního začlenění, jakož i elektronického obchodu;
- g) podpora udržitelné spotřeby a výroby a inovativních technologií a postupů pro nízkoemisní oběhové hospodářství účinně využívající zdroje;
- h) posílení sociální a environmentální udržitelnosti, společenské odpovědnosti podniků a odpovědného podnikání ve všech fázích hodnotového řetězce;
- i) boj proti praní peněz, korupci, nezákonným finančním tokům i daňovým únikům a vyhýbání se daňovým povinnostem; podpora progresivního zdanění, protikorupčních opatření a politik pro přerozdělování veřejných výdajů;
- j) podpora inkluzivního růstu, mimo jiné prosazováním a podporou účasti žen a mládeže a aktivní identifikací a řešením ekonomické marginalizace konkrétních skupin.

2. Zabezpečení potravin a výživy

- a) podpora a ovlivňování mezinárodních strategií, organizací, mechanismů a aktérů, kteří rozvíjejí hlavní otázky a rámce celosvětové politiky týkající se udržitelného zabezpečování potravin a výživy, omezování roztržičnosti globální architektury v oblasti výživy a přispění k odpovědnosti ohledně mezinárodních závazků v oblasti zabezpečení potravin, výživy a udržitelného zemědělství;
- b) zlepšení globálních veřejných statků s cílem ukončit hlad a podvýživu; zajištění spravedlivého přístupu k potravinám, a to i pomocí řešení mezery ve financování v oblasti výživy, mimo jiné prostřednictvím nástrojů, jako je globální síť pro potravinové krize, s cílem zvýšit schopnost náležitě reagovat na krize v oblasti potravin a výživy;
- c) koordinované a urychlené zintenzivnění úsilí napříč odvětvími s cílem zvýšit kapacitu pro diverzifikovanou místní a regionální produkci potravin, zajistit výživové a potravinové zabezpečení a přístup k pitné vodě a posílit odolnost nejzranitelnějších skupin, především v zemích, které se potýkají s vleklými nebo opakujícími se krizemi;
- d) na globální úrovni opětovné potvrzení stěžejní úlohy udržitelného zemědělství, rybolovu a akvakultury, včetně drobného zemědělství, chovu hospodářských zvířat a pastevectví za účelem zvýšeného zabezpečení potravin, vymýcení chudoby, vytváření pracovních míst, spravedlivého a udržitelného přístupu ke zdrojům a hospodaření s nimi, včetně půdy a práv k půdě, vody, osiv z otevřených zdrojů a dalších zemědělských vstupů a (mikro)úvěrů, zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, odolnosti a zdravých ekosystémů;
- e) zajišťování inovací prostřednictvím mezinárodního výzkumu a posílení globálních znalostí a odborných poznatků, podpora a posílení místních a autonomních adaptačních strategií týkajících se zejména přizpůsobování se změně klimatu a jejího zmírňování, zemědělské biologické rozmanitosti, globálních a inkluzivních hodnotových řetězců, spravedlivého obchodu, bezpečnosti potravin, odpovědných investic, hospodaření s půdou a přírodními zdroji.

D. PARTNERSTVÍ

1. Posílení role místních orgánů jako aktérů rozvoje prostřednictvím:

- a) zvýšení institucionální a operační kapacity místních orgánů evropských a partnerských zemí a jejich sítí a aliancí jakožto aktérů a partnerů v oblasti rozvoje při tvorbě politik s cílem přispět k formulování, provádění a monitorování politik a dohod se zaměřením na zájmy místních komunit; posílit jejich úlohu při zvyšování povědomí o decentralizační reformě a místním a městském rozvoji; zajistit věcný a soustavný strukturovaný politický dialog v oblasti rozvoje a podporovat demokratickou správu věcí veřejných, zejména prostřednictvím územního přístupu k místnímu rozvoji, včetně procesů decentralizace, účasti a odpovědnosti;
- b) zvýšení interakce s evropskými občany ohledně poskytování informací a zvyšování povědomí o rozvojové problematice (včetně sdílení znalostí a angažovanosti), zejména pokud jde o cíle udržitelného rozvoje, a to i v Unii a na přidružených územích, jakož i v kandidátských zemích a potenciálních kandidátských zemích.

2. Prosazování inkluzivních společností a mnohostranných iniciativ, řádné správy ekonomických záležitostí, včetně spravedlivé a inkluzivní mobilizace domácích příjmů, zejména v rámci mezinárodní daňové spolupráce prováděním opatření proti vyhýbání se daňovým povinnostem a daňovým únikům, transparentního řízení veřejných financí a účinného a inkluzivního vynakládání veřejných prostředků v souladu s povinnostmi v oblasti lidských práv a se zásadami řádné správy věcí veřejných.
 3. Podpora posouzení a zdokumentování pokroku při provádění zásad partnerství a účinnosti.
-

PŘÍLOHA IV

OBLASTI INTERVENCE PRO AKCE RYCHLÉ REAKCE

1. Akce přispívající k míru, stabilitě a předcházení konfliktům v naléhavých situacích, za vznikajících krizí, v krizových situacích a v situacích po krizi, včetně těch, které mohou vyplývat z migračních toků a nuceného vysídlování.

Akce rychlé reakce uvedené v čl. 4 odst. 4 písm. a) jsou určeny k účinné, účelné, integrované a z hlediska konfliktů citlivé reakci Unie na tyto mimořádné a nepředvídané situace:

- a) naléhavá situace, krize, nestabilita, hybridní hrozby, vznikající krize nebo přírodní katastrofy, pokud je to relevantní z hlediska stability, míru a bezpečnosti;
- b) situace, která představuje hrozbu pro mír, demokracii, zákonnost a pořádek, ochranu lidských práv a základních svobod nebo ochranu a bezpečnost osob, zejména těch, které jsou v nestabilních situacích vystaveny sexuálnímu a genderově motivovanému násilí;
- c) situace, u níž hrozí, že by mohla vyústit v ozbrojený konflikt nebo vážně destabilizovat dotčenou třetí zemi nebo země.

Tyto akce rychlé reakce mohou zahrnovat:

- a) podporu úsilí mezinárodních, regionálních a místních organizací a aktérů státu a občanské společnosti při podpoře budování důvěry, mediace, dialogu a usmíření, přechodného soudnictví, posílení postavení žen a mladých lidí, zejména pokud jde o napětí v rámci komunit a vleklé konflikty, a to prostřednictvím poskytování technické a logistické pomoci;
- b) podporu provádění rezolucí Rady bezpečnosti OSN týkajících se žen, mladých lidí, míru a bezpečnosti;
- c) podporu zřízení a fungování prozatímních správ ustavených v souladu s mezinárodním právem;
- d) podporu rozvoje demokratických státních institucí fungujících na principu plurality, včetně opatření na posílení úlohy žen v těchto institucích, podporu účinné civilní správy a civilního dohledu nad bezpečnostním systémem, jakož i opatření k posílení kapacity donucovacích a justičních orgánů zapojených do boje proti terorismu, organizované trestné činnosti a všem formám nezákonného obchodování;
- e) podporu mezinárodních trestních tribunálů a vnitrostátních tribunálů vytvořených *ad hoc*, komisí pro zjišťování pravdy a usmíření, přechodného soudnictví a dalších mechanismů pro právní řešení nároků v oblasti lidských práv a uplatňování majetkových práv a rozhodování o nich;
- f) podporu posílení kapacit státu v situaci, kdy čelí značným tlakům na rychlé budování, zachování nebo obnovu svých stěžejních funkcí a základní společenské a politické soudržnosti;
- g) podporu opatření nezbytných k zahájení obnovy a rekonstrukce základní infrastruktury, bydlení, veřejných budov a hospodářského majetku a základní výrobní kapacity a rovněž opatření k obnovení hospodářské činnosti, vytváření pracovních míst a nastolení minimálních podmínek nutných pro udržitelný sociální rozvoj;
- h) podporu civilních opatření týkajících se demobilizace a opětovného začlenění bývalých bojovníků a jejich rodinných příslušníků do občanské společnosti a případně jejich návratu do vlasti a rovněž opatření zaměřených na řešení situace dětských vojáků a bojovnic;
- i) podporu opatření na zmírnění sociálních následků restrukturalizace ozbrojených sil;

- j) podporu opatření, která v rámci politik spolupráce Unie a jejich cílů řeší socioekonomické dopady, jež pro civilní obyvatelstvo vyplývají z přítomnosti protipěchotních min, nevybuchlé munice nebo výbušných zbytků války; činnosti financované na základě nástroje mohou mimo jiné zahrnovat informování o rizicích, odhalování min a odminování a s tím spojenou likvidaci zásob;
 - k) podporu opatření, která se v rámci politik spolupráce Unie a jejich cílů přijímají za účelem boje proti nedovolenému používání palných, ručních palných a lehkých zbraní a k zabránění přístupu k nim;
 - l) podporu opatření, která zajistí, že budou odpovídajícím způsobem uspokojeny specifické potřeby žen a dětí v krizových a konfliktních situacích, včetně předcházení situacím, kdy jsou vystaveny genderově motivovanému násilí;
 - m) podporu rehabilitace obětí ozbrojených konfliktů a jejich opětovného začleňování do společnosti, včetně opatření, která řeší specifické potřeby žen a dětí;
 - n) podporu opatření, jejichž cílem je prosazovat a hájit úctu k lidským právům a základním svobodám, demokracii a právnímu státu, jakož i souvisejících mezinárodních nástrojů;
 - o) podporu socioekonomických opatření, která prosazují spravedlivý přístup k přírodním zdrojům v krizové situaci nebo v případě vznikající krize, včetně budování míru, a jejich transparentní řízení;
 - p) podporu opatření, která řeší možný dopad náhlých přesunů obyvatelstva s významem z hlediska politické a bezpečnostní situace, včetně opatření, která řeší potřeby hostitelských komunit;
 - q) podporu opatření, která podporují rozvoj a organizaci občanské společnosti a její účast na procesech tvorby politiky, včetně opatření, která mají podpořit úlohu žen v těchto procesech, a opatření na podporu nezávislých, pluralitních a profesionálních sdělovacích prostředků;
 - r) podporu opatření, jejichž cílem je reagovat na přírodní nebo člověkem způsobené katastrofy, které ohrožují stabilitu, a na ohrožení veřejného zdraví související s pandemiemi, která buď zastoupí, nebo doplní humanitární pomoc Unie a pomoc v oblasti civilní ochrany;
 - s) budování kapacit vojenských aktérů na podporu rozvoje a bezpečnosti v zájmu rozvoje, v souladu s článkem 9.
2. Akce přispívající k posílení odolnosti a propojení humanitární pomoci, rozvojových činností a případně budování míru

Akce rychlé reakce uvedené v čl. 4 odst. 4 písm. b) jsou určeny k účinnému posílení odolnosti a ke zlepšení koordinace, soudržnosti a doplňkovosti mezi humanitární pomoci, rozvojovými činnostmi a případně budováním míru, jež nelze rychle řešit pomocí zeměpisných a tematických programů.

Tyto akce rychlé reakce mohou zahrnovat:

- a) posílení odolnosti, řešení faktorů nestability a zaměření se na možné hybné síly konfliktu podporou jednotlivců, komunit, institucí a zemí, aby se mohly lépe připravit na politické, hospodářské a společenské tlaky a otřesy, přírodní katastrofy nebo katastrofy způsobené člověkem, konflikty, pandemie a globální hrozby a čelit jim, přizpůsobit se jim a rychle se z nich zotavit, mimo jiné určením a posílením jejich stávajících kapacit; posílením kapacit států v situaci, kdy čelí značným tlakům na rychlé budování, zachování nebo obnovu svých stěžejních funkcí a základní společenské a politické soudržnosti, jakož i podporou společností, komunit a jednotlivců v tom, aby využívali příležitosti a řídili rizika mírovým a z hlediska konfliktů citlivým způsobem a budovali, udržovali nebo obnovovali možnosti obživy a sociální služby tváří v tvář výrazným tlakům podporou relevantních mezinárodních a mnohostranných iniciativ s tímž zacílením;

- b) zmírňování krátkodobých nepříznivých účinků vyplývajících z vnějších otřesů, které vytvářejí makroekonomickou nestabilitu, a úsilí o zajištění socioekonomických reforem a prioritních veřejných výdajů na socioekonomický rozvoj a snížení chudoby;
- c) provádění krátkodobé obnovy a rekonstrukce, aby oběti přírodních katastrof nebo katastrof způsobených člověkem, konfliktů a globálních hrozeb mohly mít užitek z minimálních socioekonomických norem a aby byly co nejdříve vytvořeny podmínky pro opětovné zahájení rozvoje na základě dlouhodobých cílů stanovených dotčenými zeměmi a regiony a postiženým obyvatelstvem; to zahrnuje řešení naléhavých a okamžitých potřeb plynoucích z vysídlování obyvatel a komunit, které se jich po přírodních nebo člověkem způsobených katastrofách ujmou;
- d) pomoc příslušnému regionu, státu, na celostátní nebo místní úrovni, nebo relevantním mezinárodním organizacím či organizacím občanské společnosti při zřizování krátkodobých mechanismů pro předcházení katastrofám a připravenost na ně, včetně systémů pro předpovědi a včasné varování, s cílem zmenšit následky katastrof;
- e) podpora opatření, jimiž se provádějí integrované přístupy, zejména zlepšením koordinace a uplatňováním z hlediska konfliktů citlivých přístupů ze strany humanitárních a rozvojových aktérů a případně i aktérů v oblasti budování míru.

3. Akce, které řeší potřeby a priority zahraniční politiky Unie

Akce rychlé reakce na podporu cílů stanovených v čl. 4 odst. 4 písm. c) napomáhají zahraniční politice Unie v politických, ekonomických a bezpečnostních záležitostech. Tyto akce umožňují Unii jednat tam, kde existuje naléhavý nebo mimořádný zájem zahraniční politiky či příležitost, za účelem dosažení jejích cílů, které si vyžadují rychlou reakci a obtížně se řeší jinými prostředky.

Akce rychlé reakce mohou zahrnovat:

- a) podporu unijních dvoustranných, regionálních a meziregionálních strategií spolupráce, prosazování politického dialogu a rozvíjení kolektivních přístupů k problémům celosvětového zájmu a reakcí na ně, jako jsou otázky migrace a nuceného vysídlování, změny klimatu a bezpečnosti, včetně mediace, a využívání příležitostí v tomto ohledu;
- b) podporu obchodní politiky Unie a jednání, provádění a prosazování obchodních dohod a zlepšování přístupu na trhy partnerských zemí a posílení obchodu, investic a obchodních příležitostí pro podniky z Unie, zejména malé a střední podniky, při současném odstranění překážek bránících přístupu na trh a investicím a ochraně práv duševního vlastnictví, prostřednictvím hospodářské diplomacie a spolupráce v oblasti obchodu a regulace, s nezbytnými úpravami pro konkrétní situaci partnerské země, při zohlednění zásady soudržnosti politik ve prospěch rozvoje, jak je stanoveno v člancích 208 a 212 Smlouvy o fungování EU, a mezinárodních závazků uvedených v čl. 3 odst. 1 tohoto nařízení;
- c) příspěvky k naplňování mezinárodního rozměru vnitřních politik Unie, mimo jiné v oblasti životního prostředí, změny klimatu, energie, vědy a vzdělávání a spolupráce týkající se řízení a správy oceánů, jakož i podpora sbližování právních předpisů;
- d) prosazování všeobecného chápání a viditelnosti Unie a její úlohy na světové scéně prostřednictvím strategické komunikace, veřejné diplomacie, mezilidských kontaktů, kulturní diplomacie, spolupráce ve vzdělávacích a akademických záležitostech a informačních činnostech k prosazování hodnot a zájmů Unie.

Akcemi rychlé reakce se provádějí inovační politiky nebo iniciativy, které odpovídají současným nebo vyvíjejícím se krátkodobým až střednědobým potřebám, příležitostem a prioritám, kromě jiného i s potenciálem poskytnout podklady pro budoucí akce v rámci zeměpisných nebo tematických programů. Akcemi rychlé reakce se zaměří na prohloubení vztahů a dialogu Unie a budování partnerství a aliancí s klíčovými zeměmi strategického zájmu, zejména s rozvíjejícími se ekonomikami a zeměmi se středně vysokými příjmy, které hrají stále důležitější úlohu na světové scéně, v globální správě, zahraniční politice, mezinárodní ekonomice a na mnohostranných fórech.

PŘÍLOHA V

PRIORITNÍ OBLASTI OPERACÍ EFSD+ KRYTÝCH ZÁRUKOU PRO VNĚJŠÍ ČINNOST

Operace EFSD+ způsobilé pro podporu prostřednictvím záruky pro vnější činnost se zaměřují především na tyto prioritní oblasti:

- a) poskytovat financování a podporu ve prospěch rozvoje soukromého a družstevního sektoru za podmínek stanovených v čl. 209 odst. 2 finančního nařízení a v souladu s účelem čl. 31 odst. 2 tohoto nařízení, se zvláštním důrazem na místní společnosti, mikropodniky a malé a střední podniky, podporu vytváření důstojných pracovních míst na základě hlavních pracovních norem Mezinárodní organizace práce a podporu přispívání evropských společností k dosahování cílů EFSD+;
- b) odstraňovat překážky pro soukromé investice poskytováním finančních nástrojů, jež mohou být denominovány v místní měně dotčené partnerské země, včetně záruk na první ztrátu pro portfolia, záruk pro projekty soukromého sektoru, jako jsou úvěrové záruky pro malé a střední podniky, a záruk pro specifická rizika pro projekty infrastruktury a jiný rizikový kapitál;
- c) mobilizovat finanční prostředky soukromého sektoru, se zvláštním zaměřením na mikropodniky a malé a střední podniky, řešením nedostatků a odstraňováním překážek pro investice;
- d) za účelem zlepšení socioekonomického prostředí posílit socioekonomická odvětví a oblasti a související veřejnou a soukromou infrastrukturu a udržitelnou propojenost, včetně obnovitelných a udržitelných zdrojů energie, vodního hospodářství a nakládání s odpady, dopravy, informačních a komunikačních technologií, jakož i životního prostředí, udržitelného využívání přírodních zdrojů, udržitelného zemědělství a modré ekonomiky, udržitelného obhospodařování lesů a obnovy krajiny, sociální infrastruktury, zdraví a lidského kapitálu;
- e) přispívat k opatřením v oblasti změn klimatu a ochrany a správy životního prostředí;
- f) prostřednictvím podpory udržitelného rozvoje přispívat k řešení konkrétních socioekonomických základních příčin nelegální migrace a nuceného vysídlování a přispívat k udržitelnému opětovnému začlenění vracějících se migrantů v jejich zemích původu, jakož i posilovat odolnost tranzitních a hostitelských komunit s náležitým ohledem na posilování právního státu, řádné správy věcí veřejných a dodržování lidských práv.

PŘÍLOHA VI

SEZNAM KLÍČOVÝCH UKAZATELŮ VÝKONNOSTI

V souladu s cíli udržitelného rozvoje se použije tento demonstrativní seznam klíčových ukazatelů výkonnosti, který pomůže měřit příspěvek Unie k dosahování specifických cílů nástroje:

- 1) Hodnocení stavu právního státu ve vztahu k zemím, které jsou příjemci pomoci Unie.
- 2) Podíl obyvatel žijících pod mezinárodně stanovenou hranicí chudoby podle pohlaví, věku, zaměstnaneckého statusu a zeměpisné polohy (městská/venkovská).
- 3) Počet žen v reprodukčním věku, dospívajících dívek a dětí mladších pěti let, které mají přístup k programům v oblasti výživy s podporou Unie.
- 4) Počet drobných zemědělců, kteří využívají intervence podporované Uní zaměřené na zvýšení jejich udržitelné produkce, přístupu k trhům nebo zabezpečení držby půdy.
- 5) Počet jednoročních dětí plně imunizovaných s podporou Unie.
- 6) Počet žáků zapsaných do systému vzdělávání: a) základního vzdělávání b) sekundárního vzdělávání; a počet osob, které mají prospěch z intervencí v oblasti institucionálního nebo zaměstnaneckého odborného vzdělávání a přípravy / rozvoje dovedností, jež podporuje Unie.
- 7) Emise skleníkových plynů (v kilotunách ekvivalentu CO₂), jimž bylo s podporou Unie zamezeno.
- 8) Oblast mořských, suchozemských a sladkovodních ekosystémů chráněných nebo udržitelně řízených s podporou Unie.
- 9) Dosažený pákový efekt investic a multiplikační účinek.
- 10) Počet osob, které mají přímý prospěch z intervencí podporovaných Uní, které mají specificky za cíl podporovat civilní budování míru po konfliktu nebo předcházení konfliktům.
- 11) Počet procesů týkajících se praxe partnerských zemí v oblasti obchodu, investic a podnikání nebo podpory vnějšího rozměru vnitřních politik Unie nebo zájmu Unie, které byly ovlivněny.
- 12) Počet osob, které mají díky podpoře Unie přístup k lepšímu zdroji pitné vody nebo snadnější přístup k hygienickým zařízením.
- 13) Počet migrantů, uprchlíků a vnitřně vysídlených osob nebo jednotlivců z hostitelských komunit, kteří jsou chráněni nebo jimž byla poskytnuta pomoc s podporou Unie.
- 14) Počet zemí a měst se strategiemi pro změnu klimatu nebo pro snižování rizika katastrof a) vypracovanými, nebo b) prováděnými s podporou Unie.
- 15) Počet mikropodniků, malých a středních podniků uplatňujících s podporou Unie postupy udržitelné spotřeby a výroby.
- 16) Kapacita pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů (v MW) instalovaná s podporou Unie.

- 17) Podíl spolupráce financované Unií prosazující genderovou rovnost a posílení postavení žen.
- 18) Počet obětí porušování lidských práv, které přímo využívají pomoci financované Unií.
- 19) Počet iniciativ financovaných Unií na podporu provádění politických, hospodářských a sociálních reforem a společných dohod v partnerských zemích.

Všechny ukazatele vztahující se k jednotlivcům musí být rozčleněné, kdykoliv je to možné, podle pohlaví, zejména s cílem sledovat pokrok s ohledem na genderovou rovnost, a věku.

Všechny ukazatele se pokud možno rozčlení podle zeměpisných oblastí nástroje.
